

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Комисија за заштиту конкуренције

**ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
КОМИСИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ КОНКУРЕНЦИЈЕ
ЗА 2012. ГОДИНУ**

Београд, фебруар 2013. године

Садржај

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	3
2. ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О НАПРЕТКУ СРБИЈЕ-ПОГЛАВЉЕ 8, ЗАШТИТА КОНКУРЕНЦИЈЕ.....	4
3. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ	5
4. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ	6
4.1. Институционални капацитет	6
4.2. Административни капацитет.....	6
4.3. Финансијски извештај.....	7
5. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ.....	12
5.1. Кључни моменти	12
5.1.1. Предмети окончани у управном поступку	14
5.1.2. Управни поступци у току	18
5.1.3. Мере заштите конкуренције.....	22
5.2. Изузеће рестриктивних споразума од забране	25
5.2.1. Предмети окончани у управном поступку	25
5.2.2. Управни поступци у току	31
5.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције	31
6. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА.....	41
6.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку	41
6.2. Концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности.....	56
6.3. ИНФОРМАЦИЈА О САЗНАЊИМА О ПРОДАЈИ 50% УДЕЛА У ДРУШТВУ „ПОЛИТИКА НОВИНЕ И МАГАЗИНИ“ (ПНМ) Д.О.О. БЕОГРАД СА АСПЕКТА ПРИМЕНЕ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ.....	60
7. СУДСКА КОНТРОЛА ОДЛУКА	62
8. УПУТСТВА И МИШЉЕЊА.....	63
8.1. Примена начела о обезбеђењу конкуренције у поступку јавне набавке.....	63
8.2. Мишљења дата на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту	63
8.3. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције	68
8.3.1. Тумачење одредби о рестриктивним споразумима	68
8.3.2. Тумачење одредби о злоупотреби доминантног положаја	71
8.3.3. Тумачење одредби о концентрацијама	73
8.4. Мишљење по члану 157. Закона о стечају	74

9. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ	78
9.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2011. години	78
9.2. Анализа услова конкуренције у сектору производње и прераде млека и млечних производа.....	79
10. ЈАВНОСТ У РАДУ.....	81
11. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ОРГАНИМА ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ У СРБИЈИ.....	82
11.1. Учешће представника Комисије у раду Комисије за државну помоћ	82
12. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	84
12.1. Односи са Европском Унијом.....	84
12.1.1. Активности Комисије у процесу придруживања ЕУ	84
12.1.2. Обавезни односи по Споразуму о Стабилизацији и Придруживању (ССП) и сарадња са институцијама ЕУ.....	84
12.1.3. Учешће у процесу превођења правних тековина ЕУ на српски језик - Стручна редактура превода европског законодавства	85
12.1.4. Пројекти који се финансирају од стране ЕУ	85
12.2. Односи са другим међународним организацијама	88
12.2.1. UNCTAD (Конференција Уједињених Нација за трговину и развој).....	88
12.2.2. International Competition Network (ICN) – Међународна мрежа конкуренције ..89	
12.2.3. Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD) – Будимпешта	89
12.2.4. Sofia Competition Forum	90
12.2.5. Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице	90
12.2.6. Global Competition Review	90
12.3. СТАЖИРАЊЕ	91
12.3.1. Пројекти стажирања запослених у европским телима за заштиту конкуренције ..	91
12.4. Протоколи о сарадњи (билатерална сарадња).....	92
12.5. Међународне конференције и семинари.....	93
ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2012. ГОДИНИ.....	95

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

У протеклој, 2012. години, Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија) је градила свој положај и вршила јавна овлашћења кроз решавање о правима и обавезама учесника на тржишту у складу са Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ број 51/09, у даљем тексту: Закон), кроз активности на промовисању правила заштите конкуренције и компетитивног пословног амбијента, као и кроз међународну сарадњу.

Остварени правни и институционални оквир је најважнији услов за ефикасно поступање и решавање о правима и обавезама учесника на тржишту. Примена одредби о мерама заштите конкуренције и процесног пенала, leniency, структурним и мерама понашања, прекид поступка као механизам провере понашања на тржишту, итд., допринела је у значајној мери ефикасности у заштити конкуренције. Правни оквир треба даље унапређивати, имајући пре свега у виду приближавање Србије ЕУ и динамику тржишта, како кроз даље усклађивање неких законских одредби са правним правилима ЕУ, тако и кроз доношење смерница и упутстава, чији је циљ и сврха стварање стабилног и препознатљивог пословног амбијента. Континуирано усклађивање праксе са праксом тела за заштиту конкуренције у ЕУ, циљ је који Комисија покушава да постигне.

Добра организација рада и ефикасни ангажман ресурса, и људских и финансијских, нужна је у ситуацији када је број запослених знатно нижи од пројектованог и жељеног, а финансијско стање непредвидиво. Кратки рокови за поступање и застарелост су посебан проблем.

У протеклој години су, на жалост, дошли до изражаја и проблеми у судској контроли одлука Комисије, пре свега у виду изузетно спорог поступања Врховног касационог суда када је у питању заштита конкуренције.

Транспарентна, предвидива и недискриминаторска примена Закона остварује се како кроз уједначено и унапред познато поступање Комисије, али и суда, што до сада није остварено, тако и кроз низ активности усмерених ка упознавању странака и јавности са радом и ставовима Комисије.

Активности на промовисању значаја заштите конкуренције (competition advocacy) усмерене су према учесницима на тржишту и њиховим удружењима (или бар удружењима која су препознатљива и позната, нпр. Привредна комора Србије, Савет страних инвеститора, Америчка привредна комора у Србији). И протекле године је дат велики значај покушају да се, кроз давање мишљења, оствари утицај према предлагачима прописа, у поступку доношења законских и других аката, као и других одлука органа извршне власти које имају утицај на економске токове у земљи и првенствено на стање конкуренције.

Међународна сарадња, како билатерална, тако и у оквиру међународних организација као што је UNCTAD, OECD и ICN, је нужност у свету у коме економија и мултинационалне компаније не познаје границе.

Комисија придаје велики значај комуникацији и сарадњи са Европском комисијом, која се показала као велика подршка у нашем сталном настојању да унапредимо свој рад.

2. ИЗВЕШТАЈ ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О НАПРЕТКУ СРБИЈЕ- ПОГЛАВЉЕ 8, ЗАШТИТА КОНКУРЕНЦИЈЕ

Европска комисија (ЕК) је у свом Годишњем извештају о напретку Србије у процесу европских интеграција за 2012. годину, констатовала да је у области заштите конкуренције постигнут одређен напредак. Напредак се, између осталог, огледа кроз наставак имплементације модерних института заштите конкуренције, као што је програм ослобођења од обавезе плаћања мере заштите конкуренције и кроз доношење аката који се односе на примену правила конкуренције на удружења учесника на тржишту и на откривање картела у поступцима јавних набавки.

Комисија за заштиту конкуренције је, према наводима ЕК, унапредила свој рад тако што је у посматраном периоду ангажовала троје економиста. Такође, позитивно је оцењен развој међународне сарадње кроз повезивање са другим телима за заштиту конкуренције.

Међутим, Европска комисија је констатовала да Закон о заштити конкуренције садржи недостатке који би требало да буду отклоњени и то нарочито у делу који се односи на одредбу која предвиђа да, у случају укидања управне мере од стране суда, камате и остале трошкове сноси Комисија и одредбу којом се утврђују рокови застарелости за одређивање мере заштите конкуренције у случају повреде конкуренције, који је тренутно 3 године. Такође, ЕК сматра и да би рок за испитивање концентрације по службеној дужности требало да буде продужен. Европска комисија је оценила да Комисија за заштиту конкуренције нема довољан број запослених и да је неопходно у наредном периоду повећати број службеника који ће радити на предметима.

Европска комисија је дала и препоруке да се настави са унапређивањем капацитета Управног суда који решавају комплексне предмете из области заштите конкуренције. Изградња институционалних капацитета и активности на промоцији значаја заштите конкуренције у судовима и државним органима мора, према њиховој оцени, бити интензивирана.

Европска комисија је констатовала и да поједине уредбе Владе, које су усвојене без претходног консултовања Комисије за заштиту конкуренције, могу да имају негативне ефекте на ефикасност политике заштите конкуренције у Србији.

3. ИНИЦИЈАТИВА ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Полазећи од оцена и препорука изнетим у Извештају Европске комисије о напретку Републике Србије за 2012. годину и у Извештају UNCTAD о стању заштите конкуренције у Србији 2011., као и од сопственог запажања и искуства да одређена важећа законска решења имају негативне ефекте на деловање Комисије и на правну сигурност, Комисија је иницирала измену и допуну Закона. У томе је имала односно има подршку Европске комисије и Генералног директората за проширење.

Закон о изменама и допунама би требало да у одређеним сегментима деловања Комисије, као што је утврђивање злоупотребе доминантног положаја, дефинише јасне и транспарентне критеријуме који ће несумњиво допринети квалитету поступка пред Комисијом. Предложена дефиниција доминантног положаја учесника на релевантном тржишту је свеобухватнија и прецизнија у односу на дефиницију из Закона. Измењен је рок застарелости за изрицање и наплату изречене мере заштите конкуренције. Предложеном изменом и допуном овог члана извршено је раздвајање застарелости која се односи на поступак утврђивања повреде и одређивања мере заштите конкуренције (изрицање) и поступак наплате мере заштите конкуренције. Одредбе су практично само усклађене са одговарајућим одредбама чл. 25. и 26. Уредбе ЕУ 1/2003, којом се уређује примена правила конкуренције предвиђених чл. 81 и 82 Уговора о Европској Заједници, (сада 101 и 102 TFEU), као и предлогом који је Комисији доставила 19.12.2012. године Европска Комисија. Прописани рок застарелости од три године од дана извршења повреде конкуренције у пракси се показао као сувише кратак. Имајући у виду сложеност поступка, а нарочито тешкоће у откривању повреда конкуренције и посебно судску контролу решења, као и евентуални поступак принудне наплате ове мере, Комисија је оценила да се ради о изузетно кратком року, који негативно утиче на ефикасну примену Закона. У складу са наведеним, уколико се не прихвате предложене измене, сам Закон би могао да онемогући наплату новчаног износа мере заштите конкуренције. Оцена да је рок застарелости сувише кратак посебно је истакнута у Извештају Европске комисије о напретку Републике Србије за 2012. годину и у извештају UNCTAD о стању заштите конкуренције у Србији.

Предложено је и брисање одредбе става 5. члан 57. Закона, којом се утврђује да се камате „које настану у случају умањења износа или укидања управне мере, исплаћују на терет средстава Комисије“. Оваква формулација представљала је озбиљан и опасан преседан у односу на законодавства земаља у региону и земаља ЕУ. Наиме, новчани износ мере се уплаћује у буџет Републике Србије, која враћа тај износ то јест „главницу“, а Комисија, која не користи уплаћена средства и не може њима да располаже чак ни у погледу времена евентуалног повраћаја, има обавезу да плати камату. Додатна отежавајућа околност се огледа у чињеници да се Комисија финансира из сопствених прихода у складу са Законом, али се неутрошена средства у текућој години, преносе у буџет на крају те године, што значи да Комисија сваку следећу годину почиње без икаквих финансијских средстава што би за последицу имало да она не би могла да изврши законску обавезу повраћаја камате у случају да таква обавеза настане у наведеном периоду.

Имајући у виду значај предложених измена и допуна, а ради спречавања негативних последица на рад органа и обезбеђивање услова за јачање правне сигурности учесника на тржишту, министарству је предложено да Закон буде донет по хитном поступку.*

* У 2013. години, решењем министра за спољну и унутрашњу трговину и телекомуникације образована је Радна група за измену и допуну Закона о заштити конкуренције, у коју су именовани и представници Комисије.

4. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ КАПАЦИТЕТ

4.1. Институционални капацитет

Комисија је Законом дефинисана као самостална и независна организација која врши јавна овлашћења и која за свој рад одговара Народној скупштини. Независност Комисије од извршне власти обезбеђује се како начином избора председника Комисије и чланова Савета, тако и кроз финансијску независност, с обзиром да се Комисија финансира из сопствених прихода и доноси годишњи финансијски план на који Влада даје сагласност.

Народна скупштина Републике Србије донела је Одлуку о избору председника Комисије и Одлуку о избору чланова Савета Комисије („Службени гласник РС“, бр. 73/2010). Ови органи су у току 2012. године радили у истом персоналном саставу у којем су и изабрани од стране Народне скупштине.

Рад Савета Комисије, у ужем смислу, одвија се на седницама Савета, на којима се доносе одлуке из домена законске надлежности Савета, а у 2012. години их је одржано 61. По устаљеној организационој пракси рада Савета, седницама Савета претходи одржавање Колегијума, на којима се дискутује о предметима и питањима који ће бити на дневном реду наредне седнице Савета. Рад чланова Савета Комисије у ширем смислу обухвата, између осталог, и: одржавање радних састанака у поступцима који се воде пред Комисијом, као и оних са представницима државних органа, међународних субјеката и професионалних, односно струковних удружења, затим излагања на међународним и домаћим научним и стручним скуповима, председавање конференцијама, као и објављивање научних радова из области заштите конкуренције – а све у циљу њеног свеобухватног и активног промовисања.

Одлуком Савета Комисије постављен је Секретар (по интерном огласу из реда запослених), у складу са Законом и Статутом Комисије. Секретар руководи Стручном службом.

Институционална изградња Комисије остварена је у току 2010. и 2011. године и кроз доношење Статута и других подзаконских и општих аката, прописаних Законом о заштити конкуренције и осталим законским и другим прописима.

У складу са Законом о заштити података о личности, Комисија је у протеклој години формирала и води одговарајуће евиденције, које су уписане у Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја.

4.2. Административни капацитет

Стручна служба Комисије (у даљем тексту: Стручна служба) обавља стручне послове из надлежности Комисије у складу са овим законом, Статутом и другим актима Комисије.

Сагледавајући потребе Комисије, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова, укупно је систематизовано 54 радна места у Стручној служби. Као и у претходном периоду, број запослених је знатно мањи, што је запажено као један од највећих проблема у досадашњем раду Комисије, који је истицан у свим претходним годишњим извештајима Комисије. Разлог су ограничена и непредвидива финансијска средства, као и нерешено питање

пословног простора. Даље јачање административног капацитета Комисије је неопходно, имајући у виду како потребу за појачаним активностима на утврђивању и санкционисању повреда конкуренције, тако и обавезе које Србија има у процесу приступања Европској унији у погледу усклађивања праксе у овој области, а нарочито активности у промовисању циља и значаја примене правила заштита конкуренције.

Квалификациона структура запослених је одлична, што се може видети и из следеће табеле. Од запослених са високом стручном спремом, 1 запослени има докторат наука из области економије, 3 запослена су магистри економских наука, 2 запослена имају завршене специјалистичке студије у области права, 5 запослених имају завршене мастер студије а 6 запослених имају положен правосудни испит. Сви запослени имају положен стручни испит за рад у органима државне управе. О континуираном стручном усавршавању запослених биће више речи у делу извештаја који се односи на међународну сарадњу, кроз коју се континуирано остварује програм усавршавања запослених. Када је реч о квалификационој структури на нивоу Савета Комисије, два његова члана имају докторат из области права и професори су Универзитета у Београду.

Број и квалификациона структура запослених по унутрашњим организационим јединицама Комисије, укључујући руководиоце сектора, приказан је на следећој табели:

Р.б.	Назив организационе јединице	Укупно	ВСС	ВС	ССС
1.	Сектор за испитивање концентрација	7	7	0	0
2.	Сектор за утврђивање повреда конкуренције	8	8	0	0
3.	Сектор за међународну и домаћу сарадњу	1	1	0	0
4.	Сектор за правне послове	3	3	0	0
5.	Сектор за економске анализе	2	2	0	0
6.	Сектор за материјално-финансијске послове	3	1	1	1
7.	Сектор за нормативно-правне, кадровске и опште послове	5	3	0	2
8.	Радна места ван унутрашњих организационих јединица	3	1	0	2

У поређењу са бројем запослених у телима за заштиту конкуренције суседних земаља (бивших република СФРЈ), као и са упоредивим земљама Европске уније, наведени број запослених у Комисији је знатно испод броја запослених у телима за заштиту конкуренције ових земаља.

4.3. Финансијски извештај

Финансирање Комисије је битан сегмент институционалног капацитета и један од основних услова за независност од извршних органа власти. Врши се у складу са финансијским планом који за сваку годину доноси Комисија и подноси Влади Републике Србије на сагласност, по претходно прибављеним мишљењима ресорних министарстава.

Финансијски план Комисије за 2012. годину је донет и Влада Републике Србије је на исти дала сагласност, с тим што је у октобру донета одлука о измени и допуни Финансијског плана Комисије за 2012. годину, на коју је Влада такође дала своју сагласност. Разлог за измену Финансијског плана Комисије је извршење обавезе по пресуди Врховног касационог суда Узп 342/11 од 29.06.2012. године, која је условила повећање расхода од првобитно планираних, о чему ће више бити речи ниже у тексту.

Финансијски план за 2013. годину Савет Комисије донео је на 112. седници одржаној 29.10.2012. године, који је одмах достављен надлежним министарствима на мишљење, чиме је отпочела процедура за добијање сагласности Владе. Међутим, до данас, надлежна министарства нису дала своје мишљење (ни позитивно ни негативно), тако да Влада није разматрала Финансијски план Комисије за 2013. годину. Стога се финансирање од 01.01.2013. године, врши на основу Одлуке о привременом финансирању, највише до висине укупно извршених расхода у претходној години, сразмерно периоду до добијања сагласности на финансијски план.

Оваква ситуација десила се и 2010. године. Европска Комисија је, у свом годишњем Извештају о напретку Србије у процесу европских интеграција за 2010. годину, као примедбу навела чињеницу да Комисији није одобрен финансијски план. Такође, на другом састанку Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, који је одржан у Бриселу 21-22. марта 2011. године, представници Европске Комисије су нагласили да Влада мора да пружи подршку раду Комисије, а нарочито тиме што ће одобрити усвајање финансијског плана. У оквиру редовних сусрета са представницима Европске Комисије, наглашаван је значај финансијске независности Комисије за заштиту конкуренције и у том смислу се од Владе тражи да омогући редовно усвајање финансијског плана, а самим тим и несметано функционисање Комисије.

Приходи Комисије су сопствени приходи, за које није прописана намена, а обухватају приходе од накнада за решења и акте које по захтеву учесника на тржишту издаје Комисија, у складу са Законом. У 2012. години остварен је позитиван финансијски резултат, а остварени суфицит већи је од планираног и износи 94,928,900.61 динара. Остварени вишак прихода над расходима, према члану 32. Закона, у целости се уплаћује у буџет Републике Србије.

Ступањем на снагу новог Закона о заштити конкуренције 2009. године, Комисија је „изгубила“ право на издвајање средстава резерви, што је јединствен случај у Србији, јер сви други облици организовања, укључујући друга регулаторна тела, имају ово право.

ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ И РЕАЛИЗОВАНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА

у (000 динара)

Р.бр.	Н а з и в	Остварено	Планирано	Индекс
		2012. г.	2012. г.	
1	ПРИХОДИ	313,082	250,535	1.24
2	РАСХОДИ	218,154	250,499	0.87
3	СУФИЦИТ	94,929	36	

Расходи Комисије су у целости финансирани из сопствених прихода.

СТРУКТУРА РАСХОДА У 2012. ГОДИНИ

ПОЗИЦИЈА	РАСХОДИ	ПЛАНИРАНО 2012.	РЕАЛИЗОВАНО до 31.12.2012.	РЕАЛИЗ. У %	УЧЕШЋЕ У УК. РАСХ.
411	ПЛАТЕ И ДОДАЦИ ЗАПОСЛЕНИХ	87,390,663.00	83,418,849.00	95.46	38.24
412	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	15,895,928.68	14,640,723.00	92.10	6.71
413	НАКНАДЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРАВИЛНИКОМ	100,000.00	92,928.00	92.93	0.04
414	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	1,800,000.00	665,617.37	36.98	0.31
415	НАКНАДЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	1,582,272.00	977,200.00	61.76	0.45
416	НАГРАДЕ, БОНУСИ И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ	5,000,000.00	1,997,135.00	39.94	0.92
421	СТАЛНИ ТРОШКОВИ	26,000,000.00	22,515,964.51	86.60	10.32
422	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	3,300,000.00	2,864,333.43	86.80	1.31
423	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	13,430,539.51	12,706,462.74	94.61	5.82
425	ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖАВАЊЕ	500,000.00	119,252.46	23.85	0.05
426	МАТЕРИЈАЛ	3,000,000.00	1,987,063.95	66.24	0.91
431	УПОТРЕБА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА	3,500,000.00	1,527,824.35	43.65	0.70
444	ПРАТЕЋИ ТРОШКОВИ ЗАДУЖИВАЊА (нег.кур.раз)	4,000,000.00	29,440.00	0.74	0.01
482	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	83,500,000.00	74,287,454.05	88.97	34.05
512	МАШИНЕ И ОПРЕМА	800,000.00	323,700.80	40.46	0.15
515	НЕМАТЕРИЈАЛ. ИМОВИНА-КУПОВИНА СОФТВЕРА	700,000.00	0.00	0.00	0.00
	УКУПНИ РАСХОДИ	250,499,403.18	218,153,948.66	87.09	100.00

У даљем тексту образлажемо најважније позиције.

- Зараде (позиција 411) се редовно исплаћују, као и припадајуће обавезе. Приказани износ представља бруто зараде запослених и, поред исплаћених нето зарада, садржи плаћене порезе на зараде и припадајуће доприносе на терет запослених.
- Порези, обавезне таксе и казне (позиција 482) чине 34,05% укупних расхода Комисије, а односе се на камате које је Комисија исплатила у децембру 2012. године, из следећих разлога.

Решењем Комисије број 5/0-02-607/2010-3 од 24.01.2011. године одређена је мера заштите конкуренције у облику плаћања новчаног износа у висини 1,92% од укупног годишњег прихода оствареног у 2006. години, због злоупотребе доминантног положаја на релевантном тржишту откупа сировог млека од стране млекара на територији Републике Србије наметањем неправедних услова пословања и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту (произвођачи сировог млека), утврђене правоснажним решењем Комисије за заштиту конкуренције број 5/0-02-135/09-18 од 22.05.2009. године. Наведеним решењем утврђена је обавеза АД „Млекара” из Суботице да изврши одређену меру заштите конкуренције, тако што ће уплатити новчани износ у висини 1,92% од укупног годишњег прихода оствареног у 2006. години и то 51.262.576,00 динара у корист буџета Републике Србије и обавеза АД индустрија млека и млечних производа „ИМЛЕК” са седиштем у Београду да изврши одређену меру заштите конкуренције, тако што ће уплатити новчани износ у висини 1,92% од укупног годишњег прихода оствареног у 2006. години и то 254.885.759,00 динара у корист буџета Републике Србије.

Управни суд је својом пресудом од 21.04.2011. године одбио тужбе и потврдио напред наведено решење Комисије којим је одређена мера заштите конкуренције, чиме је предметно Решење Комисије о одређивању мере заштите конкуренције, постало правноснажно. По основу правоснажног решења, странке су извршиле уплату новчаних износа мере заштите конкуренције у буџет Републике Србије дана 09.06.2011. године.

Поменути привредни субјекти уложили су захтеве за ванредно преиспитивање на обе пресуде Управног суда којим су потврђена оба решења Комисије (решење којим је утврђена повреда и решење којим је одређена управна мера заштите конкуренције). Врховни касациони суд је својом пресудом Узп 390/10 од 28.10.2011. године укинуо пресуду Управног суда на основу које је решење Комисије о утврђеној повреди (злоупотреби доминантног положаја) постало правноснажно. У извршењу пресуде Врховног касационог суда, Управни суд је својом пресудом 15 У 12773/11 (2009) од 28.02.2012. године, уважио тужбе и поништио решење Комисије о утврђивању повреде конкуренције. Комисија за заштиту конкуренције је у поновљеном поступку донела ново решење број 5/0-02-233/2012-12 од 09.08.2012. године, којим је утврђена злоупотреба доминантног положаја наведених друштава.*

Према оцени Врховног касационог суда, отпао је основ на коме је било засновано решење Комисије о одређивању мере заштите конкуренције односно, на основу овакве оцене, Врховни касациони суд је годину дана након подношења захтева (поднет 01.07.2011.године) донео пресуду Узп 342/11 од 29.06.2012. године којом је преиначио ранију пресуду Управног суда од 21.04.2012. године и поништио решење о одређивању мере заштите конкуренције (решење којим је наложено плаћање одређеног новчаног износа). Овом пресудом није наложено понављање поступка односно поновно одлучивање. Ова пресуда је достављена Комисији 06.08.2012. године.

У складу са Законом о заштити конкуренције (чл. 57.) камате и остали трошкови који настану у случају умањења износа или укидања управне мере, исплаћују се на терет средстава Комисије. Пореска управа Регионални центар Београд, Филијала Палилула донела је Решење којим је одобрен повраћај средстава уплаћених на име мере заштите конкуренције ИМЛЕК А.Д. Београд, а Пореска управа Регионални центар Нови Сад Филијала Суботица Решење којима је одобрен повраћај средстава уплаћених на име мере заштите конкуренције МЛЕКАРИ А.Д. Суботица.

Комисија за заштиту конкуренције је 13.12.2012. године исплатила камате

1. МЛЕКАРА А.Д. СУБОТИЦА -исплата камате - ВКС 342/11	12,475,805.76
2. ИМЛЕК А.Д. Београд - исплата камате - ВКС 342/11	61,759,228.29
Укупно:	74,235,034.05

што чини 34,05% укупних расхода Комисије у 2012. години. Напомињемо да је износ исплаћен на име камате изузетно висок, између осталог и зато што је уплата у буџет извршена у јуну 2011. године, а ВКС је преиначио решење Комисије пресудом која је достављена Комисији 06.08.2012. године, при чему је поступак пред ВКС покренут 01.07.2011. године. На жалост, Законом је прописана само обавеза Управног суда да одлучи у року од 2 месеца у управном спору против решења Комисије, а не и обавеза Врховног касационог суда да одлучи у разумном року по поднетом ванредном правном леку. Од тренутка када је покренут поступак пред ВКС па до тренутка када је одлука достављена, протекло је више од годину дана, а за то време текла је камата. Сматрамо да овај период који је потребан Врховном касационом суду да одлучи,

* Пресудом Управног суда У бр. 11913/12 од 27.12.2012. године потврђено је решење Комисије.

негативно утиче и на право на правично суђење, тим пре што се ради о поступку против правоснажне одлуке.

- Стални трошкови (позиција 421) чине 10,32% укупних расхода, и односе се на закуп пословног простора и пратеће трошкове. Наиме, Комисија користи пословни простор по основу Уговора о закупу бр. 3/07-13/09-20 од 05.08.2009. године, закљученим са друштвом „БЕО ИНВЕСТ 2009“ д.о.о. из Београда, као закуподавцем. Комисија је првобитно имала закључен петогодишњи уговор са закуподавцем (2007-2012) који је истекао 15.12.2012. године.

Сматрамо да је целисходно да Комисија користи адекватан пословни простор у власништву државе или локалне самоуправе, јер би се тиме обезбедило дугорочно и/или трајно решење овог питања, избегла би се несигурност и сада постојећи ризик отказа уговора и селидбе, као и значајне уштеде. Међутим, сви напори у овом правцу остали су безуспешни. Имајући у виду да закључен петогодишњи уговор са закуподавцем (2007-2012) истиче 15.12.2012. године, Комисија се благовремено обратила захтевом за доделу адекватног пословног простора Министарству за спољну и унутрашњу трговину и телекомуникације, који је прослеђен Дирекцији за имовину у својини Републике Србије. Крајем прошле и почетком 2012. године, обраћали смо се и Граду Београду, али безуспешно. Због наведеног, а након разматрања и других оглашених понуда за закуп пословног простора, Комисија је била принуђена да продужи уговор о закупу пословног простора за још 3 године са истим закуподавцем, али са умањеном закупнином (у односу на претходни уговор, закупнина је умањена за 15,2 %).

Сагласно Закону о јавним набавкама („Службени гласник РС“) Комисија је у складу са својим Планом јавних набавки за 2012. годину спроводила поступке јавних набавки. У току године успешно је реализован План набавки и спроведено је 11 јавних набавки мале вредности за набавку добара и услуга. Предмет ових набавки су била добра (канцеларијски материјал) и услуге (физичко-техничко обезбеђење, чишћење и одржавање пословног простора, услуге резервације и обезбеђење авио карата, услуге за потребе одржавања годишње конференције и семинара из области заштите конкуренције и др.). Укупна вредност реализованих набавки износи 4.391.000,00 динара, без ПДВ-а, с тим што је у овај износ укључена и набавка услуга физичко-техничког обезбеђења за 2013. годину у износу од 2.070.000,00 динара. Преостали износ од 2.391.000,00 динара су набавке за 2012. годину, и то:

- добра (канцеларијски материјал) 782.000,00 динара
- услуге (физичко-техничко обезбеђење, чишћење и одржавање пословног простора, резервација и обезбеђење авио-карата и гоститељско-хотелске услуге) 1.609.000,00 динара.

5. ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ

ПРЕГЛЕД ПОСТУПАКА ВОЂЕНИХ У СЕКТОРУ ЗА УТВРЂИВАЊЕ ПОВРЕДА
КОНКУРЕНЦИЈЕ
У ПЕРИОДУ 01.01.2012. – 31.12.2012. ГОДИНЕ

Врста поступка	Укупан број вођених поступака	Окончани поступци	Поступци у току на 31.12.2012. године	Ефикасност у раду по предметима
Поступци за утврђивање рестриктивних споразума	11	7	4	63,63%
Поступци за утврђивање злоупотребе доминантног положаја	9	5	4	55,55%
Појединачна изузећа споразума од забране	15	14	1	93,33%
Иницијативе за покретање поступака пред Комисијом и обавештења	36	29	7	80,55%
Остало (представке, информације, учешће у заједничким и међусекторским пројектима и сл.)	21	21	0	100%
УКУПНО	92	76	16	82,60%

Ефикасност у раду Сектора за утврђивање повреда конкуренције, исказана као однос укупног броја окончаних поступака и укупног броја вођених поступака, укључујући и предмете давања мишљења о примени прописа у области заштите конкуренције, који су приказани у завршној табели прегледа активности Комисије у 2012. години, износи 84,25%.

5.1. Кључни моменти

Облици повреде конкуренције су рестриктивни споразуми, прописани и дефинисани чл. 10. Закона, и злоупотреба доминантног положаја, прописана и дефинисана чл. 16. Закона. О поступању Комисије у овом сегменту, као најважније наводимо следеће:

- У свим случајевима у којима је утврђена повреда конкуренције, Комисија увек изриче меру понашања, иако је то прописано Законом као могућност, а не и као обавеза. Овим мерама, којима се налаже или се забрањује одређено поступање, спречава се или бар умањује могућност таквог или сличног забрањеног поступања у будућем пословању странака, чиме се остварује и посебна превенција.
- Један од највећих изазова за ефикасну заштиту конкуренције је откривање учињених повреда. У циљу стимулисања учесника на тржишту да сами открију односно пријаве постојање рестриктивног споразума и своје учешће у истом, установљен је и тзв

LENIENCY, које је преузело и наше законодавство. Овим одредбама омогућава се да, под условима из Закона (чл. 69), учесник на тржишту који пријави рестриктивни споразум, буде ослобођен од обавезе плаћања новчаног износа, иако је учинио повреду конкуренције. Комисија је, још у току претходне године, започела примену овог института.

- Циљ процесуирања повреда конкуренције не може никако бити само новчано кажњавање. Напротив, то је само нужни али и најмање пожељан исход поступка. У том смислу, Законом је прописана могућност да Комисија прекине поступак, под условима из Закона (чл. 58.) најдуже за 6 месеци. Подразумева се да је странка прекинула односно одустала од даље повреде конкуренције и своје пословање ускладила са Законом кроз доношење одговарајућег акта и/или на други прикладан начин. Ако странка не испуни или прекрши преузете обавезе пре истека рока или у међувремену учини нову повреду конкуренције, Комисија ће наставити поступак. Напомињемо да је до сада запажено да јавна предузећа које је основала локална самоуправа, крше Закон и због непотпуног разумевања правила заштите конкуренције, и да су најчешће спремна да своје пословање ускладе са Законом. Са друге стране, пословање јавних предузећа које оснива локална самоуправа, у знатној мери утиче на задовољавање свакодневних потреба грађана, као и на опстанак и развој локалних малих и средњих предузећа и предузетника, који због тога и иницирају покретање поступка. Применом овог института, остварује се заштита конкуренције, а истовремено се учесници на тржишту не оптерећују новчаним казнама.
- Процесуирање и утврђивање повреда конкуренције коначним и правоснажним одлукама Комисије, има значајан ефекат и у случају ослобађања од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, као и случају када нема услова да се одреди мера заштите конкуренције, као у неким случајевима вођеним по претходном Закону. У свим случајевима у којима је повреда конкуренције утврђена, дакле без обзира да ли је мера заштите конкуренције изречена или не, може се остварити накнада штете проузроковане актима и радњама које представљају повреду која је утврђена решењем Комисије (private enforcement). Накнада штете се остварује у парничном поступку пред судом, и Комисија има сазнање да је покренут одређени број поступака за накнаду штете (суд тражи списе предмета), на пример у случају злоупотребе доминантног положаја ИМЛЕК-а и Млекаре Суботица.
- Мера процесног пенала показала се као изузетно ефикасан механизам за прикупљање доказа. Након што је Комисија показала своју спремност да примењује ову одредбу, сврха ове одредбе се остварује и тиме што се налаже достављање доказа под претњом одређивања мере процесног пенала. Благовремено и потпуно поступање странака и других учесника на тржишту, утиче у значајној мери на ток и дужину поступка.
- Мере заштите конкуренције представљају посебно значајан али и деликатан институт, о коме ће посебно бити речи.
- У спровођењу правила заштите конкуренције Комисија наставља да следи економски оријентисан приступ, тако што процена стварних и потенцијалних економских ефеката неизоставно допуњује анализу правне форме или облика одређеног понашања учесника на тржишту. Свеобухватно сагледавање и утврђивање чињеничног стања постиже се, између осталог, детаљним посматрањем структурних обележја и конкурентске динамике односне привредне гране и понашања учесника на тржишту кроз израчунавање индекса концентрисаности тржишта (НИИ, рацио концентрисаности), праћење краткорочног и

средњерочног тренда узимајући у обзир сезонска одступања, као и помоћу других техника дескриптивне и инференцијалне статистичке анализе. Проблеми са којима се Комисија сусретала током прикупљања и обраде података и оцене њихове упоредивости довели су до закључка да у великом броју привредних грана не постоје ажурирани агрегатни статистички подаци о натуралном и вредносном промету у свим фазама прометног циклуса. Такође, начин разврставања производа на тарифне бројеве и подбројеве, односно принцип сврставања производа у Царинску тарифу у складу са важећом номенклатуром, није увек и у потпуности компатибилан са потребама Комисије приликом утврђивања граница релевантног тржишта, израчунавања тржишних удела учесника на тако дефинисаном релевантном тржишту и њихове стварне тржишне моћи.

5.1.1. Предмети окончани у управном поступку

Акционарско друштво „Млекара“ из Суботице и Акционарско друштво Индустрија млека и млечних производа „Имлек“ из Београда

Решењем је утврђено да Акционарско друштво „Млекара“ из Суботице и Акционарско друштво Индустрија млека и млечних производа „Имлек“ из Београда, Падинска Скела, имају доминантан положај на релевантном тржишту откупа сировог млека од стране млекара на територији Републике Србије и да су такав положај злоупотребили наметањем неправедних услова пословања и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту (произвођачима сировог млека). Решење је донето у поновљеном поступку по судској пресуди. Још у току претходног поступка, странке су поступиле по изреченој мери понашања, и ускладиле односно измениле одредбе уговора којима су били наметнути неправедни односно неједнаки услови. Правоснажно решење којим је била одређена мера заштите конкуренције, поништена је пресудом ВКС-а. С обзиром да је у међувремену наступила застарелост у погледу мере заштите конкуренције, иста се у овом случају не може више одредити. По сазнању Комисије, у току је судски поступак за накнаду штете по приватној тужби.

Против наведеног решења покренут је управни спор. Пресудом 5У 11913/12 од 27.12.2012. године, Управни суд је одбио тужбе странака у поступку, чиме је решење Комисије постало правноснажно.

„Фриком“ АД, Београд

Решењем је утврђено да је Фриком злоупотребио свој доминантан положај на релевантном тржишту велепродаје индустријског сладоледа на територији Републике Србије, на тај начин што је у својим типским уговорима са применом у периоду 2008-2010. године, а у једном броју уговора и после 2010. године, које је закључивао са својим купцима-малопродавцима: наметао обавезу ексклузивне куповине релевантног производа од Фрикома, уз директну и/или индиректну забрану продаје конкурентских производа, при чему је уговоран ексклузивитет у расхладним уређајима и ексклузивитет у малопродажним објектима; развијеним системом подстицаја и стимулација купаца-малопродаваца, одлучујуће утицао на пословне одлуке купаца да се определе за Фриком као јединог добављача релевантног производа; наметао обавезу купцима-малопродавцима да Фрикому, у неоправдано великим износима, надокнаде штету у случају да се не придржавају уговором преузетих обавеза, при чему су одредбе у погледу цена у

даљој продаји, ексклузивитета робе у расхладним уређајима и у малопродајном објекту-битне одредбе уговора чијим се кршењем ствара ова обавеза на страни купца према Фрикому; уговарао непримерене и неоправдано кратке рокове у којима је Фриком могао остварити своје право на једностранни раскид уговора у случају да купац-малопродавац не извршава уговорене обавезе, а нарочито оне дефинисане битним одредбама у погледу примене цена у даљој продаји и ексклузивитета у расхладним уређајима у малопродајним објектима; уговарао и примењивао различите услове пословања на исте послове са различитим купцима-малопродавцима, а нарочито у погледу рокова плаћања, повраћаја робе у случају лоших резултата продаје и истека рока употребе, као и рокова за раскид уговора. У поступку је утврђено да је на описан начин учињена повреда конкуренције из члана 16. Закона, а са циљем слабљења и истискивања са тржишта постојеће конкуренције, као и стварања значајне баријере за улазак на тржиште нових конкурената, уз истовремено јачање сопственог доминантног положаја на тржишту, што је за ефекат имало значајно ограничавање и нарушавање конкуренције на релевантном тржишту. Сагласно законској обавези, истим решењем је одређена и мера заштите конкуренције у виду обавезе плаћања новчаног износа у висини 4% од укупног годишњег прихода оствареног у 2009. години, што износи 301.950.520,00 РСД. Поред мере заштите конкуренције, наведеним решењем су одређене и одговарајуће мере отклањања повреде конкуренције у виду мера понашања, као и рокови у којима је Фриком дужан да изврши све наложене мере.

Против коначног решења Комисије покренут је управни спор који је у току.

Предузеће за трговину и услуге EKI TRANSFERS d.o.o. из Београда и Предузеће за посредовање, консалтинг и услуге TENFORE d.o.o. из Београда

Решењем је утврђено је да су „Еки Трансферс“ и „Тенфоре“ злоупотребили доминантан положај на релевантном тржишту прекограничног брзог трансфера новца између физичких лица, без отварања рачуна, на територији Републике Србије, уговарањем ограничења у уговорима о сарадњи закљученим са 24 пословне банке, са могућношћу аутоматског продужења, који чине мрежу уговора о подзаступству, и то:

- одредаба о обавезама у погледу „лојалности“, односно „ексклузивности“, како за време трајања, тако и након истека или у случају раскида, уговора које су закључила оба предузећа и
- одредаба којима се утврђује обавеза плаћања одређеног новчаног износа на име казних пенала у случају кршења „обавезе у погледу лојалности“ у току трајања, након истека или у случају раскида, уговора, у уговорима које је закључио „Еки Трансферс“,

чиме су спречили и ограничили конкуренцију, односно ограничили тржиште и технички развој на штету потрошача.

Пресудом Управног суда одбијене су тужбе поднете од стране Предузеће за трговину и услуге „EKI TRANSFERS“ d.o.o. из Београда и Предузеће за посредовање, консалтинг и услуге „TENFORE“ d.o.o. из Београда, чиме је решење постало правоснажно.

Предузеће за трговину и услуге EKI TRANSFERS d.o.o. из Београда и Предузеће за посредовање, консалтинг и услуге TENFORE d.o.o. из Београда

За правоснажно утврђену повреду конкуренције (претходно описану), одређена је мера заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа, и то за „Еки Трансферс“ у висини од 3,6% од укупног годишњег прихода оствареног у 2008. години, што износи 7.611.156,00 динара,

а за „Тенфоре“ у висини од 1,8% од укупног годишњег прихода оствареног у 2008. години, што износи 169.092,00 динара, уз налог да се наплата изврши у корист буџета РС. *

Идеа д.о.о., Београд - Концерн Swisslion Таково д.о.о. Београд, Swisslion д.о.о. Београд, Компанија Таково а.д. Горњи Милановац, Таково Аграр д.о.о. Горњи Милановац - у стечају

Решењем је утврђена повреда конкуренције и то забрањени рестриктивни споразум. Као забрањени рестриктивни споразум утврђене су одредбе Анекса– Остали услови сарадње Уговора о купопродаји за 2009. годину, којима је утврђена продајна цена у даљој продаји, чиме је значајно нарушена конкуренција на тржишту трговине на мало прехранбеним производима из програма кондиторских производа, програма прераде воћа и поврћа и дечије хране, у неспецијализованим продавницама претежно прехранбене робе и друге робе широке потрошње типа самоуслуге, дисконта, супермаркета и хипермаркета на територији Републике Србије.

Наложена је мера отклањање повреде конкуренције којом се изричито забрањује овим друштвима свако будуће поступање на описани начин као и било које друго поступање које има исти или сличан циљ или ефекат.

С обзиром да је решење донето у поступању по судској пресуди, чије је правно схватање обавезујуће, оба друштва су остварила право да им се не изрекне мера заштите конкуренције. У претходном решењу, друштву Идеа д.о.о. одређена је мера заштите, док је друштво „Swisslion Group“ ослобођено од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, јер је испунило услове из чл. 69. Закона односно прво је пријавило постојање рестриктивног споразума и своје учешће у њему, а у поступку је утврђено да није било иницијатор. Међутим, из образложења пресуде Управног суда, произлази да су оба друштва стекла право да им се не изрекне мера заштите конкуренције, јер су пријавила рестриктивни споразум у режиму важења претходног Закона према чијим одредбама су то право стекли. По претходном Закону, то право стиче и странка која није прва пријавила споразум односно која је пријавила споразум и након сазнања Комисије о истом, и без обзира да ли је иницијатор или не. Иначе, Идеа је поднела своју пријаву 30.10.2009.године, а нови Закон је почео да се примењује 01.11.2009., иако је већ у јулу 2009. године ступио на снагу.

Тужба није уложена и решење је постало правноснажно.

Идеа д.о.о., Београд - Гранд Пром д.о.о., Београд

Решењем је утврђено да су Гранд Пром д.о.о. за производњу, промет и услуге, Београд, у својству продавца, и Идеа д.о.о. за унутрашњу и спољну трговину, Београд, у својству купца, закључили забрањени рестриктивни споразум, на начин да су одредбом Анекса I – Основни комерцијални услови и накнаде Уговора о купопродаји бр. 0058/2009 од 05.03.2009. године, у делу под називом „Работи“, уговорили обавезу продавца да одобри купцу 2% рабата за поштовање препоручених цена продавца у оквиру основног рабата од 10% на фактури, за производе из производног програма „Гранд“, „Аргета“ и „Штарк“, којим је значајно нарушена конкуренција на тржишту трговине на мало у неспецијализованим продавницама претежно прехранбене робе и друге робе широке потрошње типа самоуслуге, дисконта, супермаркета и хипермаркета производима из производног програма „Гранд“, „Аргета“ и „Штарк“, на територији Републике Србије.

---

* У 2013. години, странка је покренула управни спор против овог решења.

Наложена је мера отклањање повреде конкуренције којом се изричито забрањује овим друштвима свако будуће поступање на описани начин као и било које друго поступање које има исти или сличан циљ или ефекат. Мера заштите конкуренције одређена је друштву „Гранд Пром д.о.о, Београд”, у висини 0,9% од укупног годишњег прихода оствареног у 2008. години (112.439.961,00 РСД). Наложена је уплата овог износа на рачун буџета Републике Србије у року од три месеца. Друштво Идеа д.о.о. је остварила право да се не изрекне мера заштите конкуренције јер је пријавило постојање рестриктивног споразума и своје учешће у њему. Ваља напоменути да је ово решење донето у извршењу судске пресуде и правног схватања суда да се пријава споразума мора ценити у режиму претходног Закона, с обзиром да је поднета пре него што је нови Закон почео да се примењује, иако је већ ступио на снагу.

Пресудом Управног суда 15 У. 12831/12 од 22.11.2012. године, тужба „Гранд Пром д.о.о, Београд” је делимично уважена и поништено је решење Комисије од 20.09.2012. године у делу у коме је одређена мера заштите конкуренције овом друштву, са образложењем да важећи Закон није био у примени када је рестриктивни споразум закључен, без обзира што друштво „Гранд Пром д.о.о, Београд” није уопште пријавило рестриктивни споразум. По налажењу суда, нови акт није потребан. У осталом делу, решење је потврђено.

Према овом ставу суда, привредно друштво „Гранд Пром д.о.о, Београд” је остало некажњено за правноснажно утврђену повреду конкуренције, учињену у време важења претходног Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 79/05), према којем се ова врста повреде конкуренције - забрањени споразум сматрала прекршајем, запрећеним новчаном казном коју изриче надлежни прекршајни орган по захтеву Комисије за покретање поступка. Међутим, у тренутку покретања овог поступка за утврђивање повреде конкуренције, почео је да се примењује нови Закон, којим повреде конкуренције нису прописане као прекршај, што значи да није било основа за покретање поступка, нарочито имајући у виду став прекршајног суда, о коме ће касније бити речи.

Big Blue Group д.о.о. Београд

На основу иницијативе поднете крајем 2011. године, Комисија је основано претпоставила постојање повреде конкуренције из члана 16. Закона и покренула поступак по службеној дужности против привредног друштва Big Blue Group д.о.о. Београд, Закључком председника Комисије за заштиту конкуренције, број: 5/0-02-326/2012-1 од 19.04.2012. године. Поступак је покренут против наведеног друштва, као Званичног агента за продају улазница за Олимпијске игре у Лондон 2012. године, ради испитивања постојања повреде конкуренције, у смислу одредби члана 16. Закона о заштити конкуренције, условљавањем закључења уговора о куповини улазница за Олимпијске игре, тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора, односно да закључи уговор о куповини туристичког аранжмана, који подразумева превоз, смештај и друге садржаје купцу улазнице, за време боравка у Лондону.

У току испитног поступка је утврђено да је продаја туристичких аранжмана повезана са продајом улазница и да је званични агент продаје огласио продају појединачних улазница, без туристичког аранжмана, на основу чега је Савет Комисије закључио да у току испитног поступка нису утврђени елементи повреде конкуренције из члана 16. став 2) тачка 4) Закона, те је у том смислу Закључком од 19.12.2012. године обустављен поступак за утврђивање постојања повреде конкуренције.

Пресудом Врховног касационог суда од 08.11.2012. године одбијен је захтев „Serbia broadband - Srpske kablovske mreže“ d.o.o. из Београда за преиспитивање судске одлуке – пресуде Управног суда од 06.10.2011. године, донете по тужби овог предузећа на решење Комисије у поновном поступку од 04.10.2010. године којим је утврђена злоупотреба доминантног положаја од стране „Serbia Broadband – Srpske Kablovske mreže“ d.o.o. вођењем промотивне акције на територијама општина Палилула и Стари град током марта месеца 2006. године.

5.1.2. Управни поступци у току

„Телеком Србија“ а. д. из Београда

Против Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“, акционарско друштво из Београда (даље: предузеће „Телеком Србија“) Привредно друштво „ORION TELEKOM TIM“ d.o.o, из Београда и Удружења интернет сервис провајдера Србије из Новог Сада доставили су иницијативу за испитивање повреде конкуренције из члана 16. Закона. Управни поступак је покренут с обзиром на постојање основане сумње да је предузеће „Телеком Србија“ извршило злоупотребу доминантног положаја. Поменуто предузеће нудило је veleпродајне услуге операторима који су му конкуренти на тржишту малопродаје по ценама које су биле више или на нивоу цена које је примењивао у малопродаји за своје крајње кориснике у току спровођења промотивне кампање у периоду од 01.06. до 31.07.2011. године. У испитном поступку цениће се околности спровођења предметне акције, као и чињеница да предметна акција није и једина коју је предузеће „Телеком Србија“ спровело на тржишту малопродаје интернета у претходном периоду, имајући нарочито у виду чињеницу да је ово предузеће вертикално интегрисани учесник активан, између осталог, и на тржишту пружања услуге директног приступа интернету, као и на тржиштима veleпродаје и малопродаје интернета.

У анализи расположивих података Комисија ће нарочито, али не искључиво, ценити и уговорне обавезе интернет оператора који се у veleпродаји снабдевају од предузећа „Телекома Србија“, а које се односе на цену, рок на који се уговор закључује, као и продужење трајања уговора, везано за захтеве за повећање ширине протока или закуп већег броја портова у veleпродаји. У обзир ће се узети и околност да су све спроведене акције у малопродаји за последицу имале везивање крајњих корисника на уговорни период који је најчешће 12 или 24 месеца.

Јавно предузеће „Стан“, из Ужица

Поступајући по иницијативи за испитивање повреде конкуренције поднетој против Јавног предузећа Стан из Ужица, Комисија је упутила дописе Градском Већу града Ужице и ЈП Стан из Ужица са препоруком да преиспитају Одлуку о условима увршћивања у обједињену наплату (у даљем тексту: СОН) накнада других даваоца услуга, коју је донео Управни одбор ЈП Стан на седници одржаној у смислу стварања повољнијих услова за увршћивање приватних сервисера у СОН. Наиме, Одлуком од 24.08.2011. године уз релативно високу накнаду, коју за ту услугу наплаћује ЈП Стан од других даваоца услуга, подигнут је праг минималних месечних износа који треба да се остваре, а на коју је дало сагласност и Градско веће града Ужице.

С обзиром на то да је ЈП Стан доставио одговор који није био прихватљив у смислу Закона, а из Градског Већа није било изјашњења, покренут је поступак по службеној дужности против ЈП Стан из Ужица, ради утврђивања постојања радње злоупотребе доминантног положаја на тржишту пружања услуге одржавања лифтова у стамбеним зградама у граду Ужице у смислу члана 16. Закона о заштити конкуренције.

Одмах по пријему закључка о покретању поступка, странка у поступку доставила је Комисији доказе о томе да је Градско веће, иако о томе није обавестило Комисију, ипак благовремено поступило по препорукама Комисије. Непосредно након покретања поступка, извршавајући одлуке Градског већа, ЈП Стан је новом одлуком свог Управног одбора изменио одлуку која је била предмет испитног поступка, уважавајући при томе и све препоруке Комисије.

Имајући у виду поступање Градског већа по препоруци Комисије, као и поступање странке у поступку по одлукама Градског већа, Комисија је оценила је да је конкуренција повређена у незнатној мери, а с обзиром на то да се странка у поступку обавезала да неће поновити радњу или акт којим се битно ограничава, нарушава или спречава конкуренција, Комисија је прекинула поступак на период од 6 месеци у смислу чл. 58. Закона.

Инжењерска комора Србије

Покренут је поступак по службеној дужности против Инжењерске коморе Србије, ради испитивања постојања повреде конкуренције –рестриктивни споразум, у смислу одредби члана 10. став 2. тачка 1) Закона, настале доношењем Одлуке о начину одређивања цена пројектантских услуга за објекте високоградње бр. 469/1-13.1 од 31.03.2008. године и Одлуке о начину одређивања минималних цена израде просторних планова, урбанистичких планова, урбанистичких пројеката и пројектне документације за стамбене и стамбено-пословне објекте бр. 3707/1-4 од 17.07.2006. године, као врсти рестриктивног (забрањеног) споразума, које имају за циљ значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије, кроз утврђивање минималних цена услуга за чланове Инжењерске коморе Србије. Спорне одлуке су донете у складу са Правилником о условима и поступку одузимања лиценци за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова и одговорног планера („Службени гласник РС“, бр. 116/04 и 69/06).

Поступак за утврђивање повреде конкуренције је прекинут, на период од 6 месеци, у смисли чл. 58. Закона. Закључак о прекиду поступка је донет на основу захтева странке, а имајући у виду да је странка учинила вероватним постојање правне заблуде у погледу примене члана 10. Закона о заштити конкуренције на критеријуме, односно параметре за одређивање цена пројектовања и израде просторних планова, урбанистичких планова, урбанистичких пројеката, а у вези са обавезом из члана 10. став 1. тачка 5. Правилника о условима и поступку одузимања лиценци за одговорног урбанисту, пројектанта и извођача радова и одговорног планера („Службени гласник РС“, бр. 116/04 и 69/06), односно да није била свесна околности да ће доношењем спорних одлука учинити повреду конкуренције. Комисија је прихватила и оцену странке у поступку да је, доношењем спорних одлука, конкуренција повређена у незнатној мери. Узета је у обзир и чињеница да је Управни одбор Коморе ставио ван снаге спорне одлуке као и околност да нису изрицане дисциплинске мере за кршење наведених одлука. Закључком о прекиду поступка странке у поступку су обавезане да, у периоду трајања прекида поступка, не настављају, нити понављају радњу или акт којим се битно ограничава, нарушава или спречава конкуренција.

*„COCA-COLA HELLENIC BOTTLING COMPANY - SRBIJA Industrija bezalkoholnih pića DOO“,
Београд-Земун*

Испитни поступак је покренут због постојања основане сумње да је Coca Cola Hellenic Bottling Company – Srbija Industrija bezalkoholnih pića A.D. Београд-Земун, у пословном односу са својим купцима/“партнерима“ предузимала акте и радње који би могли бити противни одредбама члана 16. Закона о заштити конкуренције (злоупотреба доминантног положаја). Наведено се односи нарочито, али не и искључиво, на уговорне одредбе којима се утврђују врсте рабата, поступак, начин и услови за остваривање права на њихову исплату.

У испитном поступку Комисија је изводила доказе, утврђивала одлучне чињенице и околности под којима се одвијао процес уговарања и пословања „Coca Cola“ са њеним купцима. У том смислу Комисија је прикупљала и обрадила податке од 16 друштава активних на тржишту производње безалкохолних пића, од 68 друштава активних на тржишту куповине и даље дистрибуције безалкохолних пића на целој територији Републике Србије, као и од саме странке у поступку. Дана 25.12.2012. године странци у поступку је упућено Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку.

ЈКП „Погребне услуге“ из Београда

На основу информације добијене од занатске радње која пружа каменорезачке услуге констатовано је да ЈКП „Погребне услуге“, Београд наплаћује кориснику гробног места издавање одобрења за постављање новог споменика од стране занатске (каменорезачке) радње у висини око 9.000 динара, на начин да му издаје рачун на име накнаде за монтажу споменика, накнаде за израду облоге и накнаде за монтажу по сваком објекту, што су накнаде прописане Ценовником осталих услуга ЈКП „Погребне услуге“ од 18.02.2011. године, Одељак V Накнаде за радове у кругу гробља од стране занатских радњи. Решењем Градоначелника града Београда број 38-1250/11 од 23. марта 2011. године („Службени лист града Београда” број 8/11) на наведени Ценовник дата је сагласност.

Из наведеног је произашла основана претпоставка да ЈКП „Погребне услуге“ користи овлашћење управљања гробљима као повереном делатношћу и намеће неправедне услове пословања који у крајњој линији погађају потрошаче - кориснике гробног места, нарочито имајући у виду висину трошкова за издавање одобрења, што је облик злоупотребе доминантног положаја, који неспорно ЈКП „Погребне услуге“ поседује као предузеће које управља гробљима на подручју Града Београда.

У току поступка испитује се постојање и других радњи на страни ЈКП „Погребне услуге“ за које постоји основана сумња да представљају злоупотребу доминантног положаја.

Delta Generali Осигурање, Компанија Дунав Осигурање и Wiener Stadtische Осигурање

На основу поднете иницијативе, достављене документације и прикупљених допунских информација, Комисија је основано претпоставила постојање повреде конкуренције из члана 10. Закона и покренула поступак по службеној дужности против Delta Generali Осигурања а.д.о. Београд, Компаније Дунав Осигурање а.д.о. Београд и Wiener Stadtische Осигурања а.д.о. Београд. Поступак је покренут против наведених друштава за осигурање због тога што су закључила Уговор о конзорцијуму ради подношења заједничке понуде у поступку јавне набавке

услуга осигурања и реосигурања ваздухопловне флоте, коју је спроводио а.д. за ваздушни саобраћај Jat Airways Београд. Предметни Уговор представља хоризонтални рестриктивни споразум за који није одобрено појединачно изузеће од забране у смислу Закона. Овакав споразум, у смислу члана 18. став 1. тачка 3), може представљати заједничко улагање, при чему учесници задржавају своју правну независност, а његова допуштеност мора се оценити у складу са чл. 10. и 11. Закона.

Поступак за утврђивање повреде конкуренције је прекинут дана 22.03.2012. године, на период од 6 месеци. Закључак о прекиду поступка је донет на основу захтева странака, а имајући у виду да су странке у поступку учиниле вероватним постојање правне заблуде у погледу обавезе подношења захтева за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране у тренутку закључења предметног Уговора о конзорцијуму. Исто тако, према свим околностима предметног случаја, оцењено је да су основани наводи подносилаца захтева да се ради о повреди која није изазвала штету по друге учеснике на тржишту, као и да би у случају да није пружена услуга осигурања по предметном уговору, национални авио превозник највероватније остао без неопходне лиценце за обављање основне делатности.

„Ниш експрес” а.д. Ниш и „Јеремић превоз” д.о.о. Ниш

Предмет поступка је рестриктивни споразум којим се утврђују јединствене цене. Протоколом о заједничком обављању превоза путника на релацији Пирот-Бабушница, потписаним дана 24.08.2010. године између странака у поступку, које су међусобни конкуренти, договорено је да: Јеремић превоз укине повратне карте; обе странке смање број полазака од 01.09.2010. године, у почетку за по један полазак у оба смера; продају месечних карата врши Ниш-експрес за оба превозника уз провизију од 7% од прихода; по завршетку месеца, Ниш-експрес сачињава обрачун продатих месечних карата при чему 50% припада Јеремић превозу, а 50% Ниш експресу од оствареног прихода; итд. Поступак је у завршној фази, односно странкама је достављено Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима у поновном поступку на којима треба да се заснива ново коначно решење са позивом на изјашњење.

Овај поступак је поновљен, с обзиром да је Управни суд – Одељење у Нишу донело у јулу 2012. године пресуду којом је поништено решење Комисије којим је одређена мера заштите конкуренције акционарском друштву „Ниш експрес” у висини 0,6% од укупног годишњег прихода оствареног у 2010. години и то 21.650.850,00 РСД, док је друштво „Јеремић превоз”, као подносилац пријаве, ослобођено од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције. Претходно решење је поништено „због повреде правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку“ и предмет је враћен на поновно одлучивање. Након престанка примене предметног Протокола, цене карата код оба превозника значајно се снижавају у односу на цене из периода примене Протокола, из чега се најбоље види какав је ефекат овог споразума.

Оцењујући ову пресуду незаконитом, јер је заснована на погрешној оцени изведених доказа и погрешној примени закона, како Закона о управним споровима, Закона о општем управном поступку, тако и Закона о заштити конкуренције, те налазећи да је иста пресуда неразумљива, контрадикторна и супротна стању у списима, Комисија је Врховном касационом суду поднела Захтев за преиспитивање ове пресуде.

Предмет поступка је рестриктивни Уговор о заједничком обављању превоза путника у линијском превозу на линијама прецизираним у самом уговору, којим су утврђене јединствене цене карата, и тиме значајно ограничили и нарушили конкуренцију на релевантном тржишту услуга јавног линијског превоза путника аутобусима на релацији Ваљево-Београд-Ваљево. Поступак је у завршној фази, односно странкама је достављено Обавештење о битним чињеницама, доказима и осталим елементима у поновном поступку на којима треба да се заснива ново коначно решење са позивом на изјашњење.

Овај поступак је поновљен, с обзиром да је Управни суд поништио претходно решење, којим је била одређена мера заштите конкуренције овим друштвима у висини 1,38 % од укупног годишњег прихода оствареног у 2009. години (СП „Ласта” а.д. из Београда 117.248.070,00 РСД, „Еуропа-Бус” д.о.о. из Ваљево 1.737.765,00 РСД). Решење је поништено због „повреде правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку“ и предмет је враћен на поновно одлучивање. Оцењујући да је ова пресуда незаконита, Комисија је поднела захтев за преиспитивање пресуде Врховном касационом суду.

5.1.3. Мере заштите конкуренције

Злоупотреба доминантног положаја и рестриктивни споразуми, од којих је део хоризонталних споразума у широј јавности познат и као картелни споразуми, представљају повреде конкуренције које су санкционисане у свим земљама тржишне економије. Запређене санкције за учеснике на тржишту се увек састоје у обавези плаћања одређеног новчаног износа. Неки правни системи санкционишу и одговорна лица у правним лицима која су починила повреду конкуренције. Новчане санкције одређују се у процентуалном износу од оствареног прихода починиоца ових повреда у Европској унији, САД-у, Русији, Јапану итд. Разлог за овако строге санкције лежи у чињеници да слободна тржишна утакмица није сама себи циљ, нити је циљ реализација права јачег. Тржишна економија је модел кроз који се у највећој мери остварује економски напредак и добробит друштва у целини, и управо зато држава прописује овакве санкције за починиоце радњи и аката којима се спречава, ограничава или нарушава тржишна утакмица односно конкуренција. Србија није и не би смела бити изузетак. У даљем тексту, желимо да укажемо на неке моменте, који су изазвали различита мишљења у стручној јавности.

Мере заштите конкуренције (у даљем тексту: мере) одређују се у складу са Законом и Уредбом о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, број 50/2010). Имајући у виду обавезу из Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП), Комисија је у 2011. години донела Смернице за примену наведене Уредбе, у складу са својим овлашћењем из члан 21. став 1. тачка 5. Закона, да доноси акте којима ће ближе дефинисати своје поступање. Исте су објављене на интернет страни Комисије. Напомињемо да удружења учесника на тржишту сугеришу доношење смерница за примену других важећих Уредби, управо због предвидивости и транспарентности поступања Комисије.

Смернице не обавезују странке у поступку, али обавезују Комисију, те се тиме постиже уједначена пракса и транспарентност у поступању, а тиме и правна сигурност, што је и наглашено у уводу. Иако немају снагу подзаконског акта, управо захваљујући овим смерницама учесници на тржишту могу се унапред упознати са ставом Комисије о примени предметних

одредби Закона и Уредбе, те се у том смислу смерницама остварује и општа превенција повреде конкуренције.

Међутим, странке су у више управних спорова оспориле примену Смерница. С обзиром да су смернице новина у нашем правном поретку, морамо да истакнемо да је и суд, у протеклом периоду, постављао питање правне природе смерница. Комисија је увек заступала исти став, а то је укратко, да се одлука о мери заштите доноси на основу Закона и Уредби, а из утврђеног чињеничног стања произлази постојање или изостанак прописаних елемената, који се цене као олакшавајуће или као отежавајуће околности у складу са овим актима. Елементи битни за одређивање висине мере, квантификују се према критеријумима прописаним Смерницама, тако да странке, упознајући се унапред са Смерницама могу да сазнају како ће Комисија одређивати и квантификовати критеријуме који су прописани Законом и подзаконским актима.

Друга правна ситуација на коју указујемо је следећа. Код доношења новог односно важећег Закона, није изричито прописано како поступити у правној ситуацији када је поступак утврђивања повреде конкуренције правноснажно окончан по претходном Закону, али не и поступак новчаног санкционисања, јер су се, по претходном Закону, водила два одвојена поступка – један пред Комисијом у коме се утврђује повреда и одређује мера понашања, и накнадно други, пред прекршајним органом, у коме се та повреда новчано кажњава.

Полазећи од:

- одредбе члана 74. новог Закона којом је предвиђено да „на поступке који су започети до дана почетка примене овог Закона примењују се прописи по којима су започети“;
- става прекршајног органа односно суда да је нови Закон повољнији за странку и да се не може применити претходни Закон, из ког разлога су сви прекршајни поступци које је Комисија покренула или обустављени или је захтев одбачен, а нека већа су донела ослобађајуће одлуке из овог разлога; Наиме, став прекршајног органа је заснован на одредбама члана 234. став 1. Закона о прекршају („Службени гласник РС”, број 116/08), по коме се прекршајни поступак обуставља када се утврди да радња у питању није прописана као прекршај, истовремено упућујући Комисију на примену новог Закона као блажег закона у погледу казне;
- чињенице да су и претходним и важећим Законом на исти начин прописане радње и акти злоупотребе доминантног положаја и рестриктивних споразума, као и да се санкција (по претходном Закону казна, по новом мера заштите конкуренције) одређује у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини прописаног процента од укупног годишњег прихода оствареног у години која претходи повреди;

Нарочито од схватања да законодавац то јест Народна скупштина није имала за циљ да, доносећи нови Закон који омогућава ефикаснију заштиту конкуренције, ослободи од новчаног кажњавања починиоце повреда конкуренције само зато што је дошло до промене Закона.

Комисија је применила нови Закон, као повољнији за странку, и код санкционисања повреда које су правоснажно утврђене по претходном Закону. Иначе, нови Закон је повољнији за странку јер: повреде конкуренције не одређује као прекршаје, што значи и то да се одговорно лице у правном лицу не кажњава; мера се одређује „у висини највише 10% од укупног годишњег прихода“, док претходни Закон одређује и доњу и горњу границу и то 1-10%; рок за добровољно извршење по новом Закону не може бити краћи од 3 месеца ни дужи од 1 године, а по претходном Закону тај рок је 15 дана; итд.

Странке су, наравно, оспориле овај став Комисије у управним споровима као и пред Врховним касационим судом, сматрајући да се нови закон не може применити као повољнији, већ да ова

ситуација представља ретроактивну примену новог Закона. Разумљив је овакав став странака, које имају у виду само свој интерес, јер ако се примени претходни Закон, с обзиром на изнет став прекршајног суда, фактички су све ослобођене од новчаног односно било каквог кажњавања, те стога нови Закон не може бити повољнији за њих, без обзира на одредбе.

Различита већа Управног суда су различито пресуђивала у овим ситуацијама. Тако, нека решења Комисије су потврђена, а нека су поништена и враћена на поновни поступак, при чему ни код разлога за поништај није било једнообразне праксе и јасног навођења разлога за поништај. По схватању Комисије, основни разлог за ову ситуацију треба тражити у ћутању Врховног касационог суда и у поништају пресуда Управног суда без јасних и конкретних разлога. Врховни касациони суд је тек у августу месецу прошле године, заузео став да се у овом случају не може применити нови Закон. Спорост у одлучивању није значила истовремено и спорост у изражавању става по овом питању, који је изнет пре достављања пресуде у којој је исти изнет. Крајњи резултат оваквог схватања ВКС-а је да починиоци повреда које су правоснажно утврђене по претходном Закону нису новчано санкционисани.

Међутим, у међувремену је наступила застарелост у значајном броју предмета, с обзиром да је новим Законом прописан рок застарелости од 3 године. Ова одредба такође је преседан како у нашем правном систему, тако и у поређењу са законима других држава и правним правилима ЕУ, с обзиром да рок застарелости од три године обухвата и процесуирање повреде и судску контролу и извршење обавезе. Застарелост одређивања мере заштите конкуренције је наступила у следећим случајевима:

- правоснажно утврђена повреда конкуренције – рестриктивни споразум у области каско осигурања Удружења осигураваача Србије и чланица Удружења осигураваача Србије („Дунав осигурање”, „ДДОР Нови Сад”, „Delta Generali осигурање”, „Сава осигурање”, „Миленијум осигурање”, „Таково”, „Триглав осигурање”, „АМС осигурање”, „Wiener Staditsche осигурање” и „Глобос осигурање”);
- правоснажно утврђена повреда конкуренције - рестриктивни споразум у области обавезног осигурања од аутоодговорности Удружења осигураваача Србије и његових чланова друштава за осигурање („Компанија Дунав осигурање”, „ДДОР Нови Сад”, „Delta Generali осигурање”, „Сава осигурање”, „Миленијум осигурање”, „Таково”, „Триглав осигурање”, „АМС осигурање”, „Uniqа“ неживотно осигурање и „АС осигурање“);
- правоснажно утврђена повреда конкуренције – рестриктивни споразум следећих друштава: Хемофарм а.д. Вршац, Галеника а.д. Земун, ФХИ Здравље Лесковац а.д, Југоремедија а.д. Зрењанин, Славиамед д.о.о, Београд, Pharma Swiss д.о.о. Београд, Велефарм а.д. Београд, Ветфарм а.д. Београд, Фармалогист д.о.о. Београд, Phoenix Pharma d.о.о. Београд, Југохемија Фармација д.о.о. Београд и Унихемком д.о.о. Нови Сад;
- правоснажно утврђена повреда конкуренције – рестриктивни споразум друштва Metro Cash&Carry д.о.о. Београд и INVEJ д.о.о. Београд, чији је правни следбеник Акционарско друштво за производњу, спољну и унутрашњу трговину, туризам и услуге, INVEJ, Београд;
- правоснажно утврђена злоупотреба доминантног положаја Акционарског друштва „Млекара“ из Суботице и Акционарског друштва Индустија млека и млечних производа „Имлек“ из Београда на тржишту откупа сировог млека на територији Републике Србије, наметањем неправедних услова пословања примарним пољопривредним произвођачима и применом неједнаких услова пословања на исте послове са различитим учесницима на тржишту
- правоснажно утврђена повреда конкуренције – рестриктивни споразум Ветеринарска комора Србије

5.2. Изузеће рестриктивних споразума од забране

Рестриктивни споразуми, како хоризонтални које закључују међусобни конкуренти, тако и вертикални које закључују учесници на тржишту који нису међусобни конкуренти, управо због своје рестриктивности, генерално су забрањени, осим у посебним случајевима појединачног изузећа од ове генералне забране или изузећа по одређеним категоријама споразума.

С обзиром на то да поједини споразуми који доводе до извесних ограничења конкуренције имају позитивне ефекте који представљају превагу у односу на ограничења која изазивају, Законом је предвиђен институт појединачног изузећа. Неки споразуми се неће сматрати забрањенима и могу се изузети од опште забране прописане Законом, ако кумулативно, за време њиховог трајања, испуњавају законске услове за изузеће из одредби члана 11. и 12. Закона или ако испуњавају услове за групно изузеће из уредби које уређују групна изузећа за одређене категорије споразума или ако је реч о споразумима мале вредности (члан 14. Закона).

Терет доказа за изузеће од опште забране споразума увек је на учесницима споразума. Оцена о томе јесу ли споразуми с наведеним ограничењима забрањени или не, зависи од процене њихових позитивних или негативних ефеката на конкуренцију у сваком конкретном случају. Тако, нпр. споразуми између конкурента могу ограничавати конкуренцију, али то ограничење може бити неопходно, а самим тим и допуштено, за производњу квалитетнијих или потпуно нових производа који се без заједничког истраживања и развоја, заједничке производње или специјализације не би могли уопште произвести.

Повећан број захтева за изузеће споразума од забране даје могућност Комисији да превентивно делује у смислу да ех анте отклања ефекте споразума који би код примене искључили конкуренцију на релевантном тржишту или његовом битном делу. У току процене ефеката учесницима споразума, Комисија налаже странкама да прилагоде споразум прописима о заштити конкуренције, тако што ће прихватити одређене измене споразума. На овај начин учесници споразума отклањају ризик од евентуалне одговорности за случај да Комисија открије постојање ограничавајућих споразума који нису могли бити изузети. Поред тога, кроз процес оцене ефеката рестриктивног споразума учесници споразума се боље упознају са правилима заштите конкуренције чиме се подиже ниво свести о значају заштите конкуренције у пословном окружењу.

Такође, на основу тих захтева Комисија сазнаје више о структури одређених тржишта и пословним корелацијама њихових учесника на тржишту а неретко сазнаје и за мрежу споразума, што је све значајно за сагледавање услова конкуренције на целокупном тржишту Србије.

5.2.1. Предмети окончани у управном поступку

Уговор о конзорцијуму за осигурање Електромреже Србије

Одобрено је појединачно изузеће од забране рестриктивног споразума – уговора о конзорцијуму закљученог између друштава „Компанија Дунав осигурање“ а.д.о. и „Delta Generali осигурање“ а.д.о, обе из Београда, ради осигурања Електромрежа Србије, за врсту осигурања основна средства/имовина на период од 3 године од дана почетка примене припадајућег уговора о саосигурању имовине и за врсту осигурања запослених, на период од 3 године, од дана закључења тог уговора.

Комисија налази да су основни разлози за доношење пословне одлуке о заједничком наступу у поступку јавне набавке, односно подношења заједничке понуде у конкретној јавној набавци везани за техничку природу осигураних добара, да је природа ризика имовине Електромрежа Србије таква да је неопходно редовно обављање делатности и да је у случају великих и честих штета које су могуће, битна већа сигурност за осигураника коју обезбеђује конзорцијум у односу на осигуравајуће покриће које би пружило једно осигуравајуће друштво. Битна је и оцена у погледу укупних ефеката предметног уговора на потрошаче кроз обезбеђење сигурности обављања рада ЕМС-а имајући у виду изложеност високо напонске мреже природним ризицима временских непогода. Иако нема директног утицаја овог осигурања на крајње потрошаче, постоји посредни утицај и то кроз квалитетно осигурање ЕМС-а као наручиоца, које се огледа, како у већој сигурности и поузданости у раду ЕМС-а, тако и у бржем отклањању кварова на мрежи због брже наплате штета, а што свакако утиче на редовно снабдевање крајњих потрошача, смањење броја хаварија и слично. На посредан начин уколико дистрибутер електричне енергије има користи од осигурања, то се преноси и на крајњег корисника/потрошача.

Истовремено, самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује се конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Michelin уговори о партнерству и ознаци квалитета

- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о партнерском пословању у малопродаји, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и Агрохим д.о.о. Ниш, у трајању од 3 године од датума закључења Уговора, односно до 04.07.2014. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о партнерском пословању у малопродаји, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и Кемоимпрех а.д. Београд, у трајању од 3 године од датума закључења Уговора, односно до 04.07.2014. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о партнерском пословању у малопродаји, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и Беогума д.о.о. Београд, у трајању од 3 године од датума закључења Уговора, односно до 04.07.2014. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о партнерском пословању у малопродаји, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и Обнова о.д. Краљево, у трајању од 3 године од датума закључења Уговора, односно до 04.07.2014. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о ознаци квалитета, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и Гумапромет д.о.о. Лесковац, до истека важности уговора односно до 29.12.2014. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о пословању у малопродаји бр. СС026, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A. и Топ стоп ауто д.о.о. Нови Сад, до истека важности уговора односно до 04.06.2015. године.
- Решење о изузећу од забране рестриктивног споразума Уговора о пословању у малопродаји бр. СС025, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A. и Ауто Центар Штрбац д.о.о. Ветерник, до истека важности уговора односно до 04.06.2015. године.

Изузети уговори спадају у категорију вертикалних споразума, односно уговоре којима се успоставља систем селективне дистрибуције код продаје и протектирања Michelin пнеуматика на малопродајном нивоу. Систем селективне дистрибуције се темељи на комбинацији квалитативних критеријума и квантитативних захтева, а који се односе на минимални обрт и подстицај ширењу малопродајне делатности, дефинисањем неопходног минималног обима промета пнеуматика и неопходне минималне активности у малопродаји пнеуматика. Како поред

мреже селективне дистрибуције, постоји и мрежа отворене дистрибуције, Комисија је оценила да упоредни систем селективне дистрибуције не може довести до значајног смањења тржишног надметања у области дистрибуције Michelin пнеуматика. Такође Комисије је ценила и да уговори о селективној дистрибуцији не садрже одредбе о „искључивој набавци“, клаузуле „неконкурисања“ и друга ограничења продаје и протектирања пнеуматика конкурентских произвођача, чиме се у довољној мери ограничава тржишна моћ Michelin-а, односно, не утичу на inter brand конкуренцију.

Оцењено је да наведени споразуми не производе негативне ефекте на штету потрошача јер стварање конкурентних канала дистрибуције омогућава смањење трошкова, што омогућава смањење велепродајних цена или одржавање цена, чиме се омогућава правично учешће крајњих корисника у користима које произилазе из ових споразума. Стварајући додатне канале дистрибуције, односно проширивање канала велепродаје, Michelin омогућава боље и редовније снабдевања малопродаје пнеуматичима, планирање залиха, обученост особља, истовремено гарантујући ниво услуга и унапређени ниво техничке помоћи на малопродајном нивоу.

Уговор о дистрибуцији портфолија алкохолних пића

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о дистрибуцији, који је закључен између привредних друштава „Делта ДМД“ д.о.о. Београд с једне стране, и друштава „Diageo Brands B.V.“ (Холандија), „Old Bushmills“ Distillery Co. Ltd (Северна Ирска), „R&Baily&Co“ (Република Ирска), „Diageo Scotland Limited“ (Уједињено Краљевство), „Diageo North America Inc“ (САД) и „Ursus Vodka Holding NV“ (Холандија), с друге стране, до истека важности истог а најкасније до 30.06.2015. године. Споразум изузет од забране односи се на дистрибуцију алкохолних пића, из производног портфолија/асортимана горе наведених произвођача-добављача.

Комисија је оценила да предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу. Предметни уговор не садржи тешка ограничења конкуренције, а ограничења која садржи, као што су ексклузивна набавка и обавеза неконкурисања, карактеристична су за уговоре о ексклузивној дистрибуцији, уговорена у циљу очувања и унапређења дистрибуције.

Ексклузивна дистрибуција уговорних производа омогућава дистрибуцију потврђено оригиналних производа, који су поузданог квалитета уз ниже цене приликом даље дистрибуције истих, захваљујући најкраћем дистрибутивном путу приликом набавке тих производа. Ексклузивна дистрибуција ће омогућити искључиву одговорност дистрибутера према потрошачима и надлежном државном органу, у погледу квалитета складиштења и испоруке и обавезе повлачења са тржишта производа који не задовољавају важеће прописе.

Козмодет - Удружење произвођача и увозника детерџената и козметичких производа

Одбачен је захтев за појединачно изузеће споразума од забране - Одлуке Козмодета да развија и спроводи PREP-P-WB Пројекат на територији Републике Србије у циљу увођења нове категорије производа на српско тржиште-компактних детерџената, с обзиром да предметна Одлука не представља рестриктивни споразум у смислу Закона.

Уговор о ексклузивној дистрибуцији услуге online streaming музике

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговора о ексклузивној дистрибуцији закљученог између привредних друштава „Теленор“ д.о.о и „Blogmusic Ltd“ из Француске (у даљем тексту: „Blogmusic“), на период од 2 (две) године од датума пуштања предметне услуге на тржиште, а најкасније до 31.12.2014. године.

Предметним Уговором се предвиђа ексклузивна дистрибуција услуге *online streaming* музике (под појмом *online streaming* се подразумева преузимање садржаја директно са Интернета у реалном времену). Овом услугом омогућава се *prepaid* и *postpaid* корисницима услуга Теленор д.о.о. да путем својих мобилних телефона, таблет рачунара, IPOD-а и сличних уређаја преко мреже слушају музичке нумере из базе која броји више од 15 милиона музичких нумера. Циљ Уговора је да се садашњим и будућим корисницима услуга Теленор-а омогући бољи и квалитетнији садржај постојећих услуга које пружа Теленор и то на начин што ће, извршењем предметног Уговора, корисницима бити омогућено да без додатне накнаде користе поједине опције предметне Услуге. Такође, Теленор Србија ће пружањем предметне услуге подстицати и промоцију домаћих аутора и издавачких кућа.

Одредбе о ексклузивности се односе искључиво на производ (услугу) који је дефинисан у прилогу 1. предметног Уговора, а не и на друге услуге које уговорне стране пружају или могу пружати у оквиру свог пословања. Према расположивим подацима, не постоје правне или административне баријере за учеснике на тржишту, тако да за конкуренте „Blogmusic“ не постоје ограничења да уђу на тржиште Републике Србије. У многим земљама је конкуренција веома развијена између музичких услуга које дистрибуирају телекомуникациони оператори и/или у исто време међу сервисима који немају партнере за дистрибуцију.

Имплементацијом предметног Уговора на тржишту Републике Србије уводи се нови сервис, тако да ће бити повећана и проширена могућност избора производа/услуга за потрошаче. Комисија је оценила да предметни уговор не намеће учесницима на тржишту ограничења која нису неопходна за постизање циља споразума, односно да се самим закључењем и спровођењем предметног споразума не искључује конкуренција на релевантном тржишту или његовом битном делу.

Уговор о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа ТЕЛЕКОМ СРБИЈА а.д.

Комисији су поднети захтеви за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране - Уговора о генералној дистрибуцији одређених услуга и производа ТЕЛЕКОМ-а СРБИЈА а.д. закљученог између Предузећа за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д. из Београда, (у даљем тексту: Телеком) и „Центросинергија“ д.о.о. из Београда, (у даљем тексту: Центросинергија).

На основу свих података и навода у захтевима, закључено је да би се дистрибуција предметних услуга и производа Телекома вршила на два начина, односно кроз два канала до крајњег корисника (потрошача). Један начин – канал, подразумевао би ангажовање дистрибутивне мреже (постојеће и будуће) саме Центросинергије. Ту се укључује и постојећа и будућа дистрибутивна мрежа учесника на тржишту са којима је Центросинергија повезана у једну групу привредних друштава (повезани учесници). Други начин – канал дистрибуције, одвијао би се посредством Центросинергије, преко поддистрибутера и продаваца, који су до сада имали „директне“ уговоре са Телеком-ом. Уговорни однос који би успоставила Центросинергија са будућим поддистрибутером, или продавцем, је „самостални уговорни однос“ између тих

уговорних страна, при чему се истим не конституишу никакве обавезе Телекома према поддистрибутерима или продавцима у погледу обавеза које према њима преузима Центросинергија. Са друге стране Центросинергија би била одговорна Телекому за укупно функционисање „њене дистрибутивне мреже“.

Предметни уговор је резултат нове пословне стратегије Телекома, коју је својом одлуком из децембра месеца 2011. године дефинисао Управни одбор. Генералном дистрибуцијом обухвата се само један сегмент допуна ргеаид-а, а то је преко електронских терминала на киосцима. Овим Уговором нису обухваћени остали канали дистрибуције и продаје ргеаид и Inocall кредита. Телеком је навео да су конкретни циљеви који се желе постићи овим Уговором: стабилизација система по питању наплативости; боља контрола продаје и обележавања продајних места; рационализација радне снаге Телекома Србија (генерална дистрибуција ће Телекому Србија омогућити да запослене у Служби за индиректну продају и Служби за фактурисање усмери на приоритетније пројекте, а то су пре свега роstraid, конвергентне услуге и мултимедија). Истовремено, успостављање интензивнијег односа са дистрибутерима омогућује Телекому и увођење напредних сервиса, промотивних и програма попушта и слично. Развојем платформе биће омогућен бољи приступ до крајњих корисника, већа покривеност у заступању у продаји електронских и осталих допуна и већа могућности за пласирање постојећих производа као и даљих нових иновативних производа.

Комисија је такође затражила и појашњења и одговоре на питања која се односе на начин на који ће поддистрибутери бити у могућности да сазнају, прате и контролишу проценат свог тржишног учешћа, на који начин је обезбеђена могућност Телекому да сазна и прати процене тржишног учешћа поддистрибутера, а све у вези декларисане пословне политике Телекома у погледу отворене могућности за закучење нових уговора о генералној дистрибуцији када неки од поддистрибутера досегне праг од 5% тржишног учешћа у дистрибуцији предметних услуга. Одговарајући на претходно, подносиоци захтева су нагласили да ће Телеком у сваком тренутку знати за остварене промете преко дистрибутера, поддистрибутера и конкретног продајног места. Телеком има могућност да прати промет и тржишни удео сваког поддистрибутера и продајног места. Исто тако изнета је тврдња да је тржиште транспарентно у односу на могућност поддистрибутера да сазна сопствени тржишни удео, а комуникација између поддистрибутера и Телекома није ограничена ни на који начин, те се поддистрибутер увек може обратити Телекому и/или Центросинергији као генералном дистрибутеру, да сазна своје тржишно учешће, и да се евентуално пријави за статус генералног дистрибутера.

Изјашњавајући се детаљно на све напомене, питања и опасности по конкуренцију на које је указала Комисија, подносиоци захтева су навели између осталог и то да се Уговором не ограничава добијање статуса генералног дистрибутера у будућности за нове учеснике. Телеком Србија има право да именује нове генералне дистрибутере у складу са својом пословном политиком, без сагласности Центросинергије, која нема правне могућности нити уговорног механизма да на то утиче. Одлука управних органа Телекома Србија је да статус генералног дистрибутера може стећи поддистрибутер који има тржишно учешће од најмање 5%. При том би Телеком Србија, у својству принципала, додатно захтевао сличне стандарде у виду инфраструктурних улагања и исказане посвећености потенцијалног конкурента Центросинергије. Одговарајућа одредба Уговора изричито забрањује давање ексклузивности било ком генералном дистрибутеру, и обезбеђује равноправан третман услова које би Центросинергија имала са будућим потенцијалним конкурентима на овом тржишту.

Анализирајући и оцењујући све наводе, закључено је да се изнети наводи, тврдње и ставови подносилаца захтева могу прихватити. Исто тако оцењено је да су подносиоци захтева у

довољној мери објаснили своје ставове и схватања у погледу испуњености услова за појединачно изузеће од забране, а изнетим аргументима учинили су вероватном испуњеност свих неопходних услова.

У погледу предлога подносилаца захтева да се појединачно изузеће споразума од забране одобри на период од 7 година, Комисија исти није могла прихватити, пре свега из разлога што предметни споразум у овом тренутку ипак представља споразум са ефектом ексклузивности, а иако неспорно постоји могућност да се поред једног генералног дистрибутера, овде подносиоца захтева, на релевантном тржишту објективно могу појавити и други генерални дистрибутери који би испунили услове постављене новом пословном стратегијом Телекома, та могућност представља будућу и неизвесну околност, која не мора нужно зависити само од воље подносилаца захтева или другог учесника на тржишту, већ је у великој мери зависна и од укупних кретања на релевантном тржишту, као и од пословне реакције конкурената Телекома. Сагласно свим налазима и оценама, Комисија је одобрила појединачно изузеће од забране предметног уговора на период од 4 (четири) године од дана закључења уговора, односно до 20.12.2015. године.

Уговор о конзорцијуму ради осигурања „ЈАТ“ флоте

Одобрено је појединачно изузеће од забране Уговор о конзорцијуму, закљученог између друштава Wiener Stadtische Osiguranje a.d.o., Београд, Delta Generali Osiguranje a.d.o., Београд и Дунав Осигурање а.д.о., Београд, који наведена друштва за осигурање закључују ради заједничког наступа и давања заједничке понуде у поступку јавне набавке услуге осигурања саобраћајне флоте „ЈАТ“ из Београда, за период од 18 (осамнаест) месеци од дана закључења уговора, односно до 19.10.2013. године.

Циљ овог Уговора је прерасподела ризика између чланица Конзорцијума и омогућавање подношења заједничке понуде на тендеру за посао осигурања и реосигурања „ЈАТ“ флоте. Уговор не подразумева кооперацију, сарадњу и заједнички ангажман свих чланова конзорцијума ради вршења осигурања или на било које друге послове, већ само прерасподелу ризика како би се омогућило лакше подношење истог од стране сваке чланице Уговора.

Уговарач осигурања директно је одговоран за накнаду свих одштетних захтева поднетих против „ЈАТ-а“ као одштетних захтева које подноси „ЈАТ“. Као пример се наводи да, у случају пада авиона „ЈАТ“ флоте, осигуравајућа кућа која пружа услуге осигурања одговара за све одштетне захтеве, међу које се убрајају: захтеви по питању вредности саме уништене летелице; вредност имовине и робе у авиону; одштетни захтеви блиских сродника погинулих особа у ваздухоплову; огромне штете које могу настати на земљи у случају пада авиона итд. У оваквим случајевима, захтеване вредности по основу одштетних захтева превазилазе милионе долара. С обзиром на важност високог степена заштите од одговорности, чланови Конзорцијума су, према наводу у захтеву, управо и приступили саосигурању ради расподеле ризика тачније последица по њихово пословање које остварење макар једног осигураног случаја може изазвати, а не са циљем „рестрикције тржишта“.

Комисија је имала у виду и наводе странака да је „...Управо из чињенице овакве нерентабилности и ризика скопчаних са овим послом не постоји ни једно осигуравајуће друштво у Србији које би могло да пружи осигурање ЈАТ-ове флоте самостално, а да то озбиљно не угрози пословање таквог осигуравајућег друштва.“

Исто тако Комисија је имала у виду и околност да је у 2012. години наручилац већ једном покушао да спроведе поступак јавне набавке предметне услуге осигурања, али је цео поступак обустављен јер није добио ни једну понуду било ког друштва за осигурање.

Оцењујући испуњеност критеријума и услова прописаних чланом 11. Закона о заштити конкуренције, Комисија је закључила да би у одсуству предметног Уговора о конзорцијуму реално наступила опасност да наручилац услуге остане без неопходне лиценце, што би довело до приземљења авио-флоте, а у таквој ситуацији се питање доприноса унапређењу производње и промета, односно подстицање техничког или економског напретка, поставља у потпуно другачијој димензији. Комисија оцењује да је у конкретном случају питање испуњености наведена два услова од секундарног значаја у односу на размеру штете, како по учесника на тржишту који је наручилац услуге осигурања, тако и по кориснике његових услуга авио превоза, до које би дошло у случају да не буде пружена предметна услуга осигурања. Одсуство ЈАТ-а са тржишта могло би реално довести до повећања цена услуге других авио компанија које послују на истом тржишту. Ово би свакако представљало одређену штету за потрошаче.

Друга лиценцирана друштва за осигурање такође имају могућност да се евентуално удруже ради подношења конкурентске заједничке понуде. Имајући у виду тржишно учешће и финансијски потенцијал осталих учесника на релевантном тржишту, оваква оцена и могућност јесу реалне.

5.2.2. Управни поступци у току

У току је поступак по захтеву за изузеће од забране рестриктивног споразума Уговора о дугорочном партнерству, између привредних друштава S.C. Michelin Romania S.A., и GP Auto-shop д.о.о. Лазаревац.*

5.3. Иницијативе за покретање поступка за утврђивање повреде конкуренције

У досадашњем раду, откривање повреда конкуренције показало се као један од најсложенијих задатака Комисије. По Закону, поступак испитивања повреде конкуренције по службеној дужности се покреће када се, на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције. Иницијативе за покретање поступка испитивања повреде конкуренције су један од најзначајнијих извора сазнања, из ког разлога Комисија подробно испитује сваку поднету иницијативу и прикупља доказе које пажљиво анализира. Могло би се рећи да Комисија спроводи претходни поступак, како би прикупила основне податке којима ће расветлити ситуацију на тржишту за коју подносилац сматра да представља повреду, а у циљу откривања радње или акта, учесника на тржишту против којих постоји сумња да су починиоци, као и доказа који постојећу сумњу чине основаном. С обзиром да Комисија нема никаква овлашћења пре доношења закључка о покретању поступка значи пре утврђивања основане сумње, могуће радње у циљу прикупљања додатних података и информација су захтев за достављање података и исправа од стране учесника на тржишту на кога се иницијатива односи, његових конкурената, других друштава који су учесници на истом тржишту, као и од државних органа, организација и регулаторних тела која имају ингеренције у предметном економском сектору, итд.

---

* У 2013. години, донето је решење.

Разматрање иницијатива захтева доста времена, али је то неопходно, јер се у сваком поједином случају процењује да ли су испуњене стварне и процесне претпоставке за покретање поступка.

Подносиоци су најчешће учесници на тржишту, који нису увек и конкуренти друштва у односу на које се подноси иницијатива, и то у области друског превоза путника, јавних набавки, из енергетског сектора итд.

Након спроведеног испитивања случаја на који се односи иницијатива, подносилац се увек, у сваком конкретном случају, обавештава о исходу иницијативе, о утврђеним околностима и разлозима за одређену одлуку Комисије.

Највећи број иницијатива односи се на правне ситуације које не представљају питање заштите конкуренције и за које Комисија није надлежна, нарочито на јавне набавке. У тим случајевима, обавештење Комисије увек садржи поуку који је орган надлежан. Ова околност је и сигнал Комисији да мора појачано деловати на упознавању јавности са правилима заштите конкуренције, како би учесници на тржишту могли да препознају радње и акте који јесу или могу бити повреде конкуренције и о својим сазнањима обавесте Комисију.

Све Иницијативе су поднете за покретање поступка за утврђивање злоупотребе доминантног положаја, а у даљем тексту презентујемо најзначајније, поднете против следећих правних лица:

„Велмортранс Плус“ - у реструктурирању из Ћуприје

Подносилац иницијативе „Ниш-експрес“ АД Ниш, наводи следеће: Велмортранс наплаћује знатно више цене за станичне услуге перонизације (пријем и отпрема) за аутобусе од цена које се наплаћују на другим станицама; физички онемогућава улазак аутобуса Ниш експрес-а на АС у Ћуприји; доставио је Ниш-експресу два ценовника са условима и ценама које су различите за исту врсту услуге; готовински наплаћује услуге давањем признаница возачима Ниш-експреса; условљава Ниш-експрес да потпише уговор о пружању станичних услуга и да прихвати ценовник по којем су цене знатно веће и у којем условљава Ниш-експрес да му повери продају карата.

Поступак испитивања злоупотребе доминантног положаја покренут у јануару 2013.године.

„Гага“ д.о.о. из Чајетине

Подносилац Пословно удружење друског транспорта „Панонтранспорт“, Нови Сад, наводи да је друштво „Гага“ које управља аутобуском станицом у Ужицу, након ступања на снагу одлуке Уставног суда којом је утврђено да одредбе Општих услова пословања аутобуских станица које су се односиле на одређивање висине цене станичних услуга престале да важе, цену за станичну услугу коју плаћају путници, повећало за 400%, цене паркирања за превознике повећало за 200% за линијски, односно 800% за ванлинијски превоз, док су цене за пријем и опрему аутобуса повећане за 47%.

Обрада је у току.

„ТЕ КО КОСТОЛАЦ“ из Костолаца

Иницијативу је поднело друштво "Бор" д.о.о. Темерин, због продаје комадног угља путем јавног оглашавања, за који се наводи да је извор злоупотребе, намештања и стварања затвореног круга купаца, што представља злоупотребу доминантног положаја.

У току је прикупљање додатних информација и података.

„РБ Колубара“ Лазаревац

Предузеће "Нова трговина" д.о.о. из Ваљева поднело је Иницијативу због спровођења процедуре продаје сушеног и сировог угља јавним оглашавањем применом критеријума и одлука донетих у вези са јавним огласом, за које се наводи да су незаконите, супротне правном поретку и добрим пословним обичајима са правном последицом ништавости, као и да је на наведени начин дошло до повреде конкуренције у смислу Закона, а да доношење и примена критеријума за вредновање пријава представља појавни облик акта туженика који за циљ или последицу има значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције.

У току је прикупљање додатних информација и података.

Нафтна индустрија Србије а.д.

Удружење „Бензинске станице Србије“ је поднело иницијативу у којој наводи да је НИС неправично изменио услове из дугорочних уговора о продаји мазута средњи С и што онемогућава друге учеснике на тржишту да учествују у поступцима јавних набавки мазута средњи С, јер одбија да изда одговарајућу потврду о пореклу робе.

У току је прикупљање додатних информација и података, са циљем да се утврди да ли постоје елементи који могу да укажу на постојање повреде конкуренције.

„Телеком Србија“ а.д. из Београда

Привредно друштво „DTM Investments“ д.о.о. из Београда наводи да се обратило Телекому предлогом за закључење уговора о генералној дистрибуцији на који Телеком није позитивно одговорио. Наводи у самој иницијативи полазе од схватања подносиоца да је појединачно изузеће од забране Уговора о генералној дистрибуцији закљученог са Центросинергијом, дато под условом да је Телеком, по аутоматизму, обавезан да закључи уговор о генералној дистрибуцији са сваким дистрибутером који испуни само услов од 5% тржишног учешћа у пружању услуге prepaid допуна за Телекомову услугу мобилне телефоније. Подносилац наводи да се обраћао Телекому али „Захтев DTM Investments д.о.о. Београд је одбијен, а да практично није ни разматран“. У прилогу иницијативе подносилац је доставио и фотокопије преписке која је тим поводом вођена са Телеком Србија.

Рад по иницијативи је у завршној фази.

Јавно комунално предузеће „Погребно“ из Суботице

Конкретан случај је одличан пример да се ефекти и заштита конкуренције могу постићи и предочавањем могућности покретања поступка за утврђивање повреде конкуренције, те га стога износимо детаљније.

Иницијативу су поднела друштва „Фунеро“ д.о.о, Погребне услуге и „Урна“ д.о.о, Предузеће за продају погребне опреме, превоз и церемонијал сахране, оба из Суботице.

Након одлуке Скупштине града Суботице из 2010. године о проширењу делатност Јавно Комуналног Предузећа „Погребно“ из Суботице (даље: ЈКП Погребно), Управни одбор овог јавно комуналног предузећа донео је ценовник којим је за поједине услуге (накнаде за коришћење специјалних колица на гробљу за превоз покојника и за превоз цвећа и накнада за улазак специјалног погребног возила у гробље) одредио цене у вишем износу од претходно примењиваних, уз истовремену забрану коришћења колица других погребних предузећа. При томе, поменуте услуге ЈКП Погребно не наплаћује од својих корисника услуга, већ само од погребних предузећа, тако да је из наведених разлога поднета Иницијатива за испитивање повреде конкуренције из члана 16. Закона против ЈКП Погребно.

На основу анализе расположиве документације, Комисија је утврдила да су испуњени услови за покретање поступка по службеној дужности ради утврђивања постојања повреде конкуренције из члана 16. Закона. Постојање основане претпоставке о повреди конкуренције Комисија је утврдила из разлога непостојања оправдања за ценовну политику везану за одређивање накнада за коришћење специјалних колица за превоз покојника и за превоз цвећа, као и за улазак специјалног погребног возила у гробље. Повећање висине постојећих накнада, као и одређивање висине новоуведених накнада (накнада за улазак специјалног погребног возила у гробље) није извршено на основу калкулација цена заснованих на трошковном принципу везаном за пружање самих услуга. Поступајући на наведени начин ЈКП Погребно може за себе да обезбеди предност и да негативно утиче на услове конкуренције тиме што наметањем обавезе плаћања накнада уз забрану коришћења сопствене опреме утиче на поскупљење услуга својих конкурената, при чему ЈКП Погребно наведене накнаде не наплаћује од својих корисника. Наиме, реч је о накнадама за услуге које користе конкуренти ЈКП Погребно у обављању делатности којом ЈКП погребно поново почиње да се бави, тако да ЈКП Погребно описаним поступањем може да понуди јефтинију услугу која није последица „борбе“ за корисника, већ је последица положаја ЈКП Погребно који је у могућности да доноси, усвоји и примењује ценовнике којима ствара обавезу приватним погребним предузећима.

Међутим, ценећи дужину трајања вршења радње, односно почетак примене спорних накнада и датум последњег ценовника у примени, Комисија је позвала ЈКП Погребно да измени одлуке у вези са спорним накнадама, укључујући и висину износа накнада који мора бити одређен искључиво на трошковном принципу и узимајући у обзир само трошкове који настају пружањем предметних услуга. Такође, неопходно је приватним погребним предузећима оставити могућност коришћења сопствене опреме/колица или у случају забране коришћења опреме/колица приватних погребних предузећа, накнада мора бити примењена под истим условима и на исти начин према свим корисницима предметних услуга ЈКП Погребно.

ЈКП Погребно је доставило Комисији поднесак и у његовом прилогу Решење Градског већа о давању сагласности на цене погребних услуга, чији је саставни део Ценовник погребних услуга при сахрањивању и одржавању гробља. Из поменутог ценовника је утврђено да су накнаде за коришћење специјалних колица на гробљу за превоз покојника и за превоз цвећа одређене на

начин како је то Комисија захтевала, као и да нови ценовник не садржи накнаду за улазак специјалног погребног возила у гробље.

Подносиоци Иницијативе су обавештени да су отклоњени разлози за покретање поступка по службеној дужности.

Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије „Електродистрибуција Београд“ д.о.о. из Београда

Подносилац Иницијативе, Пословно удружење кабловских оператера Србије, наводи да је друштво „Електродистрибуција Београд“ д.о.о. из Београда (даље: ЕДБ) крајем јануара 2012. године повећало цену закупа нисконапонских (даље: НН) стубова са 6 евра на 12 евра, и једностраним дуплирањем цене закупа стубова уз претњу раскида уговора и скидања каблова оператера услед одбијања потписивања понуђених Анекса уговора, ЕДБ директно намеће неправичну продајну цену чиме злоупотребљава доминантан положај на тржишту.

Након анализе расположиве документације Комисија је обавестила подносиоце да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције. Наиме, друштва која се баве дистрибуцијом електричне енергије, а која издају у закуп НН стубове, износ закупа одређују применом различитих методологија – у виду фиксног износа накнаде; износ накнаде одређен у односу на врсту и/или вредност стуба; одређен је почетни износ накнаде, а коначни износ накнаде се одређује на лицитацији и сл. Износи накнада одређени на поменуте начине су различити и крећу се у распону од око 5 до преко 15 евра у динарској противвредности по стубу за годину дана, из кога разлога се не може основано претпоставити да цена од 12 евра коју наплаћује ЕДБ представља неправичну цену.

„Аутопревоз Чачак“ АД из Чачка

Друштво „Пегаз“ д.о.о. из Ивањице поднело је иницијативу ради утврђивања законитости регистравања линија и времена полазака који се не могу одржавати, непоштовање редова вожње, продаја карата за линије које нису регистроване.

Подносилац је обавештен да Комисија није надлежна односно да изнета питања представљају надлежност министарства надлежног за примену Закона о превозу у друмском саобраћају.

ПД „Електровојводина“ д.о.о, Нови Сад, Огранак „Електродистрибуција Рума“ из Руме

Подносилац иницијативе, друштво „Гвозденовић енергетика“ д.о.о. из Инђије, наводи да ЕД Рума у свом пословању: није извршила раздвајање рачуна за различите делатности; врши уговарање изградње електро енергетских објеката (ЕЕО) за трећа лица без јавног тендера; за изградњу ЕЕО-а не поседује грађевинску дозволу. Такође се наводи злоупотреба службеног положаја директора Огранка, која се огледа кроз немогућност прикључења на електродистрибутивну мрежу због одлуке директора ЕД Рума да не донесе решење.

Обавештење о ненадлежности Комисије упућено подносиоцу иницијативе, при чему је подносилац поучен пред којим органима и у којим поступцима се решавају изнети проблеми.

ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“, Београд

Подносилац иницијативе, Пословно удружење понуђача Србије у поступцима јавних набавки, Крагујевац, наводи да је ЈП ПТТ саобраћаја „Србија“ ограничило конкуренцију међу понуђачима, условљавањем преузимања конкурсне документације за јавну набавку - набавку радова на реконструкцији поште у Врњачкој Бањи, непримереним захтевом за потписивање Изјаве о чувању пословне тајне и адекватном поступању са поверљивим подацима и документима ЈП ПТТ саобраћаја „Србије“. Подносилац поднеска сматра да ће се наметањем обавезе потписивања овакве Изјаве, број поднетих понуда свести на минимум и тиме обезбедити добијање посла по вишој цени од оне коју је било могуће остварити без ограничавања конкуренције.

Подносилац поднеска обавештен да из утврђеног чињеничног стања произлази да је конкурсна документација стављена на располагање свим заинтересованим лицима под једнаким условима, а да остала питања нису у надлежности Комисије.

АД „Фабрика шећера ТЕ-ТО“, Сента

Покрајински омбудсман Аутономне Покрајине Војводине наводи да је АД „Фабрика шећера ТЕ-ТО“ Сента у вршењу комуналне делатности које су јој поверене, учинило пропусте у погледу обрачуна накнада, исказивања дугова корисника комуналних услуга, невршења комуналне делатности у време када је за то било обавезно и ускраћивања комуналне услуге и оним корисницима који нису његови дужници.

Обавештење о ненадлежности Комисије упућено подносиоцу са напоменом да су изнета питања у надлежности министарстава надлежних за примену Закона о заштити потрошача и Закона о комуналним делатностима.

Ветеринарска станица „Јагодина“ д.о.о.

Друштво са ограниченом одговорношћу Ветеринарска станица „Рибаре-Вет“ Рибаре, доставила је Иницијативу у којој је наведено да се услуга вештачког осемењавања приплодних јуница и крава, на територији општине Јагодина, пружа бесплатно држаоцима крава, а локална самоуправа рефундира новац ветеринарским станицама. На територији Јагодине послују 3 ветеринарске станице (у даљем тексту ВС) и то ВС „Јагодина“, ВС „Протектанимал“ и ВС „Рибаре. Од 2007. године посао на територији општине Јагодина добија ветеринарска станица „Јагодина“ са подизвођачем ВС „Протектанимал“, иако је у свим датим годинама ВС „Рибаре“ имала нижу цену предметне услуге. Подносилац иницијативе сматра да ВС која не пружа ову услугу не би могла опстати, те ову услугу пружа о сопственом трошку. Додељивање оваквог посла „отвара“ пут за преузимање корисника на тржишту за пружање осталих ветеринарских услуга.

У конкретном случају општина Јагодина расписује тендер и врши одабир понуђача, те с обзиром да су поступак јавних набавки као и поступак и механизми заштите права понуђача уређени и прописани Законом о јавним набавкама, Комисија је подносиоца упутила да заштиту својих права потражи код надлежне комисије у складу са одредбама тог закона.

Општина Брус

Друштво „Energy 4 You“ из Београда поднело је иницијативу за покретање поступка против Општине Брус, због условљавања издавања решења о грађењу „закључивањем уговора о заједничком инвестирању у пројектовању и изградњи мини хидроелектрана са предузећем М.Н.Е. Power Brus д.о.о.“ Даље се наводи да је Скупштина општине Брус, доношењем Одлуке о Изменама и допунама Одлуке о усвајању предложеног регистра мини хидроелектрана на подручју општине Брус, одржаној дана 09.06.2011. године („Службени лист општине Брус”, број 4/11), учинила наведене повреде.

На основу утврђених чињеница, закључено је да у конкретном случају не постоји основ за покретање поступка, јер се, у смислу персоналне примене Закона о заштити конкуренције, Општина Брус не може сматрати учесником на тржишту будући да су спорне одлуке донете у оквиру надлежности и овлашћења органа локалне самоуправе. Из тога даље произлази да се Одлука, којом се условљава издавање дозволе за грађење мини-хидроелектрана на подручју Општине Брус, не може сматрати видом злоупотребе доминантног положаја у смислу Закона о заштити конкуренције.

Комисија је обавестила подносиоца о исходу разматрања иницијативе и упутила га на Министарство рударства и енергетике, које је надлежно за примену и надзор над применом Закона о енергетици и пратећих прописа.

Комисија је сугерисала органе Општине Брус да пројекти изградње минихидроцентрала, у којима учествује локална самоуправа и који се регулишу њиховим актима, буду транспарентни, како би се предупредили и спречили евентуални негативни ефекти на конкуренцију на тржишту, а тиме и све законске последице које из тога произлазе, тим пре што се друштво чији је оснивач општина сматра учесником на тржишту, на чије пословање се примењује Закон.

ЈП Дирекција за изградњу и уређење Општине Ћуприја

Друштво „План Урбан“ Нишка Бања поднело је иницијативу у вези са спровођењем поступка Јавне набавке услуга израде Плана генералне регулације за насељена места са територије општине Ћуприја. Према новодима подносиоца иницијативе, Дирекција за изградњу и уређење општине Ћуприја, као наручилац посла, прилагодила је критеријуме и услове за учешће у поступку јавне набавке привредном друштву Инфоплан д.о.о. из Аранђеловца, а на штету осталих учесника.

Акти наручиоца којима се евентуално ограничава надметање у поступку јавне набавке санкционисани су одредбама Закона о јавним набавкама, а понуђачи могу да остваре и заштите своја права у поступку јавне набавке, за које послове Комисија није надлежна.

„Strike Investments“ д.о.о. из Београда

Привредно друштво „Millennium Film & Video“ д.о.о Београд, доставило је иницијативу против привредног друштва Strike Investments д.о.о., Београд, наводећи да је ово друштво једнострано прекинуло пословну сарадњу и без адекватног образложења одбијају да приказују филмове из дистрибуције друштва Millennium Film током целе 2010. и 2011. године, изричито условљавајући приказивање филмова директним договором матичних друштава.

Према подацима у поднеску, неспорна је чињеница да је Strike Investments, односно биоскоп Колосеј у Тржном центру Ушће, приказивач филмова са значајним уделом на релевантном тржишту Града Београда, као и да су пословни контакти настављени али сарадња није поновно успостављена због, наводно, неприхватљивих услова за подносиоца иницијативе. Дакле, није начелно одбијена свака сарадња са подносиоцем иницијативе.

Из утврђеног произлази да описани акти и радње не представљају повреду конкуренције.

Наведено мора да се доведе у везу са основним циљем заштите конкуренције, а то је остварење економског напретка и добробити друштва, а нарочито користи потрошача. Сходно томе заштита конкуренције не сме имати за циљ искључиво заштиту интереса појединачних учесника на тржишту. У условима слободне и тржишно оријентисане привреде, учесници на тржишту своје пословне одлуке, па тако и оне које се тичу одабира пословних партнера, доносе самостално, руководећи се основним економским принципима. У складу са тим, дискреционо је право учесника на тржишту да одабере дистрибутера који ће му квалитетом свог програмског садржаја омогућити што већу гледаност од стране крајњег корисника. Приком оцене понашања у смислу одабира дистрибутера, Комисија је оценила да наведено само по себи не представља примену неједнаких услова пословања на исте послове у односу на различите учеснике на тржишту - дистрибутере, односно радњу чијим вршењем долази до повреде конкуренције на тржишту приказивања филмова у биоскопима.

Јавно комунално предузеће „Тржница“ из Новог Сада

Подносилац Самостална занатска радња „Оквир“ из Футога, сматра да је ЈКП Тржница, које управља свим пијацама на територији града Новог Сада, извршило злоупотребу доминантног положаја, због износа и начина одређивања накнаде за продужење уговора о закупу, као и због обрачуна и наплате заједничких трошкове као и наплате ПДВ-а, условних трошкова и трошкова насталих коришћењем пословног простора (електрична енергија, телефон и сл.). Као последица ових радњи, доста купаца морало је да напусти локале или да подигну кредите како би били у могућности да исплате поменути накнаду.

Након анализе расположиве документације, подносилац је обавештен да се не може основано претпоставити постојање доминантног положаја и повреде конкуренције, из ког разлога не постоји основ за покретање поступка по службеној дужности. Наиме, при разматрању могуће примене Закона, а у вези са накнадом за продужење закупа, констатовано је да није испуњена претпоставка постојања доминантног положаја ЈКП „Тржница“, а што је у директној вези са дефиницијом релевантног тржишта. Наиме, предмет иницијативе јесте издавање пословног простора на подручју пијаце, међутим применом Закона и Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, пословни простор који се налази на пијацама не би могао да представља засебно релевантно географско тржиште, првенствено имајући у виду намену тог простора, односно делатности које се у њима обављају, а за које није неопходно да буду смештене искључиво на пијаци. Из наведеног разлога адекватну замену таквом пословном простору представљао би било који други пословни простор у околини пијаце, а којим не управља ЈКП Тржница, већ нпр. друго јавно предузеће у Новом Саду – ЈП „Пословни простор“, као и пословни простори у приватном власништву. Евентуално би било могуће утврдити да чак сав расположиви пословни простор на територији града Новог Сада представља адекватну замену пословном простору смештеном на пијацама. Стога, и поред чињенице да ЈКП Тржница издаје у закуп сав пословни простор на пијацама којима управља, у случају утврђивања релевантног географског тржишта шире него што је то у иницијативи одређено, не постоји

основана претпоставка од 40% учешћа ЈКП Тржница на релевантном тржишту, а што је предуслов за утврђивање злоупотребе.

Осим тога, из расположивих података не произлазе основи сумње да је учињена повреда конкуренције. Када је реч о накнадама за продужење Уговора о закупу, према наводима ЈКП „Тржница“, исте представљају 50% вредности почетне цене при лицитацији простора. Стога одређење у погледу износа накнаде за продужење закупа зависи пре свега од податка о уобичајеним износима који се постижу на лицитацијама за пословне просторе ЈКП „Тржница“.

Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад

У иницијативи друштва „Гаспетрол“ из Панчева, наводи се да Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад одбија да изда изјаву произвођача и спецификацију производа другим правним лицима, регистрованим за делатност трговине дериватима нафте (уједно и подносиоцу представке), а који купују деривате нафте од НИС-а, чиме се нарушавају „начела равноправности и забране дискриминације“ у поступцима јавних набавки, и чиме је Нафтна индустрија Србије а.д. Нови Сад обезбедила себи „неравноправан положај на тржишту“. Према наводима подносиоца иницијативе, документација коју НИС а.д. одбија да изда неопходна је купцима у поступку издавања Уверења о домаћем пореклу робе од стране Привредне коморе Србије, коју они даље користе у поступцима јавних набавки ради остваривања права на преференцијални третман робе домаћег порекла, где наступају као понуђачи, а уједно у појединим поступцима јавних набавки и као конкуренти Нафтне индустрије Србије а.д. Нови Сад. Правна средства на одлуку наручиоца није могуће уложити јер се, према Закону о јавним набавкама, захтеви за заштиту права понуђача могу поднети против сваке радње наручиоца којом повређује закон, а наручилац у оваквим случајевима није учинио никакву повреду Закона о јавним набавкама.

Комисија је закључила да се радња одбијања НИС а.д. да изда тражену изјаву не може сматрати радњом повреде конкуренције, с обзиром на то да изјава произвођача није предвиђена Упутством као услов за добијање Уверења. Одредбе Упутства упућују на обавезу понуђача, као подносиоца захтева за издавање Уверења о домаћем пореклу робе, да да изјаву под пуном материјалном и кривичном одговорношћу да је роба коју нуди у поступку јавне набавке домаћег порекла, што представља услов за разматрање захтева. Привредна комора, према Упутству, може по потреби тражити и допунске исправе, а такође може вршити проверу тачност података у тим исправама (члан 2.3 Упутства).

Комисија је оценила да се не може основано претпоставити постојање повреде конкуренције на коју је указано у иницијативи и да, сагласно томе, нису испуњени законски услови за покретање поступка по службеној дужности, јер поред претходно утврђених чињеница, евентуално непоштовање законских обавеза поводом примене Упутства, од стране Привредне коморе Србије, као имаоца јавних овлашћења, не може се сматрати радњом повреде конкуренције, јер су у питању обавезе проистекле из овлашћења регулисаних Законом о јавним набавкама, Правилником и Упутством, за чију су примену и надзор надлежни Министарство финансија и Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки. Комисија за заштиту конкуренције, нема надлежност нити овлашћења за надзор рада ималаца јавних овлашћења у погледу поштовања обавеза које су успостављене посебним законским прописима, за чију примену и надзор су надлежна друга тела.

Скупштина Града Нови Сад

Према наводима подносиоца представке, Скупштина Града Новог Сада Одлуком којом се усваја буџет града, предвидела је као буџетску ставку финансирање издавања јавног гласила-водича „Центар“ чији је издавач Културни Центар Нови Сад. Културни центар Нови Сад је установа културе чији је оснивач Град Нови Сад. Водич „Центар“ дистрибуира се бесплатно као и конкурентни водич-јавно гласило. Оба јавна гласила су усмерена на информисање грађана Новог Сада у погледу културних дешавања у Новом Саду и дистрибуирају се бесплатно, односно финансирање се остварује кроз приходе од реклама које се објављују у гласилу. Према наводима подносиоца иницијативе, Скупштина града Новог Сада је учинила злоупотребу монополског положаја, дискриминирајући остале учеснике на тржишту јавних гласила.

Подносилац представке је обавештен да Комисија за заштиту конкуренције није надлежна јер евентуално непоштовање одредби Закона о јавном информисању и надзор над његовом применом је у потпуности у надлежности Министарства културе. Исто тако одлука којом се одобравају средства Културном центру Нови Сад не може се сматрати видом злоупотребе доминантног положаја, јер су у питању одлуке из области јавних финансија, детаљно регулисане Законом о буџетском систему, којим се уређује планирање, припрема, доношење и извршење буџета јединица локалне самоуправе, а за чији надзор над применом је надлежно Министарство финансија. Исто тако, а у смислу персоналне примене Закона о заштити конкуренције, Скупштина Града Новог Сада не може се сматрати учесником на тржишту, те се из тог разлога не може покренути нити водити поступак пред овом Комисијом.

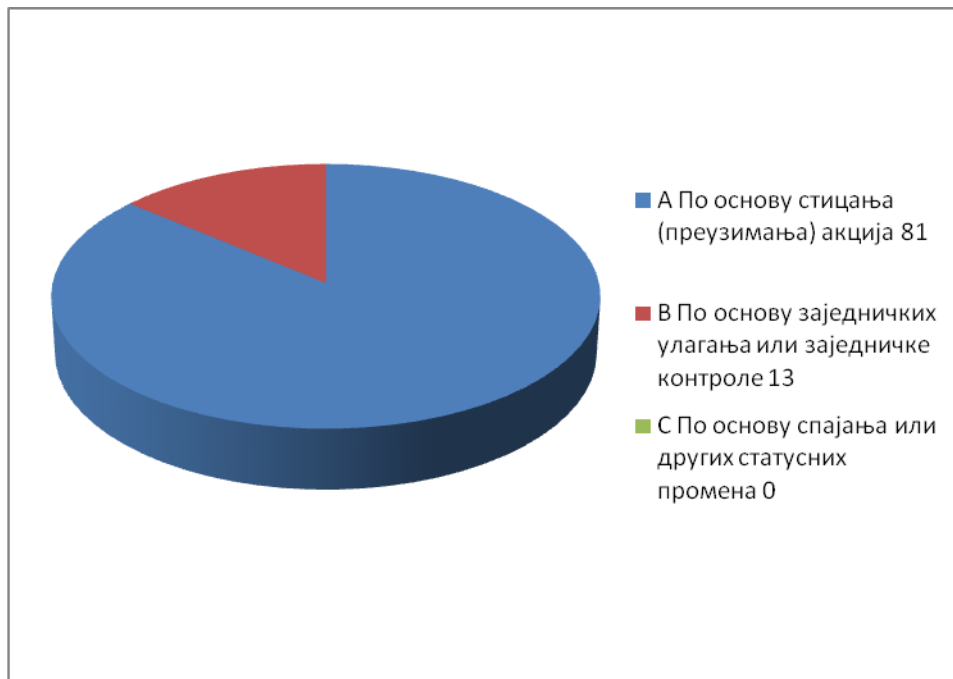
6. ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА

ПРЕГЛЕД ПОСТУПАКА ВОЂЕНИХ У СЕКТОРУ ЗА ИСПИТИВАЊЕ КОНЦЕНТРАЦИЈА
У ПЕРИОДУ 01.01-31.12.2012. ГОДИНЕ

Врста поступка	Окончани поступци	Поступци у току на 31.12.2012. године
Концентрације одобрене у скраћеном поступку	94	12
Условно одобрене концентрације испитиване у поступку по службеној дужности	2	1
Забрањене концентрације испитиване у поступку по службеној дужности	1	-
Одбачена пријава концентрације	3	-
Обустављен поступак по пријави концентрације	5	-
УКУПНО	105	13

6.1. Концентрације одобрене у скраћеном поступку

У извештајном периоду задржана је једна од карактеристика из претходних година, а то је да су у већини поступака 71 (67,6%) подносиоци били страна правна лица. Такође је већи број екстратериторијалних концентрација – 65 (62%) у односу на број домаћих – 40 (38%). Број пријављених концентрација које настају у процесу приватизације значајно је смањен, само у 1 (0,95%) поступку. Такође, у односу на укупан број издатих решења по поднетим пријавама концентрација, практично незнатан је био број оних концентрација које настају на основу члана 61. став 3. Закона, односно које се спроводе путем понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава. Само 2 решења издато је по основу пријава које се тичу преузимања акционарских друштава, што чини око 1,9 % од укупног броја издатих решења у 2012. години којима је одобрено спровођење пријављених концентрација (96). У случају овакве концентрације, обавеза пријаве постоји и када нису испуњени прагови годишњих прихода учесника концентрације прописаним овим чланом Закона, односно независно од прихода који су остварили учесници концентрације. Такође, 2 (1,9%) одобравајућа решења су издата по основу пријава које се односе на куповину друштава у стечају.

У односу на укупан број концентрација које су решењем Комисије одобрене у 2012. години (96), далеко највећи број (чак 81 односно 84,3% у односу на укупан број поступака који су окончани издавањем решења о одобравању концентрација у скраћеном поступку -94), односи се на решења издата по пријавама којима се на основу уговорног – купопродајног односа заинтересованих страна, стичу удели или акције једног учесника на тржишту у другом учеснику на тржишту, у количини и на начин који значи успостављање контроле стицаоца над друштвом чији се удели или акције преузимају, односно стичу, у смислу члана 17. став 1. тачка 2) Закона. По овом законском основу, у скраћеном поступку, решењем су одобрене следеће концентрације.

1. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва DTEK Holdings B.V. из Холандије, над друштвом са додатном одговорношћу MINE BILOZERSKA из Украјине, до чега долази на основу преузимања 74,752% удела у циљном друштву од њихових досадашњих власника.
2. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва COOPER TIRE & RUBBER COMPANY SERBIA д.о.о. из Крушевца, над Фабриком путничких ауто гума са свом припадајућом имовином, која функционише у оквиру Трајал корпорације а. д. из Крушевца, до чега долази преузимањем циљног друштва и његове припадајуће имовине на основу и под условима утврђеним Уговором о купопродаји имовине.
3. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва PETROL d.d. из Републике Словеније, над друштвом за постављање водоводних, канализационих, грејних и климатизационих система БЕОГАС ИНВЕСТ д.о.о. из Београда, до чега долази стицањем 85% удела у циљном друштву од његовог досадашњег власника као и стицањем посредне контроле у истом проценту над друштвом за дистрибуцију гасовитих горива БЕОГАС д.о.о. из Београда и друштвом за постављање водоводних, канализационих, грејних и климатизационих система ДОМИНГАС д.о.о. из Београда, која су у стопроцентном власништву циљног друштва.
4. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Open Joint Stock Company „Power Machines –ZTL, LMZ, Elektrosila, Energomasheksport“ из Руске Федерације, над друштвом PJSC EnergoMashinostroitelnyj Alyans из Руске Федерације, до чега долази куповином 100% акција у циљном друштву од његовог досадашњег власника.
5. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва OTP Factoring d.o.o. из Новог Сада, над друштвом за производњу, трговину и услуге Pevac d.o.o. из Београда у стечају, до чега долази куповином друштва у стечају на основу јавног прикупљања понуда по основу објављеног огласа.
6. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва PORTINVEST LIMITED из Републике Кипар, над друштвом PORTINVEST LOGISTIC из Украјине, до чега долази стицањем 100% удела у циљном друштву, од чега ће PORTINVEST LIMITED непосредно имати 90% удела, док ће 10% удела поседовати његово зависно друштво Portinvest LLC из Украјине.
7. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом Voltwerk electronics GmbH из Савезне Републике Немачке, до чега долази стицањем свих акција циљног друштва преко потпуно зависног друштва Bosch Power Tec GmbH из Савезне Републике Немачке.
8. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва АККА Technologies SA из Републике Француске над друштвом MBtech Group GmbH & Co. KgaA из Савезне Републике Немачке и истовремено над друштвом MBtech Verwaltungs-GmbH из Савезне Републике Немачке, до чега долази стицањем по 65% удела у овим циљним друштвима, при чему су оба циљна друштва у досадашњем

потпуном власништву компаније Daimler из Савезне Републике Немачке, која ће наставити да поседује по преосталих 35% удела у наведеним циљним друштвима.

9. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке над пословним сегментом (I) пружања решења за сервисирање и одржавање возила, укључујући дијагностичке производе, услуге и дилерску опрему, техничке информације, алате и опрему, дневну продају и клима уређаје и течности произвођачима оригиналне ауто опреме и дилерима оригиналне ауто опреме као и секундарном тржишту, и (II) волфрам карбидна обрада, керамичка обрада и други чврсти егзотични материјали обрађени по спецификацијама, до чега долази аквизицијом овог пословног сегмента који је организован кроз већи број привредних друштава под директном или индиректном контролом друштва SPX Corporation из Сједињених Америчких Држава.
10. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва ALPLA HOLDING GmbH из Републике Аустрије, над друштвом Injectoplast Kunststoffverarbeitungsgesellschaft m.b.H из Републике Аустрије, до чега долази на основу куповине 100% удела у циљном друштву.
11. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Delta Generali Osiguranje a.d.o. из Београда, над друштвом Блутек Ауто д.о.о. из Београда, до чега долази оснивањем новог друштва за посебне намене - SPV, које ће закључити Уговор о купопродаји 100% удела у циљном друштву са досадашњим власником удела.
12. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над пословним сегментом за развој, производњу, продају, односно промет машина за инспекцију за компаније које се баве производњом фармацеутских производа и машина за производњу фармацеутских производа и за паковање материјала који се користе за паковање фармацеутских производа, до чега долази преузимањем свих емитованих акција у оптицају привредних друштава под директном контролом друштва Eisai Co. Ltd. из Јапана, односно следећих друштава: (а) Eisai Machinery Co. из Јапана; (б) Eisai Machinery из Сједињених Америчких Држава и (в) Eisai Machinery GmbH из Савезне Републике Немачке.
13. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва UNIPOL GRUPPO FINANZIARIO S.p.A. из Републике Италије, над друштвом PREMAFIN FINANZIARIA S.p.A. из Републике Италије, до чега долази откупом нове емисије акција овог друштва, са истовременим стицањем и посредне контроле друштва над привредним друштвима у власништву циљног друштва и то: АКЦИОНАРСКИМ ДРУШТВОМ ЗА ОСИГУРАЊЕ ДДОР НОВИ САД из Новог Сада, ДДОР АУТО ДРУШТВОМ СА ОГРАНИЧЕНОМ ОДГОВОРНОШЋУ из Новог Сада и ДДОР РЕ АКЦИОНАРСКИМ ДРУШТВОМ ЗА РЕОСИГУРАЊЕ из Новог Сада.
14. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва RIRE Holding GmbH из Републике Аустрије, преко његових зависних друштава Bulevard Centar BBC d.o.o. и Park City real estate d.o.o. - оба из Новог Сада, над друштвом Building Business Center d.o.o. из Новог Сада као носиоца и власника Пројекта Булевар Центар - пословно-стамбеног комплекса у Новом Саду као и над

одређеном непокретном имовином у Новом Саду под пројектним називом „Park City“ која је тренутно у власништву друштва Vondel Capital d.o.o. из Новог Сада.

15. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва DTEK Holdings Limited из Републике Кипар, над јавним акционарским друштвом Dniprooblenergo из Украјине, до чега долази на основу стицања већинског власничког учешћа од 51,56% у структури капитала циљног друштва.
16. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Ringier Axel Springer d.o.o. из Београда, над Пословном јединицом Мој Авто издавачке компаније Flora d.o.o. из Суботице, до чега долази куповином целокупне имовине Пословне јединице Мој Авто која је део имовине друштва Flora d.o.o из Суботице на основу Уговора о куповини и продаји, чиме ће стицалац постати њен искључиви власник.
17. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва IDEA d.o.o. из Београда, над пословањем два пословна објекта у Лозници и Зајечару које користи друштво DELVEL-PRO d.o.o. из Београда.
18. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва TROSILIA HOLDINGS LTD из Републике Кипар, над друштвима Guernstorm Management Ltd, Trobcros Investments Ltd, и Samenis Ventures Ltd, сва са Британских Девичанских острва, до чега долази на основу стицања 100% капитал учешћа у сваком од циљних друштава.
19. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва «Ukrainian Pharmaceutical Holding» из Украјине, над друштвом А’СТА LIMITED из Украјине, до чега долази куповином 100% удела у циљном друштву.
20. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем невластичке контроле са дефинисаним временом трајања од стране друштва Дијамант – Agrar a.d. из Зрењанина, над пољопривредним земљиштем које је у власништву Земљорадничке задруге 4 Октобар Banatski Dvor из Банатског Двора – Житиште, до чега долази закључењем Уговора о закупу пољопривредног земљишта.
21. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва DTEK Holdings Limited из Републике Кипар, над јавним акционарским друштвом CRIMENERGO из Украјине, до чега долази на основу преузимања додатних 45% акција у циљном друштву од Украјинског имовинског фонда као њиховог досадашњег власника, чиме друштво DTEK Holdings Limited, заједно са претходно поседованим акцијама у циљном друштву, остварује већинско власничко и контролно учешће од 57,5% у структури капитала циљног друштва.
22. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва CISCO SYSTEMS INC. из Сједињених Америчких Држава, над друштвом NDS Group Limited из Велике Британије, преко свог индиректно зависног друштва Cisco Systems Global Holdings Ltd. са Бермуда.
23. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва DTEK Holdings B.V. из Холандије, над отвореним акционарским друштвом

PUBLIC MINING CORPORATION OBUKHOVSKAYA, отвореним акционарским друштвом PUBLIC COMPANY DON-ANTHRACITE и друштвом са ограниченом одговорношћу COMPANY OF LIMITED RESPONSIBILITY SULINANTHRACITE, сва из Руске Федерације, до чега долази непосредним стицањем 100% капитала учешћа у циљним друштвима OBUKHOVSKAYA и DON-ANTHRACITE и посредним стицањем 66,6666% удела у друштву SULINANTHRACITE - колики власнички удео у овом друштву има циљно друштво DON-ANTHRACITE.

24. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва за производњу, промет и услуге Elixir Group d.o.o. из Шабца, над предузећем за производњу минералних ђубрива Victoria – Зорка минерална ђубрива д.о.о. из Шабца, до чега долази стицањем целокупне имовине циљног друштва на основу Уговора о уступању.
25. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва FrieslandCampina International Holding B.V. из Холандије, над друштвима A.D. Imlek из Београда и A.D. Mlekara из Суботице, до чега долази стицањем најмање 81,68% издатих акција A.D. Imlek-а из Београда и најмање 81,76% издатих акција A.D. Mlekare из Суботице од њиховог власника друштва Danube Foods Group B.V. из Холандије.
26. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Д.О.О. ПРОМИСТ из Новог Сада, над друштвом ЕНЕРГИЈА ТЕХНИКА ТЕХНОЛОГИЈА д.о.о. из Новог Сада, до чега долази куповином 73,34% удела у циљном друштву.
27. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва AUDI AG из Савезне Републике Немачке, над друштвом DUCATI MOTOR HOLDING S.p.A. из Републике Италије и његовим повезаним друштвима, до чега долази преузимањем 100% удела у циљном друштву на основу Уговора о купопродаји.
28. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Д.О.О. ПРОМИСТ из Новог Сада, над друштвом HOTEL NARVIK a.d. из Кикинде, до чега долази куповином издатих акција циљног друштва путем објављивања понуде за преузимање његових акција.
29. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране холдинг компаније Molson Coors Holdco-2 Inc. из Сједињених Америчких Држава, над друштвом Starbev Holdings S.á.R.L из Луксембурга, до чега долази куповином целокупног акцијског капитала циљног друштва.
30. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва SYSTEM CAPITAL MANAGEMENT LIMITED из Републике Кипар, над јавним акционарским друштвом DONETSK COKE PLANT из Украјине и над приватним акционарским друштвом ENAKIEVSKIY KOKSONIMPROM из Украјине, до чега долази на основу преузимања контролних удела у оба циљна друштва, путем куповине дефинисаних капитал учешћа у сваком од ових друштава од истих продаваца – досадашњих власника тих удела.

31. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва WILD Flavors GmbH из Швајцарске, над циљном имовином друштва која су у власништву CARGILL групе и то: CARGILL B.V. из Холандије; CARGILL JAPAN LIMITED из Јапана и друштва CARGILL INCORPORATED из Сједињених Америчких Држава, до чега долази куповином циљног бизниса од досадашњих власника, зависних друштва CARGILL групе.
32. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом EsCrypt GmbH из Савезне Републике Немачке, до чега долази стицањем 100% удела у циљном друштву преко зависног друштва - Entwicklungs und Applikationswerkzeuge fur elektronische Systeme GmbH – ETAS из Савезне Републике Немачке.
33. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Watson Pharma S.a.r.l. из Великог Војводства Луксембург, над привредним друштвом Actavis Pharma Holding 4 ehf. са Исланда, друштвом Actavis S.a.r.l. из Великог Војводства Луксембург и друштвом Actavis Inc. из Сједињених Америчких Држава, до чега долази преузимањем, на основу Уговора о купопродаји, 100% удела у сваком од ових друштва, чиме се успоставља и контрола над читавом Actavis групом.
34. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над 60% имовине везане за пословни сегмент система инструменталних табли и пословни сегмент контролних модула каросерије и навигације друштва Wuhu Atech Automotive Co. Ltd из Народне Републике Кине, преко зависног друштва Bosch (China) Investment Ltd.
35. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупном имовином друштва Koller + Schwemmer GmbH & Co. KG из Савезне Републике Немачке.
36. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом Heliotek Maquinas e Equipamentos Ltda. из Савезне Републике Бразила, до чега долази стицањем 100% акција циљног друштва од стране зависног друштва Robert Bosch Ltda Campinas из Савезне Републике Бразила.
37. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом ECH Energiecontracting Heidelberg AG из Савезне Републике Немачке, до чега долази стицањем 100% удела у циљном друштву од стране зависног друштва Bosch Energy and Building Solutions GmbH – BEBS из Савезне Републике Немачке.
38. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва JT International Holding B.V. из Холандије, над друштвом V.D.M. Invest Comm. V.A. из Краљевине Белгије, до чега долази куповином 99,99% акција циљног друштва чиме купац, директно или индиректно, стиче 99,99% акцијског капитала у циљном друштву, 100% акција у компанији Gryson NV, 100% акција у друштву Dispotrab S.L. и 50% акција у друштву Gryson Deutschland GmbH.

39. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Sberbank of Russia из Руске Федерације, над привредним друштвом DenizBank A.S. из Републике Турске, до чега долази на основу уговорног преузимања акцијских удела у циљном друштву од два његова највећа појединачна акционара, белгијских корпорација - Dexia NV/SA и Dexia Participation Belgique SA, чиме ће преузималац удела, постати власник 99,85% укупног акцијског капитала циљног друштва.
40. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране приватног акционарског друштва System Capital Managemen из Украјине, над друштвом Lemtrans Ltd из Украјине и његовим зависним друштвима, до чега долази на основу куповине најмање 50% + једне акције у капиталу циљног друштва, као део предвиђеног повећања капитала тог друштва.
41. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу Metinvest Eurasia из Руске Федерације, над затвореним акционарским друштвом Belgorodmetallostnab из Руске Федерације, до чега долази куповином 85,21% капитал учешћа у циљном друштву.
42. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране акционарског друштва UPM AG из Швајцарске, над имовином привредног друштва Gascogne Laminates Switzerland SA из Швајцарске, до чега долази на основу закљученог Уговора о купопродаји имовине.
43. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва PHOENIX Pharma d.o.o. из Београда, над привредним друштвом INO-PHARM d.o.o. из Београда, до чега долази на тај начин што стицалац купује 100% удела у циљном друштву од досадашња два власника, који су поседовали по 50% удела у капиталу циљног друштва.
44. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране ДОО за производњу, промет и услуге Elixir Group из Шабца, над Индустријом хемијских производа „Прахово Ђубрива“ д.о.о. Прахово - у стечају из Прахова, до чега долази куповином правног лица у стечају у поступку продаје јавним надметањем пред Агенцијом за приватизацију Републике Србије.
45. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом Наески АГ из Швајцарске, до чега долази стицањем 100% акција у циљном друштву од стране зависног друштва Buderus Heiztechnik Holding AG из Швајцарске.
46. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Europapier International из Републике Аустрије, над друштвом Дунав папир д.о.о. из Београда, до чега долази преузимањем свих акције групе друштава која су под контролом исте матичне компаније - аустралијског друштва PaperlinX Limited, а чија се зависна друштва која су предмет преузимања налазе у Републици Хрватској, Мађарској, Републици Србији, Републици Словачкој и Републици Словенији на основу закљученог Међународног уговора о продаји акција.

47. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Mondi Plc, из Велике Британије, над друштвом Nordenia International AG из Савезне Републике Немачке, до чега долази стицањем 93,4% удела у циљном друштву од стране зависног друштва Blitz 12-403 AG из Савезне Републике Немачке
48. Концентрација учесника на тржишту која настаје променом заједничке у самосталну контролу од стране друштва са ограниченом одговорношћу Yara Nederland B.V. из Холандије, над привредним друштвом Nu3 B.V. из Холандије, до чега долази преузимањем 50% удела у циљном друштву на основу закљученог Уговора о купопродаји акција са досадашњим власником Nu3 N.V., чијом реализацијом ће стицалац, заједно са претходно поседованих 50% удела, имати 100% удела у циљном друштву.
49. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва MRI Energy AG из Швајцарске, над Предузећем за трговину и посредовање МГ ОИЛ д.о.о. из Београда, до чега долази на основу уговорног преузимања 100% удела у циљном друштву, откупом удела од њихових досадашњих власника.
50. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Finedining Capital GmbH из Савезне Републике Немачке, над акционарским друштвом WMF Wurttembergische Metallwarenfabrik Aktiengesellschaft из Савезне Републике Немачке, као и над друштвом са ограниченом одговорношћу WMF Versicherungsdienst – Gesellschaft mit beschränkter Haftung из Савезне Републике Немачке, до чега долази на основу уговорног преузимања од досадашњег власника два циљна друштва, најмање 52% акција друштва WMF Wurttembergische Metallwarenfabrik Aktiengesellschaft, као и 100% удела у друштву WMF Versicherungsdienst – Gesellschaft mit beschränkter Haftung.
51. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем од стране друштва Investment AB Kinnevik из Краљевине Шведске, удела од 25% акција и гласова и тиме непосредне контроле над друштвом Billerud AB из Краљевине Шведске, као део купопродајне цене за 100% удела у свом потпуно зависном друштву Korsnas AB из Краљевине Шведске, који удео продаје друштву Billerud AB.
52. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу Chicago Bridge & Iron Company N.V. из Холандије, над друштвом The Shaw Group Inc. из Сједињених Америчких Држава, преко зависног друштва - корпорације Crystal Acquisition Subsidiary Inc. из Сједињених Америчких Држава.
53. Концентрација учесника на тржишту која настаје у процесу приватизације, стицањем контроле од стране друштва Lilly drogerie d. o. o. из Београда, над друштвом Двадесетпрви мај - фабрика турбомотора и трансмисија Београд - у реструктурирању из Београда, до чега долази куповином 100% друштвеног капитала субјекта приватизације-циљног друштва, што чини 99,16% његовог укупног капитала, на основу спроведеног аукцијског поступка.
54. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над одређеном имовином друштва Izo Brasil Consultoria Ltda. из Савезне Републике Бразила, до чега

долази преузимањем одређеног броја уговора са клијентима друштва Izo, основне имовине која чини инфраструктуру центра за комуникацију друштва Izo, дефинисаног броја запослених друштва Izo и уговора о закупу канцеларијског простора друштва Izo, преко зависног друштва – друштва Robert Bosch Centro de Comunicacao Limitada из Савезне Републике Бразила.

55. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Д.О.О. ALMEX Панчево из Панчева, над целокупном покретном и непокретном имовином друштва IPOK d.o.o. Zrenjanin – и стећају из Зрењанина, до чега долази куповином наведене имовине стечајног дужника, таксативно набројане и означене у Прилогу 1 и 2 Уговора о купопродаји покретне и непокретне имовине, у поступку јавног надметања.
56. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу Lovitia Investment Ltd. из Републике Кипар, над друштвом са ограниченом одговорношћу Majorone Trading Limited из Републике Кипар, до чега долази стицањем додатне емисије нових акција циљног друштва на који начин стицалац постаје већински члан циљног друштва са 60% удела.
57. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва SAINT-GOBAIN Грађевински производи d.o.o. из Београда, над друштвом KARBON Грађевински материјали d.o.o. из Тополе, до чега долази куповином 100% удела у овом друштву које је основано за потребе предметне трансакције од стране свог матичног друштва KARBON d.o.o. из Тополе, које је у своје новоосновано зависно друштво – овде циљно друштво, пренело сопствену имовину као неновчани улог, а која представља 100% основног капитала циљног друштва које је предмет преузимања.
58. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом Ningbo Hahgzhou Bay New Zone POLTM Electric Motor Co. Ltd. из Народне Републике Кине, до чега долази на основу преузимања 60% удела у овом друштву, преко зависног друштва Bosch (China) Investment Ltd.
59. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу Elianta Trading Ltd. из Републике Кипар, над групом друштава и то: Мерус д.о.о., Абрио д.о.о., Акус д.о.о., Клиос д.о.о., Модус Капитал д.о.о., Ридос д.о.о., Сантос Капитал д.о.о., Валидус д.о.о., сва са седиштем на истој регистрованој адреси у Украјини и сва у власништву и под контролом истог друштва, као и појединачне контроле од стране друштва са ограниченом одговорношћу Yernamio Consulting Ltd. из Републике Кипар, над јавним акционарским друштвом Bank Forum из Украјине, које је у власништву исте групе друштава којој припада и досадашњи власник свих украјинских друштава која ће бити преузета од стране друштва Elianta Trading Ltd.
60. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Центросинергија“ д.о.о. из Београда, над претежним делом пословања Трговинско-занатског предузећа „Паралела“ д.о.о. из Београда који се односи на сегмент дистрибуције ргеаид допуна, као и одговарајући систем терминала за процесуирање електронских допуна.

61. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Центросинергија“ д.о.о. из Београда, над претежним делом пословања друштва „Е-телесерв“ д.о.о. из Београда који се односи на сегмент дистрибуције електронских ргераid допуна мобилне телефоније оператора Телеком и VIP Mobile, као и одговарајући систем терминала за процесуирање електронских допуна.
62. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупним капиталом друштава: Ampack Ammann GmbH & Co. KG, Ingenieurbüro Ammann GmbH & Co. KG, Ammann Beteiligungsgesellschaft mbH, и Ingenieurbüro Ammann Beteiligungs GmbH, која су сва из Савезне Републике Немачке.
63. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране Привредног друштва за производњу, трговину и спољнотрговински промет Картонвал д.о.о. из Београда, над Фабриком сточне хране Протеинка д.о.о. из Шабца, до чега долази уговорним преузимањем 100% удела у циљном друштву од друштва Magnavita Holding a.d., досадашњег власника.
64. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Центросинергија“ д.о.о. из Београда, над претежним делом пословања Предузећа за дизајн, пројектовање, инжењеринг, монтажу и одржавање у телекомуникацијама „Konsing Group“ д.о.о. из Београда који се односи на сегмент дистрибуције електронских ргераid допуна мобилне телефоније оператора Телеком и VIP Mobile, као и одговарајући систем терминала за процесуирање електронских допуна.
65. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупним капиталом друштава SB LiMotive Germany GmbH из Савезне Републике Немачке и Cobasys LLC из Сједињених Америчких Држава, преко зависног друштва Robert Bosch Nederland Investment B.V..
66. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Adria Media Limited из Републике Кипар, над друштвом ТВ КАНАЛ УЛТРА д.о.о. из Београда, до чега долази преузимањем 25% удела у циљном друштву, након чега ће стицалац, преко повезаних друштава, имати контролу над 75% удела у циљном друштву
67. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Dürr Systems GmbH из Савезне Републике Немачке, над друштвом themea Energyesysteme GmbH из Савезне Републике Немачке, до чега долази преузимањем делимичног удела у циљном друштву, чиме се обезбеђује и вршење контроле над истим друштвом.
68. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Portinvest Limited из Републике Кипар, над друштвом са ограниченом одговорношћу Moorages of Comintern из Украјине, до чега долази куповином 100% удела у циљном друштву.

69. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупним капиталом друштва Biomasseheizkraftwerk Alperstedt GmbH из Савезне Републике Немачке, на који начин долази до стицања искључиве контроле над циљним друштвом.
70. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупним основним капиталом друштва sia Abrasives Company Ltd из Хонгконга, преко зависног друштва у искључивом власништву sia Abrasives Industries AG из Швајцарске, на који начин долази до стицања искључиве контроле над циљним друштвом.
71. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем невластичке контроле са ороченим временом трајања од годину дана од стране друштва Дијамант – Аграр а.д. из Зрењанина, над пољопривредним земљиштем које је у власништву Земљорадничке задруге 4 Октобар Банатски Двор из Банатског Двора – Житиште, до чега долази на основу Уговора о закупу пољопривредног земљишта закљученог 25. октобра 2012. године.
72. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке, над целокупним капиталом друштва Bosch Emission Systems GmbH & Co. KG из Савезне Републике Немачке, на који начин долази до стицања искључиве контроле над циљним друштвом.
73. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва NBGI Private Equity Limited из Уједињеног Краљевства, над Привредним друштвом за експлоатацију минералне воде и производњу пића „Књаз Милош“ а. д. из Аранђеловца, до чега долази на основу потписаног Резимеа основних услова – Term Sheet, тако што ће стицалац, посредством једног од својих повезаних лица, преузимањем 100% акција циљног друштва од њиховог тренутног власника - друштва са ограниченом одговорношћу Clates Holding B.V. из Холандије, стећи искључиву контролу над циљним друштвом.
74. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва NATIONAL BANK OF GREECE S.A. из Републике Грчке, над друштвом EUROBANK ERGASIAS S.A. из Републике Грчке, чиме NATIONAL BANK OF GREECE S.A. стиче и индиректну контролу над друштвима Eurobank EFG а.д., ERBA Asset Fin д.о.о., EFG Business Services д.о.о., EFG Leasing а.д., ERBP Property Services д.о.о., IMO Property Investments а.д. и Reco Real Property а.д., сва са седиштем у Београду.
75. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва UMBH Ukrainian Machine Building Holding Limited из Републике Кипар, над јавним акционарским друштвом Kharkov Machine-Building Plant Svet Shakhtyora из Украјине, до чега долази путем успостављања власништва над више од 50% акционарског капитала циљног друштва.
76. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Česka gumarenska společnost“ с.г.о. из Чешке Републике, над друштвом

„Savatech družba proizvodnjo in trženje gumenotehničnih proizvodov in pnevmatike“ д.о.о. из Републике Словеније и над друштвом „Savapro holding“ д.о.о. из Републике Словеније, до чега долази на основу закљученог Уговора о продаји и преносу удела од 25. октобра 2012. године, којим се преузима 100% удела у основном капиталу друштва „Savatech družba proizvodnjo in trženje gumenotehničnih proizvodov in pnevmatike“ д.о.о. и Уговора о продаји и преносу удела од 25. октобра 2012. године, којим се преузима 60% удела у основном капиталу друштва „Savapro holding“ д.о.о., од истог досадашњег власника предметних удела у оба циљна друштва – акционарског друштва „Sava, družba za upravljanje in financiranje“ д.д. из Републике Словеније.

77. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем посредне контроле од стране друштва Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата и истраживање и производњу природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ а.д. из Новог Сада, над друштвом „OMV BH“ д.о.о., из Босне и Херцеговине, преко зависног друштва – „НИС Петрол“ д.о.о. из Републике Српске, до чега долази на основу уговорног преузимања целокупног удела у циљном друштву.
78. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва „Alpha Bank“ S.A. из Републике Грчке, над друштвом „Emporiki Bank of Greece“ S.A., из Републике Грчке, до чега долази на основу уговорног преузимања укупних акцијских удела у циљном друштву, на који начин ће стицалац постати власник 100% укупног акцијског капитала циљног друштва.
79. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране Предузећа за производњу и промет „Индустрија меса Матијевић“ д.о.о. из Новог Сада, над Акционарским друштвом за пољопривредну производњу „Агровршац“ из Вршца, до чега долази на основу јавно објављене понуде о преузимању акција циљног друштва, чијом реализацијом давалац понуде за пружање стиче контролни пакет акција циљног друштва.
80. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем контроле од стране друштва Al Chem & Cy S.C.A. из Великог Војводства Луксембург, над друштвом Cytex Surface Specialties S.A. из Краљевине Белгије, до чега долази преузимањем свих акција циљног друштва, као и над делом пословања са њим повезаног друштва и члана исте групе друштава - Cytes Industries Inc. из Сједињених Америчких Држава, које се састоји у производњи смоле за премазе, до чега долази путем преузимања дела имовине овог друштва.
81. Концентрација учесника на тржишту која настаје: 1. стицањем контроле од стране друштва Ferrero International SA из Великог Војводства Луксембург над НАТ пословањем (куповина, обрада и продаја лешника „Фереро квалитета“ у њиховом природном облику) друштва IF Stelliferi S.p.A. из Републике Италије, који део свог пословања (НАТ пословање) у целини преноси на два новооснована ентитета - своја зависна друштва: Stelliferi & Itavex S.p.A. из Републике Италије и Stelliferi Findik из Републике Турске и 2. стицањем заједничке контроле од стране друштава Ferrero International SA и IF Stelliferi S.p.A. над СЛ пословањем (продаја лешника који нису „Фереро квалитета“ у њиховом природном облику) које припада Stelliferi Group.

На основу члана 17. став 1. тачка 3) Закона о заштити конкуренције, који се односи на настанак концентрације путем заједничког улагања, или заједничке контроле, издато је укупно 13 решења (односно 12,38% од укупног броја издатих решења), којима су одобрене следеће концентрације у скраћеном поступку:

82. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем Јавног предузећа СРБИЈАГАС из Новог Сада, Отвореног акционарског друштва ГАЗПРОМ из Руске Федерације и друштва South Stream Serbia AG из Швајцарске, у циљу стварања новог учесника на тржишту које ће пословати под називом South Stream d.o.o. и бити са седиштем у Новом Саду.
83. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем новог заједничког предузећа које ће пословати под именом BS Systems GmbH & Co. KGaA и бити са седиштем у Савезној Републици Немачкој, а чији су оснивачи, друштва Robert Bosch GmbH из Савезне Републике Немачке и Sortimo International Ausrüstungssysteme für Servicefahrzeuge GmbH из Савезне Републике Немачке, по моделу улагања 50%:50%, и будући заједнички контролори.
84. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем друштва BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE S.A. из Републике Француске и друштва SBERBANK OF RUSSIA из Руске Федерације, у циљу стицања заједничке контроле над друштвом COMMERCIAL BANK „BNP PARIBAS VOSTOK“ из Руске Федерације.
85. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране Акционарског друштва ФАБРИКА ХАРТИЈЕ за производњу бездрвних и амбалажних папира из Београда, Привредног друштва за производњу картонске амбалаже АВАЛА АДА д.о.о из Београда, Акционарског друштва УМКА Фабрика картона из Умке, Акционарског друштва JAFFA Фабрика бисквита из Црвенке, Предузећа БЕОХЕМИЈА д.о.о. производња, трговина и услуге из Београда, Производно трговинског предузећа БРЗАН-ПЛАСТ СИМИЋ РАДЕ И ДР. о. д. из Брзана, над Привредним друштвом за управљање амбалажним отпадом ЕКОСТАР ПАК д.о.о. из Београда, до које долази преузимањем појединачних удела од по 16,66% у капиталу циљног друштва, са коликим власничким уделом ће располагати свако од друштава које ће учествовати у вршењу будуће заједничке контроле над циљним друштвом.
86. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем у друштво JSMM Automotive d.o.o. из Београда, на тај начин што ће друштво Johnson Controls из Републике Италије пренети 50% свог удела у друштву JSMM Automotive d.o.o. на друштво Plastic Components and Modules Automotive S.p.A. из Републике Италије - зависно друштво под контролом друштва Magneti Marelli, чиме циљно друштво постаје заједничко улагање између друштава Magneti Marelli и Johnson Controls која ће остваривати заједничку контролу над њим.
87. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва Varioform PET Verpackung GmbH из Републике Аустрије, друштва Boresona Ltd. из Републике Кипар и друштва Енергопројект Индустрија а.д. из Београда, над друштвом Energo PET d.o.o. из Београда, до које долази на основу Уговора о куповини удела и чијом реализацијом ће власнички удели у друштву Energo PET d.o.o. Beograd као циљном друштву, између удеоничара бити расподељени тако да

ће друштво Varioformm PET Verpackung Gesellschaft m.b.H поседовати 50,01%, друштво Енергопројект Индустрија а.д. 33,33%, а друштво Boresona Ltd 16,66% удела циљног друштва.

88. Концентрација учесника на тржишту која настаје заједничким улагањем у циљу стварања новог учесника на тржишту – друштва које ће пословати под именом Barentz Ravago Chemical Specialist SA и бити са седиштем у Великом Војводству Луксембург, на тај начин што ће друштва Ravago SA из Великог Војводства Луксембург и Barentz Europe B.V. из Холандије пренети своја тренутна пословања и то друштво Ravago SA део пословања који се односи на сточну храну, а друштво Barentz Europe B.V. део пословања који се бави дистрибуцијом хемикалија тако да циљно друштво постаје заједничко улагање у односу 50%:50% својих оснивача, који ће остваривати заједничку контролу над њим.
89. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле друштва Reventon B.V. из Холандије и Accor Holding B.V. из Холандије над акционарским друштвом Ezpada AG из Швајцарске, до које долази куповином од стране холандских друштава по 50% власничких удела у циљном друштву, чиме стицаоци постају једини власници и заједнички контролори циљног друштва.
90. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем новог заједничког друштва са ограниченом одговорношћу које ће пословати под именом TOGNUM TRANSMASHHOLDING B.V. и бити са седиштем у Холандији, као потпуно функционални и независни учесник на тржишту настао на основу заједничког улагања својих оснивача, друштава JSC TRANSMASHHOLDING из Руске Федерације и друштва TOGNUM AG из Савезне Републике Немачке, који ће вршити заједничку контролу над циљним друштвом.
91. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштава TRK MEDIA HOLDING LIMITED из Републике Кипар и UNITED MEDIA HOLDING N.V. из Холандије над друштвом UOV-UNITED ONLINE VENTURES LIMITED из Републике Кипар и над три његова индиректно контролисана друштва из Украјине: друштвом BIGMIR ONLINE LIMITED LIABILITY COMPANY, друштвом I UA LIMITED LIABILITY COMPANY и друштвом DIGIMEDIA LIMITED LIABILITY COMPANY, као и над друштвом DIGITAL VENTURES LIMITED LIABILITY COMPANY из Украјине.
92. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле од стране друштва Varioform PET Verpackung Gesellschaft m.b.H. из Републике Аустрије и друштва Енергопројект Индустрија а.д. из Београда, над друштвом Energo PET d.o.o из Београда, до које долази на основу Уговора о преносу удела, а чијом реализацијом ће власнички удели у друштву Energo PET d.o.o Београд као циљном друштву, између деоничара бити расподељени тако да ће друштво Varioform PET Verpackung Gesellschaft m.b.H поседовати 66,67%, а друштво Енергопројект Индустрија а.д. 33,33% удела циљног друштва.
93. Концентрација учесника на тржишту која настаје оснивањем Друштва заједничког улагања, чији су оснивачи друштво Verbund AG из Републике Аустрије и друштво Siemens Aktiengesellschaft из Савезне Републике Немачке, свако са по 50% учешћа у циљном друштву, које ће заједнички контролисати.

94. Концентрација учесника на тржишту која настаје стицањем заједничке контроле друштва Vita Central Europe B.V. из Холандије и ATERNUS a.s., из Чешке Републике над друштвом WALMARK a.s. из Чешке Републике.

У 2012. години није било покренутих скраћених поступака у вези са чланом 17. став 1. тачка 1) Закона о заштити конкуренције, који се односи на настанак концентрација у случају спајања и других статусних промена.

6.2. Концентрације о којима је решавано у поступку по службеној дужности

Комисија је током 2012. године спровела три поступка по службеној дужности, као наставак поступка покренутог на основу пријаве концентрације и донела 1 забрањујуће решење и 2 условно одобравајућа решења, и то:

ШТАМПА СИСТЕМ д.о.о. – Футура Плус д.о.о. у стечају

Решењем је условно одобрена концентрација која настаје стицањем контроле друштва Штампа систем д.о.о. из Београда, над друштвом Футура плус д.о.о. у стечају из Београда-Земун, до чега долази на основу преузимања већинског учешћа у капиталу циљног друштва. У изреци решења, прецизирани су услови под којим је концентрација одобрена, рок за извршење, као и начин контроле. Овај поступак започет је по поднетој пријави концентрације, а настављен је као поступак по службеној дужности.

Изјашњавајући се на Обавештење Комисије о чињеницама утврђеним у предметном поступку, подносилац пријаве доставио је предлог мера понашања које су дате са циљем испуњавања услова за одобрење спровођења предметне концентрације. Дати предлог је прихваћен, а исти се састоји из прописивања мера којима се ограничава даље повећање броја продајних објеката учесника концентрације типа киоск у односу на њихов тренутни број у општинама Бачка Топола, Апатин, Инђија, Бечеј и градским општинама Града Београда – Савски венац, Врачар и Звездара. Овим мерама дефинише се почетак њихове примене и време трајања, одређен је период за именовање лица задуженог за надзор над спровођењем ових мера, као и начин и динамика извештавања Комисије о поступању друштва Штампа систем у смислу извршавања прописаних мера, односно понашања у складу са тим мерама. Прописаним мерама предвиђено је и поступање у случају знатне промене структуре релевантног тржишта малопродаје цигарета, новина и електронских ргегаид допуна у продавницама киоск формата на територији претходно наведених општина. Уколико би у предвиђеном периоду важења прописаних мера, структура дефинисаног релевантног тржишта била промењена на начин да заједнички тржишни удео учесника концентрације - опредељен у односу на критеријум броја продајних објеката, буде смањен на територији било које од наведених општина на удео мањи од 30% - што се сматра знатном променом структуре тржишта, од Комисије се у том, случају може захтевати одговарајућа измена предметног решења, односно измена или допуна мера које чине саставни део одлуке Комисије, о условном одобравању ове концентрације.

Мере су одређене само за територије наведених општина, јер је у поступку утврђено да, од 146 анализираних општина и градова у Србији, само у 44 од њих (што чини 33% од укупног броја

општина и градова у којима су присутни учесници концентрације) долази до преклапања, односно у њима су присутна и активна оба учесника концентрације. Тржишни удео на територији општине Савски Венац износи 39,32%, на територији Врачара 39,62%, док је у Београду највећи на територији општине Звездара где износи 40,86%, у Апатину је тржишни удео 46,67%, у Бачкој Тополи 50%, Инђији 45,83% и Бечеју 40%. У свим осталим општинама, тржишни удео је знатно нижи.

У односу на најужу дефиницију релевантног тржишта производа, на нивоу Републике Србије, значи читаве националне територије, послује укупно 5.822 малопродајна објекта. У том броју киосци Штампе и Футуре заступљени су са 1.339 објеката, односно укупно са 23% (у чему киосци Штампе са укупним бројем од 533, учествују са 9,15%, а киосци Футуре са 806 објеката чине 13,4% свих обухваћених малопродајних објеката, укључених у релевантно тржиште).

Комисија је имала у виду и околност да је циљно друштво у стечају.

Центросинергија д.о.о - Ланус д.о.о.

Решењем је условно одобрена концентрација која настаје стицањем контроле друштва „Центросинергија“ д.о.о., из Београда, над претежним делом пословања Привредног друштва „Ланус“ д.о.о., из Београда, до чега долази преузимањем активности Е-prepaid допуна мобилне телефоније. У изреци решења, прецизирани су услови под којим је концентрација одобрена, и то како структурна мера тако и мера понашања, рок за извршење, као и начин контроле. Овај поступак започет је по поднетој пријави концентрације, а настављен је као поступак по службеној дужности.

Изјашњавајући се на Обавештење Комисије о чињеницама утврђеним у предметном поступку, подносилац пријаве доставио је предлог мера понашања које су дате са циљем испуњавања услова за одобрење спровођења предметне концентрације. Дати предлог је прихваћен, а исти се састоји из прописивања структурне мере, којом се Центросинергија обавезује да ће отуђити односно учинити све разумне напоре у циљу продаје (отуђења) између 3500 и 4000 ГПРС терминала који служе обезбеђивању prepaid допуна оператора мобилне телефоније Телеком Србија а.д. Београд и VIP Mobile d.o.o. Beograd, у циљу смањења тржишног удела Центросинергије (са њеним повезаним друштвима) за 16% (шеснаест индексних поена) по критеријуму остварених прихода на малопродајним местима на дефинисаном релевантном тржишту производа и услуга. Продаја може бити само лицу које није повезано лице, у смислу Закона о заштити конкуренције, са друштвом Центросинергија. Други услов под којим је одобрена предметна концентрација (мера понашања), састоји се у обавези Центросинергије да определи општу и јединствену рабатну политику засновану на каскадним рабатима, односно услове пословања у смислу висине рабата које Центросинергија даје својим поддистрибутерима и продајним местима, с којима је у непосредном уговорном односу, а све у складу са Законом о заштити конкуренције. Центросинергија се додатно обавезује да својим повезаним друштвима неће омогућити да закључују уговоре о поддистрибуцији prepaid допуна оператора мобилне телефоније Телеком Србија а.д. Београд, осим за сопствена продајна места.

Циљ примене мера понашања јесте да обезбеди да подносилац пријаве буде обавезан да ангажује већи број поддистрибутера, који ће представљати спону према крајњим малопродајним купцима, као и да свим поддистрибутерима, у оквиру исте групе којој припадају (а у односу на достигнуту висину тржишног удела), обезбеди подједнаке услове пословања са становишта висине рабата. Само на овај начин ће тржишни сегмент поддистрибуције задржати адекватан

ниво међусобне конкуренције. Такође, прописивањем ових мера, ствара се могућност поддистрибутерима овог оператора и подједнака шанса за њихову тржишну експанзију, као и могућност достизања оног нивоа тржишног удела на тржишту дистрибуције, који би им евентуално омогућио да из статуса поддистрибутера пређу у статус дистрибутера „Телеком Србија“, а на основу достизања предвиђеног нивоа од 5% тржишног удела на релевантном тржишту, као претпоставке за стицање тог статуса.

Структурна мера је прописана јер би, у случају безусловног одобрења, подносилац пријаве заједно са повезаним учесницима, на дефинисаном релевантном тржишту, остварио тржишно учешће од близу 80%, док би сви остали конкуренти, којих према сазнањима Комисије има око 50, имали свега нешто више од 20% заједничког тржишног удела. Од њих, шест учесника са највећим појединачним тржишним учешћем, збирно би достигли тржишно учешће од око 10%. Прописивањем структурне мере, смањује се тржишно учешће Центросинергије на око 63%, а истовремено се повећава тржишно учешће конкурената или се повећава број и снага конкурената.

СУНОКО д.о.о. – HELLENIC SUGAR INDUSTRY SA

Решењем Комисије забрањена је концентрација учесника на тржишту која би настала стицањем непосредне контроле друштва СУНОКО д.о.о. за производњу шећера и трговину из Новог Сада над друштвом HELLENIC SUGAR INDUSTRY SA из Републике Грчке, куповином већинског пакета акција циљног друштва. Комисија је упутила подносиоцу Обавештење о чињеницама утврђеним у предметном поступку, из којих произлази да предметна концентрација не испуњава услове дозвољености, и да не може бити одобрена без прописивања посебних услова. Изјашњавајући се на ово Обавештење, подносилац пријаве доставио је предлог посебних услова које је спреман да прихвати у циљу да спровођење концентрације буде одобрено, а који Комисија није прихватила. Друштво СУНОКО д.о.о. покренуло је управни спор. Управни суд – Одељење у Новом Саду, поништило је предметно решење Комисије и исто вратило на поновни поступак, са образложењем да је Комисија констатовала, али не и образложила, из којих разлога предложени услови нису подобни у смислу чл. 19. Закона. Овај разлог за поништај изавао је „чуђење“, с обзиром да је у Образложењу оспореног решења, на више од 4 странице образложено зашто предложени услови нису подобни. У међувремену је безуспешно окончан тендер у Грчкој, тако да је подносилац одустао од пријаве, односно, поступак је обустављен.

Након што је расписан нови тендер за продају већинског пакета акција друштва HELLENIC SUGAR INDUSTRY SA, друштво СУНОКО д.о.о. за производњу шећера и трговину из Новог Сада, поднело је нову пријаву концентрације, која би настала (такође) стицањем непосредне контроле над друштвом HELLENIC SUGAR INDUSTRY SA из Републике Грчке. Овај поступак је настављен као поступак по службеној дужности у смислу чл. 62. Закона, и тренутно је Комисија је упутила подносиоцу Обавештење о чињеницама утврђеним у предметном поступку, из којих произлази да предметна концентрација не испуњава услове дозвољености, и да не може бити одобрена без прописивања посебних услова. Очекује се Изјашњење друштва Суноко и евентуални предлог посебних услова, који се дају у циљу да концентрације испуни услове дозвољености.

Укратко, битне чињенице од којих зависи одобрење спровођења предметне концентрације су:

Подносилац пријаве је највећи произвођач и извозник шећера у Републици Србији и власник три приватизоване шећеране у Врбасу, Пећинцима и Ковачици. Осим шећера производи и нуспроизводе од шећерне репе, попут меласе и репине пулпе. Циљно друштво је једини грчки

произвођач шећера, а производи и меласу и семе шећерне репе. Циљно друштво присутно је и на домаћем тржишту преко већинског учешћа у капиталу Фабрике шећера у Црвенки и Фабрике шећера у Жабљу.

За потребе исправног процењивања укупних ефеката спровођења ове концентрације на свим нивоима пословања њених учесника, Комисија је дефинисала три посебна релевантна тржишта производа: 1) тржиште откупа шећерне репе (на коме учествују произвођачи ове сировине, или организатори њене продаје – на страни понуде и шећеране на страни купца, које откупљују шећерну репу ради њене прераде, а у циљу производње шећера), 2) тржиште производње шећера прерадом шећерне репе, 3) тржиште veleпродаје шећера намењено националном тржишту, као и тржишту ЦЕФТА и тржишту Европске уније. Као релевантно географско тржиште, одређено је тржиште Републике Србије.

Током спровођења поступка по службеној дужности, од подносиоца пријаве, циљног друштва, њиховог јединог конкурента, једног броја произвођача и испоручилаца шећерне репе, највећих трговинских ланаца у земљи који су и највећи купци шећера подносиоца пријаве намењеног продаји финалним купцима у малопродаји, купаца шећера на тржишту индустријске продаје шећера, од једног броја државних органа и институција тражена је достава одређених података и информација.

Из утврђеног чињеничног стања је проистекло да спровођењем предметне концентрације долази до јачања тржишне моћи стицаоца контроле на сваком од релевантних тржишта. Даље, агрегирањем снага подносиоца пријаве и циљног друштва – сада независних тржишних учесника, дошло би до јачања већ постојећег доминантног положаја друштва СУНОКО, за снагу преузетих друштава и то у сваком од сегмената сложеног технолошког процеса везаног за производњу шећера, који укључује како набавку неопходних сировина за ту производњу, тако и пласман готовог производа.

То значи да би непосредна последица спровођења ове концентрације била битна промена структуре релевантног тржишта која се огледа у смањењу броја учесника, односно престанку постојања друштва које је до спровођења концентрације функционисало као директни конкурент подносиоца пријаве. Због тога Комисија сматра да би се испуњеност претпоставки за одобравање ове концентрације могла ценити само на основу прописивања и примене неке од структурних мера, уз паралелну примену и одређених мера понашања. Одговарајућом структурном мером требало би утицати на промену структуре тржишта, која би била створена преузимањем циљних шећерана, на начин да се таквом мером истовремено постигну два циља. Први од њих јесте одређено умањење тржишне моћи подносиоца пријаве, које резултира из предметне концентрације, а које би било постигнуто отуђењем дела производних капацитета, односно пословања (*divestiture of the bussines*), чиме би се омогућило и постизање другог циља – а то је увођење новог конкурента на тржиште, или евентуално јачање постојећег, на који начин би се избегао или битно умањио настанак асиметричне дуополске структуре. Развргавање или продаја мора да буде таква да омогућава конкурентност „развргнутог“ дела на тржишту, и која, стога обухвата непокретне и покретне ствари, права интелектуалне својине, лиценце, дозволе и слично, права (и обавезе) из уговора и наруџбеница купаца и слично, преузимање запослених итд.

Што се тиче примене мера понашања, оне су, пре свега, опредељене и профилисане са израђеном политиком цена какву је подносилац пријаве очигледно водио у 2011. години и на основу које је формирао значајно различите veleпродајне цене за продају истог производа, када је реч о његовом пласману у земљи, односно када се ради о извозу овог производа. У 2012.

години, подносилац пријаве донекле мења своју политику цена у погледу veleпродајних цена. Према становишту Комисије, неопходна је промена пословног понашања подносиоца пријаве на плану будућег вођења политике цена својих производа. У овом смислу, циљ овакве мере јесте да се дугорочно обезбеди уравнотежени ниво цена финалног производа, по којима се он продаје свим категоријама купаца, што до сада у понашању подносиоца пријаве није била пракса.

6.3. ИНФОРМАЦИЈА О САЗНАЊИМА О ПРОДАЈИ 50% УДЕЛА У ДРУШТВУ „ПОЛИТИКА НОВИНЕ И МАГАЗИНИ“ (ПНМ) Д.О.О. БЕОГРАД СА АСПЕКТА ПРИМЕНЕ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ КОНКУРЕНЦИЈЕ

С обзиром да друштво ООО EAST MEDIA GROUP са седиштем у Москви, није поднело пријаву концентрације ради стицања контроле над друштвом ПОЛИТИКА НОВИНЕ И МАГАЗИНИ“ (ПНМ) Д.О.О. БЕОГРАД, закључно са уторком, 17. јула 2012. године, иако је било очигледно да је дошло до одређене трансакције, Комисија је предузела читав низ активности у циљу утврђивања услова за евентуално покретање поступка по службеној дужности. Комисија се обраћала и то у више наврата Захтевима за давање информација у складу са чланом 48 Закона и то: циљном друштву ПНМ, Агенцији за привредне регистре и адвокату Николети Вученовић (овлашћена по Пуномоћју директора Купца Уроша Стефановића 13. јула 2012. године, која је иначе претходно била заменик директора АПР-а), под претњом примене одредби члана 70 Закона. Од свих наведених лица, достављене информације су биле непотпуне, а у одређеном делу и нетачне.

Из достављених података проистиче следеће:

- Закључењем Уговора о купопродаји удела дана 29. јуна 2012. године, друштво ООО EAST MEDIA GROUP, Moskva, регистровано у Руској Федерацији, стекло је власништво над 50% удела у друштву ПНМ. Агенција за привредне регистре РС (АПР) је ову промену власништва регистровала 16. јула 2012. године, односно истог дана када му је поднета регистрациона пријава промене података са документацијом, не обавестивши Комисију о истом. Оснивач и власник овог друштва је физичко лице, Александар Трбовић.
- Купац је, стицањем власништва над 50% удела у друштву ПНМ, стекао и заједничку контролу, тако да је спровођењем предметне трансакције дошло до концентрације у смислу члана 17 став 1 тачка 3) Закона.
- Дана 27. децембра 2012. године Комисија је примила недатирану Информацију од директора Купца Уроша Стефановића, у којој се, између осталог наводи да „ООО East Media Group нема могућности да остварује стварну самосталну контролу над ПНМ већ да учествује, заједно са другим чланом друштва, у вршењу заједничке контроле“, као и да „пријава није поднета јер према мишљењу стручних лица прописи Републике Србије не предвиђају обавезу подношења пријаве уколико нису остварени одређени приходи учесника у концентрацији у претходној обрачунској години. У конкретном случају ни једно законско ограничење у погледу годишњих прихода није премашено према информацијама које смо ми имали.“
- Полазећи од одредбе чл. 61. Закона, који прописује под којим условима постоји обавеза пријаве концентрације, утврђено је да је циљно друштво ПНМ у 2011. години, остварило укупан годишњи приход у износу од 2.114.205.000,00 динара, односно 20.204.384,7 ЕУР-а (према званичном средњем курсу динара на дан 31.12.2011. год). С обзиром да је купац,

ООО East Media Group, основано 2012. године, и да исто нема остварен приход, Комисија је, између осталог, од АПР-а затражила информацију, да ли ово друштво има регистрована зависна друштва, као и да ли је власник купца, ООО EAST MEDIA GROUP, преко учешћа у капиталу и учешћа у управљању присутан у друштвима регистрованим и активним на територији Републике Србије и ако таквих друштава има, регистроване податке о тим друштвима. Међутим, у одговору АПР-а се наводи да без матичног броја грађана који је оснивач и власник, не може дати одговор.

Комисија наставља да предузима активности на прибављању доказа о оствареним приходима за учеснике у овој трансакцији и повезане учеснике на тржишту, како би оценила да ли постоји обавеза пријаве концентрације.

7. СУДСКА КОНТРОЛА ОДЛУКА

Управни суд је и у протеклој години углавном поштовао законски рок од 2 месеца од пријема тужбе за доношење одлуке. Рокови у којима суд (Управни и Врховни касациони суд) одлучује су за Комисију, али и за учеснике на тржишту изузетно битни. Чињеница да Комисија пресуде Врховног касационог суда добија након годину дана од дана подношења захтева том суду (понекад је тај период и дужи), решења Комисије којима се налаже извршење обавезе у року прописаном Законом, у пракси на одређени начин обесмишљава и то не само у односу на наложене мере, већ и на саму примену Закона. Ако се има у виду прописани рок застарелост (3 године), онда се основано може поставити питање да ли Комисија има право на правично суђење пред Врховним касационим судом. Овај проблем би, у циљу обезбеђивања правне сигурности, морао да буде превазиђен, а могуће одговарајуће решење је, прописивање рокова за одлучивање Врховног касационог суда, односно усклађивање са роковима прописаним Законом, наравно када се ради о материји права конкуренције.

Унапређење заштите конкуренције подразумева, као *conditio sine qua non*, одговарајући развој и унапређење судске праксе у овој области, која повратно утиче како на праксу Комисије, тако и на понашање и акте учесника на тржишту. Комисија мора да истакне да је Управни суд у неким одлукама показао неспремност да се овом материјом бави „самостално“, односно своје одлуке засновао је искључиво на наводима тужиоца који траже поништај одлуке Комисије, уз овлашно и селективно изношење навода Комисије. У том смислу, посебно су карактеристичне одлуке суда у предметима: Суноко д.о.о. (о коме је већ било речи па га поново не образлажемо), СП Ласта и Еуропа bus и Ниш Експрес и Јеремић Превоз (у оба случаја се ради о рестриктивним споразумима којима се утврђују цене услуга). У пресуди за Ниш Експрес и Јеремић Превоз, суд је чак истакао да се ради о „неразвијеном подручју“, што упућује на неразумевање саме суштине материје права конкуренције, односно заштите конкуренције, јер је повреда конкуренције на таквом подручју још озбиљнија због додатног затварања тржишта, односно спречавању његовог развоја. У предмету СП Ласта и Еуропа bus, суд је чак пропустио да у управном спору Комисији достави тужбу Еуропа bus на одговор. Врховном касационом суду су за оба предмета достављени захтеви за преиспитивање одлука суда.

Осим тога, озбиљан проблем за Комисију, али и за било који државни орган у случају поништавања решење и враћања на поновни поступак, је недостатак јасних и образложених разлога за поништај, што утиче пре свега на право сваке странке на јасну и образложену судску одлуку, али и на обавезу органа да у свему поступи у складу са примедбама и мишљењем суда.

8. УПУТСТВА И МИШЉЕЊА

8.1. Примена начела о обезбеђењу конкуренције у поступку јавне набавке

У 2011. години Комисија је донела Упутство за откривање намештених понуда у поступцима јавних набавки. Након тога и у претходној 2012. години, Комисија је примила на десетине захтева да обустави поступак јавне набавке зато што су прописани услови за учешће понуђача дискриминаторски или да изда мишљење да прописани услови за учествовање у поступку конкретне јавне набавке нису у складу са правилима о заштити конкуренције. Ова ситуација, с једне стране, указује на присутне проблеме у поступцима јавних набавки, што ће, надамо се, бити решено, бар у значајној, примени новог Закона о јавним набавкама. Са друге стране, намеће се закључак да учесници на тржишту не разликују надлежност Комисије од других органа надлежних за примену Закона о јавним набавкама. У циљу додатног објашњења Комисија је донела Обавештење поводом захтева да примени начело обезбеђивања конкуренције међу понуђачима (члан 9. Закона о јавним набавкама).

У Упутству за откривање намештених понуда у поступцима јавних набавки, поред осталог, наглашено је да је Комисија надлежна за примену одредби прописа о заштити конкуренције у оквиру којих се као врста забрањеног рестриктивног споразума може појавити тајни споразум конкурената да заједнички наступају приликом подношења понуде у поступцима јавних набавки - намештене понуде (bid rigging). Такви тајни споразуми су регулисани одредбама члана 10. Закона о заштити конкуренције и представљају један од забрањених рестриктивних споразума између учесника на тржишту који имају за циљ значајно нарушавање конкуренције на територији Републике Србије. Међутим, Комисија није надлежна и за примену начела обезбеђивања конкуренције међу понуђачима.

У Обавештењу је разјашњено да се захтеви за заштиту права понуђача у поступцима јавних набавки, којим се оспорава садржина јавног позива у погледу дискриминаторских услова и критеријума, подносе Републичкој комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки а да се у случају сазнања за постојање тзв. намештених понуда обраћа Комисији за заштиту конкуренције. На овај начин је указано да се ради не само о две врсте потпуно различитих повреда закона већ и о повредама различитих закона, којима је заједничко само да се обе повреде чине у поступку јавних набавки.

8.2. Мишљења дата на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту

*Закон о превозу у друмском саобраћају
Закон о безбедности саобраћаја на путевима
(најнижа цена међумесног превоза по путном километру - цена обуке кандидата за возаче)*

Комисија за заштиту конкуренције примила је захтев за давање мишљења на важеће прописе који имају утицај на конкуренцију упућен од стране Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација, а који се односио на:

- одредбе члана 23. став 4. Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“ бр. 46/95; 66/2001; 61/2005; 91/2005; 62/2006 и 31/2011), којим је прописано: „Влада утврђује најнижу цену међумесног превоза по путном километру на основу цене коштања у јавном друмском превозу путника, на предлог министарства надлежног за послове трговине.“ и
- одредбе члана 218. став 1. Закона о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“ бр. 41/2009; 53/2010 и 101/2011), којим је прописано: „Влада одређује најнижу цену теоријске и практичне обуке на предлог Министарства унутрашњих послова, а по прибављеном мишљењу министарства надлежног за трговину и услуге.“

Комисија је нашла да је од значаја да се наведе и то да је у ставу 2. истог члана прописано: „Правно лице не може одредити нижу цену обуке од цене одређене на начин из става 1. овог члана.“

Пажљивом анализом одредби члана 23. став 4. Закона о превозу у друмском саобраћају и члана 218. ст.1. и 2. Закона о безбедности саобраћаја на путевима закључује се да је у оба случаја термин „најнижа цена“ употребљен у значењу „минимална цена“.

Генерално, одређивање минималне или фиксне цене у промету робе или услуга учесницима на тржишту, без обзира да ли такво одређивање долази од државних органа или је резултат активности самих учесника на тржишту, производи штетне последице на тржишту и супротно је правилима у области заштите конкуренције. Одређивање „најниже цене“, „минималне цене“ или „фиксне цене“ по којој би учесници на тржишту требали, а нарочито у случају када би морали, да пружају своје услуге, или стављају своју робу у промет, представља тзв. „hard core“, односно вид ценовне политике који није дозвољен нити може бити изузет од забране.

У изузетно ретким случајевима могу постојати прихватљива образложења за потребу одређивања цене у даљој продаји (пружању услуга) у виду одређивања минималне или фиксне цене. У конкретној ситуацији на коју се и односи предметни захтев, Комисија не препознаје ни једну од тих „изузетних“ ситуација. Без обзира на значај циља који се жели постићи прописивањем најнижих цена, увек постоји могућност да се на други начин постигне исти циљ, при чему тај „други начин“ не угрожава конкуренцију на тржишту.

Конкретно, уколико је циљ одредбе члана 218. став 1. и 2. Закона о безбедности саобраћаја на путевима да се обезбеди неопходан (висок) квалитет обуке кандидата за возаче, онда се тај циљ по мишљењу Комисије нужно не постиже прописивањем најниже цене коју правно лице које спроводи обуку мора применити, а кандидат платити. Циљ се може постићи прописивањем свих неопходних услова, како у погледу техничких тако и кадровских, које неко правно лице мора испунити да би уопште могло организовати и спроводити обуку кандидата. Ако се уз то предвиде и строги механизми контроле испуњености прописаних услова, и створе услови за редовно спровођење механизма контроле, може се постићи циљ. Од успешности у организацији посла и ефикасности пословања сваког учесника, наравно и од нивоа цена које би примењивао, зависила би и његова „атрактивност“ за саме кандидате као кориснике услуга, а самим тиме и његова конкурентност на тржишту конкретних услуга. У пракси прописивање минималних цена доприноси стварању климе у којој настају забрањени договори конкурената, подела тржишта и корисника услуга, елиминише се међусобна конкуренција, а истовремено се потреба неког даваоца конкретне услуге да улаже у иновације и побољшање квалитета услуге своди на минимум или се елиминише у потпуности.

Везано за одредбу члана 23. став 4. Закона о превозу у друмском саобраћају, Комисија оцењује да је у односу на претходно речено „питање“ конкуренције још израженије.

Поред свих већ изнетих ставова у погледу прописивања „најниже цене“, овде се нужно намеће питање, или питања, шта представља „цена коштања у јавном друмском превозу путника“, ко ту цену утврђује или одређује и на бази којих података.

Комисији је познато да у Републици Србији постоје „Пословна удружења друмског саобраћаја“ која послују као добровољна, невадина и самостална удружења привредника у друмском саобраћају. Могло би се оправдано рећи да у неким сегментима пословања ових учесника на тржишту удружења имају веома велики утицај. Поменута удружења, између осталог, активно се баве питањима цена услуга које пружају њихове чланице. Један од резултата бројних анализа је и „Структура трошкова пословања у међумесном друмском путничком саобраћају“. Након увида у „структуру“ једног од пословних удружења Комисија је оценила да се међу бројним ставкама налазе и оне, не безначајне, којима сасвим сигурно није место у тој структури и које значајно утичу да крајњи резултат буде већи но што би требало уколико би се поштовала правила рачунања реалне „цене коштања“.

Уколико би подносиоцу предметног захтева овакве калкулације имале значај „цене коштања у јавном друмском превозу путника“ а на основу којих би био дат предлог „најниже цене“ Влади Републике Србије, онда би се са становишта примене прописа о заштити конкуренције отворило неколико могућих питања, а најзначајнија би била следећа: на бази којих података је одређена „цена коштања“, чији подаци су коришћени у изради структуре, које ставке су укључене у структуру и да ли је њихово укључивање оправдано, а последње, али не и мањег значаја, питање ко је утврдио „цену коштања“. Последње питање је веома важно с обзиром да се ради о „цени“ која представља полазну основу за утврђивање „најниже цене“.

Одговор на последње питање је потпуно очигледан – практично су то сами превозници у лику свог пословног удружења.

Готово идентично као и у случају обуке кандидата за возаче и у случају међумесног превоза Комисија не препознаје било које оправдане разлоге за прописивање било какве цене услуге од стране Владе Републике Србије.

Закључно, Комисија је мишљења да одредбе оба закона на које се предметни захтев односи, на дугорочној основи, сигурно штете конкуренцији на тржишту пружања предметних услуга.

На претходну оцену је без утицаја околност да, под одређеним условима, краткорочно овакве мере Владе могу дати привидно позитивне резултате.

Комисија је мишљења да би цитиране одредбе оба закона требало што пре изменити, односно потпуно уклонити из текста оба закона.

Нацрт закона о јавним набавкама

Ово је један од ретких примера када је нацрт неког закона био благовремено достављен Комисији на мишљење, дакле у фази Нацрта. Такође је изузетно значајно што су неке од сугестија Комисије уважене и преточене у законски текст, па се у даљем тексту осврћемо само на оне примедбе и сугестије које, иако значајне, нису уважене.

Комисија је у мишљењу на Нацрт овог закона, између осталог, посебно истакла став Комисије у погледу повећања броја управних мера које одређује у вези са повредама конкуренције у поступцима јавних набавки. Предложено решење да Организација надлежна за заштиту конкуренције, може понуђачу, односно заинтересованом лицу изрећи меру забране учешћа у поступку јавне набавке ако утврди да је понуђач, односно заинтересовано лице повредило конкуренцију у поступку јавне набавке у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције и да ова мера може трајати до две године и које је најжалост остало и тексту Закона који је ступио на снагу (примењује се од 01. априла 2013. године), је додатна управна мера која према оцени Комисије може имати контрадикторне ефекте на тржишту. Наиме, Комисија је била мишљења да ову одредбу треба брисати, с обзиром да су Законом о заштити конкуренције у довољној мери санкционисане повреде конкуренције, односно да већ прописане мере имају довољно снажан ефекат одвраћања од кршења Закона и чињења повреда конкуренције.

Мера (нечињења) коју прописује Закон о јавним набавкама, могла би да допринесе одвраћању учесника на тржишту од чињења повреде конкуренције у смислу чл. 10. и 16. Закона о заштити конкуренције. Са друге стране, Комисија је указала да треба имати у виду чињеницу да је степен концентрације понуде на тржишту Републике Србије и даље висок, посебно у оним областима где се државни органи појављују као једини купци (одбрана, електрична енергија и др.), тако да се смањењем броја учесника у поступку набавке може утицати на смањење њене ефикасности. Додатна околност коју је требало узети у обзир, је да предложена централизација система јавних набавки која ће умањити број потенцијалних учесника, може додатно увећати опасност од настанка повреде конкуренције, јер смањење броја учесника на тржишту, транспарентности и предвидивости поступка набавке, погодује настанку договора између понуђача.

Нацрт закона о превозу терета у друмском саобраћају

Са аспекта примене Закона о заштити конкуренције неприхватљива је следећа одредба: „Влада утврђује најнижи износ трошкова превоза терета у друмском саобраћају по тонском километру у јавном превозу терета и рокове плаћања цене превоза на предлог министарства надлежног за послове трговине и уз сагласност професионалних удружења превозника“.

Основни циљ заштите конкуренције, утврђен у члану 1. Закона је економски напредак и добробит друштва и нарочито користи потрошача. У складу са тако дефинисаним циљем, Закон забрањује све акте и радње које за циљ или последицу имају или могу имати значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције. Одредбом члана 10. став 2. тачка 1) Закона дефинисан је као рестриктивни, споразум којим се непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине.

Утврђивање најнижих износа трошкова превоза терета у друмском саобраћају за последицу би имало елиминацију ценовне конкуренције, што би опет нанело штету потрошачима (корисницима услуге), с обзиром да би им била ускраћена могућност избора производа, односно могућност да у зависности од висине цене изаберу продавца услуге, у конкретном случају превозника. Подстичући превознике да се „такмиче“ и кроз цену услуге, у придобијању корисника, купаца услуга које пружају, стимулишу се учесници на тржишту да унапређују квалитет услуга, смањују трошкове, па се сходно оваквој ситуацији, привлаче и нови учесници заинтересовани за улазак на тржиште, што све у крајњој линији представља корист за потрошаче.

Образложење које је достављено уз Нацрт закона није садржало ниједан навод који би се односио на разлоге за овако формулисану одредбу. Покушај уређивања тржишта и односа

између учесника који на њему послују и на коме већ постоје одређене улазне баријере (лиценце и дозволе), може допринети само заштити конкурената, али никако не и заштити конкуренције и користи за потрошаче.

Радна верзија Закона о прекршајима

Предложени текст члана 35. („Новчана казна“), у делу који је од значаја за заштиту конкуренције утврђује: „Изузетно од одредаба ст. 1-3. овог члана, законом се могу прописати посебни распони казне за следеће прекршаје: - у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, али не више од двадесетоструког износа тих вредности - за прекршаје из области јавних прихода, јавног информисања, царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, животне средине, промета роба и услуга и промета хартијама од вредности; - у износу највише до 10% одређеном у односу на приход који су правно лице, одговорно лице у правном лицу или предузетник остварили у обрачунској години која је претходила години када је прекршај учињен - за прекршаје из области спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције.“

Комисије је указала да је очигледно направљен пропуст приликом израде Радне верзије овог закона и скренула пажњу Министарству правде, као надлежном министарству, да је Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, број 51/09) утврђено да је изрицање мере заштите конкуренције за повреде које изврше учесници на тржишту у искључивој надлежности Комисије и да је у складу са овом чињеницом, која је уосталом констатована и у пресудама прекршајних судова, јасно да ове радње више нису прекршаји, већ повреде конкуренције о којима одлучује, како је већ наведено, само Комисија за заштиту конкуренције.

Нацрт Закона о изменама и допунама Закона о трговини

Комисија је први пут имала свог представника у Радној групи за израду стручне основе за измене и допуне Закона о трговини („Службени гласник РС“ број 53/10). Овај закон је од посебног значаја са аспекта примене Закона о заштити конкуренције који за крајњи циљ има економски напредак, а нарочито корист потрошача. Значајну новину у односу на важећи закон, доносе одредбе које се односе на судску заштиту, односно право оштећеног трговца да поднесе тужбу суду због непоштене тржишне утакмице (нелојалне конкуренције). Овај поступак и одлуку суда не треба доводити у везу са поступцима против учесника на тржишту који су извршили радњу повреде конкуренције и одлукама Комисије којима се ове повреде утврђују и одређују мере заштите конкуренције.

Предложени закон је у одређеним сегментима поједноставио одређена правила која се односе на пословање трговаца, али је такође и прецизирао поједине облике трговине, као што је трговина личним нуђењем. Ближе дефинисање одређених обавеза трговаца, могло би да допринесе и већој сигурности како трговаца, тако и потрошача.

Према оцени Комисије, одредбе овог закона, као што су оне које се односе на праћење трговине и промета, кроз анализу података о трговини, тржишту и и размену података, односно достављање одређених података министарству, ради иницирања и праћења ефеката мера економске политике у области тржишта и трговине и мера унапређења трговине, могле би да буду од значаја и за рад Комисије. Наиме, Комисија се често суочава са проблемом прибављања квалитетних и релевантних података, па би на овај начин прикупљени подаци, а имајући у виду

да Закон о заштити конкуренције предвиђа обавезу сарађивања државних органа са Комисијом, могли да допринесу и ефикаснијем поступању Комисије. Битно је да подаци које државни органи достављају министарству имају својство поверљивих података у смислу прописа којима се уређује тајност података.

Одлуке Владе Републике Србије о одређивању најниже цене теоријске и практичне обуке кандидата за возаче и најниже цене за полагање возачког испита

Комисија је реаговала и поводом наведене одлуке која је објављена „Службеном гласнику РС“ бр. 105 од 02.11.2012. године (одлука је ступила на снагу наредног дана од дана објављивања у том смислу што је указала да је са аспекта примене Закона оваква одлука у супротности не само са Законом, већ и основним начелима слободне тржишне привреде, јер утврђивање најнижих цена за последицу може да има елиминацију ценовне конкуренције, што опет наноси штету потрошачима (корисницима услуге), с обзиром да им је ускраћена могућност избора производа, односно могућност да у зависности од висине цене изаберу продавца услуге, у конкретном случају организације регистроване за обављање ове услуге.

8.3. Мишљења о примени Закона о заштити конкуренције

8.3.1. Тумачење одредби о рестриктивним споразумима

Попусти за пружену услугу такси превоза

Друштво које се бави пружањем ауто такси услуге, Еко Превоз доо Зрењанин затражило је мишљење о примени прописа о заштити конкуренције у случају давања попуста за кориснике такси услуге.

Комисија је дала мишљење у којем је навела да је одредбама члана 23. став 5. Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“, бр. 31/11) прописано да се цена услуге у градском и приградском превозу и ауто-такси превозу утврђује посебним актом који доноси општина, град и град Београд. Сходно члану 35. став 1. и 2. Закона о превозу у друмском саобраћају прописано је да је ауто-такси превозник дужан да приликом отпочињања превоза укључи таксиметар или преузме потврду о фиксној цени са стајалишта која су од посебног интереса за општину, град или град Београд. Ауто-такси превозник за извршену услугу превоза наплаћује цену превоза у износу који показује таксиметар у тренутку завршетка превоза или цену по издатој потврди са локација из става 1. овог члана.

Одредбе члана 35. Закона о превозу у друмском саобраћају представљају новину унету Законом о изменама и допунама Закона о превозу у друмском саобраћају („Службени гласник РС“ бр. 31/2011) управо у циљу онемогућавања такси возача да примењују пословну политику давања попуста у случају наручивања ауто такси услуге путем телефона.

Комисија је и у овом мишљењу истакла да је дала мишљење на одредбе Закона о превозу путника у друмском саобраћају у погледу цене ауто такси услуге истаклаши да је на тај начин у потпуности искључена ценовна конкуренција, што се са становишта циља Закона о заштити конкуренције не може оправдати. Од стране Комисије је препоручена измена одредби у смислу одређивања максималне цене на који начин би се обезбедила ценовна конкуренција међу ауто

такси превозницима, који би своје пословање могли да прилагоде сопственим условима, од чега би потрошачи имали користи. Максималне цене услуге ауто такси превоза нарочито би користиле мањим такси удружењима, који би нешто нижом ценом од максималне, могли да конкуришу већим такси удружењима, која су због броја возила доступнија.

Промотивна кампања и препоручене промотивне цене

У захтеву за давање мишљења наведено је да инострани произвођач робе широке потрошње и који своје производе продаје на територији Републике Србије преко свог дистрибутера, планира да покрене краткотрајну промотивну кампању за одређене производе. У том смислу, произвођач би препоручио свом дистрибутеру да предложи трговцима на мало да цена, по којој продају производе, не буде виша од максималне препоручене промотивне цене. Уколико малопродавац продаје производ по вишој цени, а прихвати учешће у наведеној кампањи, разлика у цени ће му бити надокнађена. Промотивна понуда, према наводима из захтева, не утиче на редовну продају производа и малопродавци су слободни да не прихвате понуду, без икаквих последица.

У захтеву се, као најважнији елементе кампање наглашавају чињенице да ће се накнада исплаћивати само ако малопродавац спусти цену на или испод износа максималне препоручене цене (који износи ће бити различити код различитих трговаца на мало); да ће сви трговци на мало, који су конкуренти у истој категорији производа, добити сличне понуде са сличним процентима; да се трговцима на мало надокнађује фиксни износ по комаду, према оствареној продаји и да ће се компензација вршити по истеку промотивног периода.

У захтеву се наглашава да се акција спроводи на добровољној основи, период трајања је кратак и потрошачи би имали корист од ниже малопродајне цене. Произвођач и дистрибутер бирају промотивне производе и не би било потенцијалних негативних ефеката на *intra brand* конкуренцију, а малопродајна цена и маржа малопродаваца били би у њиховој дискрецији.

На основу расположивих података Комисија је издала мишљење према коме, уколико се ради о споразумима којима се утврђује препоручена или максимална малопродајна цена, што је предмет промотивне кампање, такви споразуми могу бити изузети у складу са одредбама Закона и Уредбе, под условом да се на тај начин не омогућава утврђивање фиксних или минималних продајних цена принудом, условљавањем пословања или пружањем погодности. Такође, да би ови споразуми били изузети од забране потребно је да тржишни удео сваког учесника у споразуму на релевантном тржишту није већи од 25%.

Утврђивање препоручене или максималне малопродајне цене може имати и позитивне и негативне ефекте на конкуренцију на релевантном тржишту и оцена допуштености таквих одредаба зависи од односа ових ефеката. Позитивни ефекти се огледају у чињеници да такво утврђивање малопродајне цене може водити бољој промоцији производа, његовом уласку на релевантно тржиште, унапређењу дистрибуције, подизању квалитета продајних услуга и користи за потрошаче. С друге стране, негативни ефекти се огледају у чињеници да тако утврђена цена може постати „фокусна тачка“ или „одредишна“ цена за малопродавце коју би, препознајући је као „преферирану цену“ произвођача/добављача, сви могли да поштују (примењују), а што може као крајњи ефекат имати слабљење конкуренције и усаглашавање пословања између произвођача. Такође, што је већи тржишни удео произвођача, то је већа вероватноћа да ће наступити негативни ефекти. За оцену је од изузетног значаја период трајања промотивне кампање, с обзиром на то да описана кампања за последицу може имати и негативан утицај на *intra brand* конкуренцију.

У смислу претходно изнетог подносилац захтева је упућен да, у складу са Законом и Уредбом, а узимајући у обзир не само наводе из предметног мишљења, већ и све детаље и околности које су њему познате, сам оцени испуњеност услова за изузеће за Уговор о дистрибуцији (ексклузивној дистрибуцији) по категорији споразума у смислу члана 13. Закона, као и све околности под којима би се спроводила предметна промотивна кампања. Уколико оцени да неки од услова није испуњен, као и да се не ради о споразуму од мањег значаја у смислу одредаба члана 14. Закона, било би потребно да поднесе захтев за појединачно изузеће споразума од забране у свему према Уредби о садржини захтева за појединачно изузеће рестриктивних споразума од забране („Службени гласник РС“ бр. 107/2009).

Уговор о комисиону – рестриктивне одредбе и „права агентура“

Комисији је постављено неколико питања везаних за закључење уговора о комисиону, рестриктивним одредбама у таквом уговору, ставу Комисије о могућој примени ЕУ легислативе, нарочито прописа који се односе на „Agency agreements“, а поводом тога Комисија је у потпуности сагласна да би се при оцењивању конкретног уговора у обзир узели и прописи ЕУ који се односе на „Agency agreements“. У том смислу све што у даљем тексту следи односи се на тзв. „праву агентуру“ (genuine agency). Детерминирајући фактор у дефинисању агенцијског споразума, а у смислу примене члана 10. Закона о заштити конкуренције (у даљем тексту означен као Закон), представља финансијски или комерцијални ризик који сноси агент у погледу активности за које је овлашћен од принципала. У том смислу предмет оцене није околност да ли агент делује за једног или више принципала, нити је предмет оцене квалификација коју самом споразуму дају учесници у том споразуму или национална легислатива.

Постоје три врсте финансијског или комерцијалног ризика који представљају елементе за дефиницију споразума о агентури а у вези примене члана 10. Закона. Постоје: ризици специфични за уговор – споразум (contract – specific risks); ризици у вези са инвестирањем специфичним за конкретно тржиште (market - specific investments); ризици у вези са другим активностима предузетим на истом релевантном тржишту производа (робе или услуга).

Споразум ће бити квалификован као споразум о агентури ако агент не сноси уопште, или сноси само безначајан, ризик у вези са: закљученим и/или договореним уговорима за рачун принципала; инвестирањем специфичним за конкретно тржиште и за ту област активности и другим активностима чије предузимање захтева принципал на истом релевантном тржишту производа. Ризици у вези са активностима пружања агенцијских услуга генерално, нису предмет ове оцене. У смислу примене члана 10. Закона споразум ће се сматрати као споразум о агентури у случајевима када власништво над купљеним или продатим добрима не стиче агент, односно када агент сам не пружа уговорне услуге, при чему агент: не учествује у трошковима везаним за набавку/продају уговорних добара или услуга, укључујући и транспортне трошкове; не ствара и не одржава о свом трошку магацинске залихе уговорних добара; не преузима одговорност према трећим лицима за штету проузроковану продатим производом, осим ако је као агент одговоран за своје пропусте у том смислу; не преузима одговорност за неизвршавање уговора од стране купца, осим ако није сам одговоран за своје пропусте у том смислу; није директно или индиректно обавезан да улаже у промоцију продаје; нема тржишно-специфична улагања у опрему, простор или обуку свог особља; не предузима друге активности на истом релевантном тржишту производа на захтев принципала, осим уколико су те активности у целости рефундиране од стране принципала.

Претходно побројано није таксативно, али у сваком случају уколико агент сноси ризик или одговорност за било који од претходно наведених ризика или трошкова, такав споразум се не би могао сматрати споразумом о агентури у смислу примене члана 10. Закона.

У случају кумулативног испуњења свих претходно побројаних услова, активност агента (продајна или набавна) чинила би део исте принципалове активности.

Веома је важно напоменути и следеће: с обзиром на то да се споразумом о агентури дефинишу и односи између агента и принципала, сам споразум, иако би можда представљао споразум о „правој агентури“, може бити обухваћен применом члана 10. уколико одредбе којима се уређује тај однос нису прихватљиве са становишта примене Закона, односно представљају повреду конкуренције за себе.

8.3.2. Тумачење одредби о злоупотреби доминантног положаја

Мишљење у вези са анализама тржишта велепродајно тржиште широкопојасног приступа (тржиште 5) и малопродајно тржиште дистрибуције медијских садржаја (тржиште 8)

У захтеву Агенције за електронске комуникације за давање мишљења у вези са анализама тржишта - велепродајног тржишта широкопојасног приступа (тржиште 5) и малопродајног тржишта дистрибуције медијских садржаја (тржиште 8) изнета је молба да Комисија изда мишљење о томе да ли су Извештаји о анализама релевантних тржишта, као и регулаторне обавезе које су одређене операторима са значајном тржишном снагом на релевантним тржиштима, у складу са прописима који регулишу заштиту конкуренције.

Комисија је дала мишљење да принципи који су примењени приликом анализе предметних тржишта, у основи представљају принципе који се примењују и у области заштите конкуренције, а евентуалне разлике у приступима, односно закључцима, могу да проистичу из разлике у правним оквирима који се примењују у области електронских комуникација, односно у области заштите конкуренције. Из наведеног разлога постоји могућност да Комисија за потребе сваког појединачног поступка дефинише релевантна тржишта на другачији начин, односно на такав начин да се дефиниције не морају у свему подударити са дефиницијама које је усвојила Агенција за потребе предметних Анализа и то како у погледу релевантног тржишта производа, тако и у погледу релевантног географског тржишта, у зависности од околности сваког појединачног случаја. У вези регулаторних обавеза, Комисија је констатовала да су одређене у складу са чланом 63. Закона о електронским комуникацијама, док Комисија, у складу са чланом 59. Закона о заштити конкуренције, има могућност да, када решењем утврди повреду конкуренције, одреди мере које представљају мере понашања чији је циљ отклањање утврђене повреде, односно спречавање могућности за настанак исте или сличне повреде. Међутим, за разлику од Закона о електронским комуникацијама, Закон о заштити конкуренције не наводи таксативно мере понашања које Комисија може одредити, већ оне зависе од околности сваког појединачног случаја.

Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа у Суботици, ПС Бачка Топола

Основном државном тужилаштву у Суботици поднета је кривична пријава против одговорног лица предузећа „Родгас“ АД из Бачке Тополе због постојања основане сумње да је извршено

кривично дело Злоупотреба монополског положаја из чл. 232 ст. 1. Кривичног законика. Предузеће „Родгас“ АД, Бачка Топола је једини дистрибутер гаса у општини Бачка Топола и има закључен Уговор о поверавању обављања делатности од општег интереса са Министарством рударства и енергетике. Дуги низ година упућивало је позив за прикупљање понуда и избор извођача за извођење радова унутрашње гасне инсталације само неким правним лицима, при чему су за све купце унапред одређене цене основног материјала за извођење унутрашње гасне инсталације које су обично биле исте за изабране понуђаче. Такође, пројектну документацију унутрашње гасне инсталације за све купце, односно инвеститоре по налогу предузећа „Родгас“ АД радио је један пројектант. Описаним начином избора пројектанта и извођача радова од стране предузећа „Родгас“ АД, као и „фиксирање цена“ опреме извођача, а наводно у име инвеститора, искоришћен је доминантан положај дистрибутера гаса како би се инвеститорима наметнули поједини пројектанти и извођачи радова на унутрашњој гасној инсталацији и омогућила имовинска корист само изабраним извођачима. У вези са изнетим наводи се да је ОСЈ Суботица упутило ПС Бачка Топола захтев за прикупљање потребних обавештења, у којем се између осталог тражи да ПС Бачка Топола прибави мишљење Комисије на следеће околности:

- да ли је предузеће „Родгас“ АД у периоду обухваћеном кривичном пријавом имало доминантан или монополистички положај на тржишту с обзиром на подручје на коме је обављало делатност од општег интереса сходно уговору са НИС-ом о испоруци природног гаса,
- на коју делатност односно услугу би се тај монополистички тј. доминантни положај односио,
- да ли уговори о пословно техничкој сарадњи са једним од извођача радова имају карактер монополистичког споразума, имајући у виду чињеницу да је и са другим предузећем био закључен истоветан уговор и да ли је закључењем ових уговора који су по условима за оба привредна субјекта била иста, био изазван поремећај на тржишту,
- да ли је неком привредном субјекту, потрошачу или кориснику услуге нанета штета и колика, у ситуацији када је инвеститору – купцу услуге наметнут извођач, као и цене за извођење радова за уградњу гасних инсталација, а да је при томе инвеститор – купац услуге законски могао и самостално да бира пројектанта и извођача радова.

Након анализе расположиве документације, Комисија је доставила обавештење да се на постављена питања може дати експлицитан одговор тек након утврђивања чињеничног стања, а што Комисија ради у управним поступцима које покреће по службеној дужности када на основу достављених иницијатива, информација и других расположивих података, основано претпостави постојање повреде конкуренције. Комисија би могла достављени поднесак ПС Бачка Топола да третира као доставу информација, међутим на основу навода изнетих у поднеску Комисија не може основано да претпостави постојање повреде конкуренције, као ни о којој врсти повреде је реч. Стога је Комисија позвала ПС Бачка Топола да достави све податке и документацију којима располаже у овом предмету, како би могла да се изврши њихова анализа и оцена у смислу испуњености услова за покретање поступка по службеној дужности ради испитивања повреде конкуренције. При томе, питање које се односи на евентуалну штету и њену висину и коме је нанета, није питање за чије решавање је надлежна Комисија. У својим поступцима у којима и утврди постојање повреде конкуренције, Комисија утврђује искључиво ефекте настале на тржишту, али не и насталу штету и њену висину, јер и сам Закон прописује да решење Комисије којим је утврђена повреда конкуренције не претпоставља да је штета наступила, већ се иста мора доказивати у судском поступку.

8.3.3. Тумачење одредби о концентрацијама

Да ли преузимање пословне активности мониторинг/позивног центра једног друштва представља концентрацију у смислу члана 17 Закона о заштити конкуренције?

Према наводима достављеним Комисији у предметном случају се преузима пословна активност мониторинг/позивног центра једног друштва, преко преузимања уговора о закупу, запослених који су обучени за ту врсту пословних активности и три уговора о пружању услуга из пословне активности мониторинг/позивног центра. На тај начин ће преузималац мониторинг/позивног центра стећи контролу над пословањем мониторинг/позивног центра којим се бави његов тренутни власник, чиме настаје концентрација из члана 17 Закона о заштити конкуренције.

Чињеница да се предметна трансакција не односи на преузимање основних средстава или удела друштва које пружа услуге мониторинг/позивног центра, не утиче на настанак концентрације, пошто је преузимањем основних елемената за обављање предметне делатности (преко закупа) остварена контрола над истом у смислу члана 17 Закона о заштити конкуренције.

Ако су испуњени услови из члана 61 Закона о заштити конкуренције стицалац контроле има обавезу да поднесе пријаву концентрације у року од 15 дана од дана закључења споразума или уговора или стицања контроле.

Да ли постоји обавеза пријаве концентрације која се спроводи путем давања понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава независно од тога да ли је предметно циљно друштво јавно или нејавно акционарско друштво?

Разлог за подношење предметног захтева за издавање мишљења јесте у чињеници да су у области која регулише акционарска друштва донети нови закони - Закон о привредним друштвима („Сл. гласник РС“, бр. 36/2011, 99/2011) и Закон о тржишту капитала („Сл. гласник РС“, бр. 31/2011). Такође, измењен је и допуњен Закон о преузимању акционарских друштава („Сл. гласник РС“, бр. 46/2006, 107/2009, 99/2011). Овим законским изменама, између осталих, укинута је подела на отворена и затворена акционарска друштва и уведена нова подела на јавна и нејавна акционарска друштва, што се дешава у периоду континуираног усаглашавања са прописима Европске уније, јер регулатива Европске уније познаје класификацију на друштва чијим се акцијама тргује (јавна) или не тргује (нејавна) на регулисаном тржишту.

По ранијим законским решењима давање понуде за преузимање је постојало само када су се преузимала отворена акционарска друштва, па је подносилац предметног захтева за издавање мишљења изразио следећу дилему: „Да ли се члан 61 став 3 Закона о заштити конкуренције може тумачити да подразумева обавезу пријаве концентрације у свим случајевима када постоји понуда за преузимање (тј. када се понудом за преузимање стиче контрола над друштвом), или члан 61 став 3 Закона о заштити конкуренције подразумева обавезу пријаве концентрације једино уколико се преузимају јавна акционарска друштва?“

У члану 2 став 1 тачка 1 новог, измењеног и допуњеног Закона о преузимању акционарских друштава даје се следећа дефиниција „циљно друштво је акционарско друштво у смислу закона којим се уређују привредна друштва и које испуњава бар један од следећих услова:

- (1) чијим се акцијама тргује на регулисаном тржишту, односно мултилатералној трговачкој платформи (у даљем тексту: МТП) у Републици у смислу закона којим се уређује тржиште капитала;
- (2) које има више од 100 акционара сваког последњег дана у три узастопна месеца, као и укупни капитал од најмање 3.000.000 евра у динарској противвредности“.

Из горњег (под (2)) се види да се новим законским решењима прописује обавеза давања понуде за преузимање и у одређеним случајевима када је циљно друштво нејавно акционарско друштво.

У члану 61 став 3 Закона о заштити конкуренције се прописује следеће: “Концентрација која се спроводи путем понуде за преузимање у смислу прописа којим се уређује преузимање акционарских друштава, мора бити пријављена и кад нису испуњени услови из става 1. овог члана.“

Према изложеном, Закон о заштити конкуренције везује обавезу пријаве концентрације за постојање понуде за преузимање. При овоме Закон о заштити конкуренције у тексту цитиране одредбе не дефинише ближе облик акционарског друштва на које се предметни члан односи, већ само наводи да када постоји понуда за преузимање да постоји и обавеза пријаве концентрације.

Овакво законско решење постоји јер је законодавац поверио Комисији за заштиту конкуренције испитивање концентрација у случајевима када је издата понуда за преузимање упућена директно свим власницима акција циљног друштва. Са друге стране законодавац је оставио прописима којим се “уређује преузимање акционарских друштава“ тј. Закону о преузимању акционарских друштава да ближе одреди када ће таква понуда бити издата и у односу на кога.

Свеукупно гледано, нове законске измене, а пре свега измене Закона о преузимању акционарских друштава, нису од директног утицаја на начин примене члана 61 став 3 Закона о заштити конкуренције, јер примена овог члана остаје иста као и пре наведених измена: увек кад постоји понуда за преузимање у складу са Законом о преузимању акционарских друштава, постојаће и обавеза пријаве концентрације Комисији за заштиту конкуренције. Такође, ова обавеза ће постојати и када се понуда за преузимање тиче нејавних акционарских друштава.

8.4. Мишљење по члану 157. Закона о стечају

Одредбама Закона о стечају („Службени гласник РС“, бр. 104/2009), прописана је обавеза прибављања мишљења Комисије за заштиту конкуренције и то:

- у поступку продаје целокупне имовине или имовинске целине стечајног дужника (члан 132. став 10.),
- у поступку продаје стечајног дужника као правног лица (члан 135. став 3.) и
- у поступку спровођења мера предвиђених Планом реорганизације стечајног дужника (члан 157. став 3.).

Полазећи од наведеног законског овлашћења, Комисија је приликом давања мишљења на поднете планове у стечајним поступцима, првенствено оцењивала да ли предложеним радњама и мерама долази до промене контроле над стечајним дужником, која значи концентрацију у смислу одредаба Закона о заштити конкуренције. У том смислу, уколико продајом имовине, или имовинске целине стечајног дужника, или спровођењем мера реорганизације, као што је конверзија потраживања поверилаца у капитал друштва, може доћи до промене контроле над

стечајним дужником, Комисија мишљењем упозорава на обавезу оцене испуњености услова за пријаву концентрације. Осим издатих мишљења подосиоцима плана реорганизације, Комисија је имала и писану комуникацију са стечајним судовима и стечајним управницима поводом одређених предмета.

Комисија је у 2012. години издала мишљења по захтевима за следеће стечајне дужнике:

- Машинотекс д.о.о. из Лесковца
- Yolly travel d.o.o. из Београда
- Зенит специјална болница за болести ока из Београда
- Попех д.о.о. из Бруса
- Марина а.д. из Бачке Паланке
- Laki line d.o.o. из Чачка
- Инжењеринг промет д.о.о. из Уба
- Ултра д.о.о. из Београда
- Ауто Србија д.о.о. из Београда
- Yu trade d.o.o. из Београда
- Тумбас д.о.о. из Малог Иђоша
- Пантомаркет-Сточар д.о.о. из Чачка
- PD Concrete a.d. из Пожаревца
- Југо Хем д.о.о. из Лесковца
- Љутово а.д. из Љутова
- Алфа пласт д.о.о. из Крагујевца
- Марни д.о.о. из Крушевца
- Централ а.д. из Земуна
- Вапа ГПП д.о.о. из Београда
- Шумадија а.д. из Младеновца
- Слога а.д. из Перлеза
- Здравко АТМ д.о.о. из Београда-Сурчин
- Универзал ТПМ д.о.о. из Београда
- АД Банат-индустрија меса из Банатског Карловца
- Агрострој а.д. из Чачка
- ИГМ Трудбеник а.д. из Београда
- Нивес д.о.о. из Ниша
- Атлас Електроникс д.о.о. из Сурдулице
- Парк инвест југ д.о.о. из Београда
- Јеер Commerce d.o.o. из Београда
- ПП Фарма пилића д.о.о. из Житишта
- Беоплан а.д. из Београда
- Колинг а.д. из Београда
- Азотара д.о.о. из Суботице
- Алпос д.о.о. из Алексинца
- ЛББ Фриго д.о.о. из Апатина
- АДГД Младост из Туприје
- Имаго из Београда
- Yus trade & Consult d.o.o. из Краљева
- Градитељ а.д. из Кикинде
- А + д.о.о. из Шапца
- Центар д.о.о. из Пландишта
- Житохем д.о.о. из Зрењанина

- Маки д.о.о. из Тргочевца-Лебане
- Транспетрол д.о.о. из Сечња
- Peđa Commerce d.o.o. из Суботице
- Азохем д.о.о. из Суботице
- АД Сокоград из Соко Бање
- Панонка а.д. из Сомбора
- АД Елид из Ниша
- Euro Company d.o.o. из Брзећа-Брус
- КК Црвена Звезда из Београда
- ГП Дом а.д. из Београда
- Жупљанка а.д. из Александровца
- Омладинска задруга ТС из Ивањице
- Ideal Company d.o.o. из Ниша
- ЗЗ Подунавље из Футога
- Застава промет-Арена моторс д.о.о. из Крагујевца
- Пољострој а.д. из Оџака
- Meditrade Commerce d.o.o. из Краљева
- Индустрија меса Банатски Карловац д.о.о. из Банатског Карловца
- Марко експорт д.о.о. из Параћина
- Рама д.о.о. из Ваљева
- Агробанат а.д. из Пландишта
- Агроекспорт Топлица а.д. из Дољевца
- Продукт Шопаловић д.о.о. из Ужица
- Армих д.о.о. из Ивањице
- Арома а.д. из Футога
- Хидропромет инжињеринг д.о.о. из Београда
- Дуга систем д.о.о. из Београда
- РГП Инпос а.д. из Књажевца
- Ирва Транспорт д.о.о. из Старог леца-Пландиште
- Телефонија а.д. из Београда
- Тибро д.о.о. из Београда
- Рибопродукт д.о.о. из Пожеге
- Цини д.о.о. из Чачка
- Carcom group d.o.o. из Лазаревца
- ИГМ Бачка опека д.о.о. из Суботице
- Семе д.о.о. из Чачка
- ТТС Промет д.о.о. из Ивањице
- Маг Ђорђевић д.о.о. из Врњачке Бање
- Интеркомерц СА д.о.о. из Краљева
- Спорттурист д.о.о. из Новог Пазара
- Медопродукт д.о.о. из Таванкута
- Острог специјална болница из Београда
- Фиделинка некретнине д.о.о. из Суботице
- Беотел Нет Исп д.о.о. из Београда
- Облачинско језеро д.о.о. из Мeroшине
- ABC Food d.o.o. из Српског Крстура
- Интема д.о.о. из Красаве-Крупањ
- Јужна Морава а.д. из Владичиног Хана
- Фиделинка-Млинарство д.о.о. из Суботице
- Мотинс моторна индустрија а.д. из Новог Сада

- Зимпа а.д. из Уба
- Магма експорт импорт а.д. из Новог Сада
- Неимар а.д. из Новог Сада
- Катвес д.о.о. из Крагујевца
- Компас Крагујевац д.о.о. из Крагујевца
- Vulić & Vulić d.o.o. из Ниша
- Ривекс д.о.о. из Крагујевца
- Агропрогрес траде а.д. из Београда
- Унихемком д.о.о. из Новог Сада
- Дане д.о.о. из Смедеревске Паланке
- Браћа Раденковић д.о.о. из Петровца на Млави
- Сококомерц д.о.о. из Сокобање
- Семе продукт д.о.о. из Чачка
- Анекс д.о.о. из Београда
- Форум Визија а.д. из Београда
- Егс Commerce Computers d.o.o. из Београда
- Пионир Инвест д.о.о. из Београда
- ДБ Конструкт д.о.о. из Београда
- Комграп ИГМ Обреновац д.о.о. из Обреновца
- Ђуре д.о.о. из Блаца
- ПЗП Врање а.д. из Врања
- Мермотехн д.о.о. из Зрењанина
- ВГ Оптима д.о.о. из Београда
- Еуроглобал д.о.о. из Меленаца
- Сиград Инжињеринг д.о.о. из Београда
- Док д.о.о. из Обреновца
- Јединство а.д. из Гајдобре
- Велефарм а.д. из Београда
- Веком д.о.о. из Бездана
- Електросрбија а.д. из Београда
- Југово Company d.o.o. из Смедерева
- Аутокућа Компресор а.д. из Београда

9. СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ

У складу са својим законским овлашћењима, а у циљу идентификовања евентуалних повреда конкуренције или других околности које имају негативан утицај на конкуренцију, Комисија је у 2012. години окончала две секторске анализе и то: Анализу тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2011. години и Анализу стања конкуренције у сектору производње и прераде млека и млечних производа.

Комплетни извештаји о секторским анализама, са закључцима и усвојеним препорукама, објављени су на интернет страници Комисије (www.kzk.gov.rs) у делу „Секторске анализе“.

С обзиром на значај сектора нафте за енергетску делатност и привреду у целини, утицај кретања цена ових роба на све економске токове у земљи као и структуру посматраних тржишта, и у наредној години ће се наставити са анализом стања конкуренције на тржишту трговине на велико и мало нафтним дериватима у Републици Србији за 2012. годину. Комисија је, осим наведеног, одлучила и да се настави са спровођењем анализе тржишта сировог млека и производње млека и млечних производа за 2011. и 2012. годину и то имајући у виду значај производње сировог млека и његове прераде у конзумно млеко и млечне производе као и структуру појединих тржишта у производно прерађивачком циклусу.

9.1. Секторска анализа тржишта трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у 2011. години

Предмет Анализе стања конкуренције на тржишту трговине на велико и трговине на мало дериватима нафте у Републици Србији у 2011. години биле су следеће врсте деривата нафте: моторни бензини премијум БМБ95 и евро премијум БМБ95, дизел горива Д2 и евро дизел и течни нафтни гас (ТНГ). Анализа је обухватила највеће учеснике на тржишту veleпродаје и малопродаје нафтних деривата и то: Нафтна индустрија Србије ад Нови Сад, Лукоил Србија ад Београд, Интермол доо Београд, ОМВ Србија доо Београд, Еко Serbia ад Београд, Петробарт доо Београд, Нафта ад Београд, Кнез Петрол доо Београд, ДОО Еуро Петрол Суботица, Еволуција 2004 доо Београд и МВ-GAS OIL доо Београд. Такође, подаци су прикупљени од релевантних државних институција – Министарства инфраструктуре и енергетике, Агенције за енергетику, Привредне коморе Србије и Министарства финансија – Управе царина.

Спроведена секторска анализа је показала да су ефекти ценовне либерализације и либерализације увоза нафтних деривата, делимично поништени истовременим ступањем на снагу Закона о изменама Закона о акцизама, којим су уведене тзв. „двојне“ акцизе и Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла, којим је либерализација увоза ограничена само на горива која испуњавају европски стандард квалитета. Комисија је реаговала поводом оба прописа и надлежним органима упутила захтев за њихово преиспитивање и измене. Изменама наведених прописа уједначене су акцизе за све моторне бензине, са једне стране и за сва дизел горива, са друге стране (јун 2011. године) и либерализован је увоз свих течних горива нафтног порекла (септембар 2011. године).

Комисија је током секторске анализе констатовала да је структура набавке првобитно опредељена могућношћу увоза појединих врста нафтних деривата, односно њиховом доступношћу на домаћем тржишту, а затим и њиховом ценом. Либерализације увоза моторних

горива довела је до драстичног пораста увоза бензина евро премијум БМБ95 и евро БМБ98, али је концентрисаност увоза код свих посматраних деривата и даље на веома високом нивоу. Упоредо уз тренд конверзије „прљавих“ горива и повећања потрошње моторних бензина премијум БМБ95, евро премијум БМБ95 и евро БМБ98, њихов удео у укупном промету је растао код свих учесника на тржишту. Са друге стране, промет дизел горива Д2 је смањен код свих учесника на тржишту, како у апсолутном износу тако и у односу на друге деривате, као последица преорјентације у потрошњи на евро дизел, док је моторни бензин МБ95 практично повучен из промета.

На тржишту Републике Србије НИС је једини произвођач нафтних деривата и један од најзначајнијих извора снабдевања учесника на тржишту како трговине на велико, тако и трговине на мало дериватима нафте. НИС појединачно остварује највећи промет на велико и мало код свих врста нафтних деривата, при чему на тржишту велепродаје две врсте нафтних деривата - премијум БМБ95 и Д2, НИС има доминантан положај.

У 2011. години учесници на тржишту су своју ценовну политику формирали уважавајући критеријум локације малопродајних објеката, тако да су малопродајне цене на бензинским станицама на аутопуту током целе године биле у просеку за 1,00-3,00 динара више од малопродајних цена на градским бензинским станицама. Иако су малопродајне цене нафтних деривата између учесника на тржишту и даље релативно уједначене, испољена је нешто интензивнија ценовна конкуренција у односу на претходни, трогодишњи период.

Проблеми са којима се Комисија сусрела током прикупљања података и оцене њихове упоредивости, довели су до закључка да континуирано праћење посматраног сектора захтева статистичку евиденцију података о нафти и нафтним дериватима у свим фазама производног и прометног циклуса. У том смислу дата је препорука Влади Републике Србије да преко надлежних државних органа обезбеди редовно прикупљање и праћење агрегатних података о промету на велико и промету на мало нафтних деривата, укупно, по врстама деривата, као и по појединачним привредним субјектима, на основу којих би се прецизно утврдили тржишни удели учесника на тржишту и њихова стварна тржишна моћ.

9.2.   Анализа услова конкуренције у сектору производње и прераде млека и млечних производа

Секторска анализа стања конкуренције у сектору млекарства, започета у 2010. години, обухватила је производно-прерађивачки циклус, односно откуп сировог крављег млека, производњу и прераду млека и млечних производа. Разлог за доношење Одлуке о спровођењу секторске анализе у овој грани прерађивачке индустрије је несташица краткотрајног (пастеризованог) и дуготрајног млека на тржишту малопродаје током летњих месеци 2010 године. Анализа обухвата период од седам месеци (јун-децембар) кроз упоредни преглед података за 2009. и 2010. годину. Комисија је податке прикупила од највећих учесника на предметном тржишту и то: ИМЛЕК Београд – Падинска Скела, Млекара Суботица, Млекара Шабац, Сомболед доо као и од млекара са значајним учешћем на регионалним тржиштима и то: Милкоп Рашка, Нишка млекара, Лазар Блаце, Границе Младеновац, Кић Company Крагујевац, Екомлек Каоник, Млекара Лозница, Млекара Плана из Велике Плана, Млекопродукт Зрењанин, Кикиндска индустрија млека и Младост из Крагујевца касније Meggle доо Крагујевац.

Осим наведених учесника на тржишту Комисија је прикупила и агрегатне податке о укупној количини „помуженог“ крављег млека, откупљеним количинама сировог крављег млека

намењеног даљој индустријској преради и производњи млека и млечних производа у посматраном периоду у Републици Србији које су достављени од стране Републичког завода за статистику (РЗС) и Привредне коморе Србије (ПКС) – Удружења за пољопривреду, прехрану и дуванску индустрију и водопривреду.

Спроведена секторска анализа је показала да тржиште откупа сировог млека карактерише изузетно уситњена и неорганизована производња, што резултира да је на страни понуде сировог млека присутан велики број малих индивидуалних произвођача. Насупрот њима, на страни тражње за овом сировином постоји високо концентрисано тржиште прерађивача млека. Неформално тржиште млека, које обухвата млеко утрошено у тзв. „остале намене“, има висок удео на укупном тржишту помуженог сировог млека у Србији и самим тим представља отежавајућу околност приликом контроле безбедности и квалитета сировог млека.

Политика премија исплаћиваних примарним произвођачима сировог млека, током анализираног периода, била је подложна честим и значајним променама. Све ово је за директну последицу имало и смањење броја крава, али и количину млека коју су примарни произвођачи били спремни да понуде на тржишту откупа сировог млека намењеног даљој индустријској преради.

Од посебног значаја била је анализа структуре производног асортимана свих 15 млекара обухваћених узорком. Основни циљ овог дела анализе је био да се утврди на који начин је утрошено укупно откупљено сирово млеко, односно који је његов део утрошен за производњу конзумног млека а који део за производњу свих осталих млечних производа. На основу извршене анализе, изведен је закључак да у релевантном временском периоду није дошло ни до каквих значајнијих промена у структури производног асортимана анализираних млекара збирно посматраних.

У току израде секторске анализе јављали су се бројни проблеми приликом оцене и упоређивања добијених података. У том смислу дата је препорука у циљу формирања свеобухватне и ажуриране базе података, која у овом тренутку не постоји. Први степен прикупљања и обраде података је тек у фази откупљених количина сировог млека од стране млекара, док се целокупна разлика у количини помуженог сировог крављег млека и откупљеног млека у циљу даље индустријске прераде третира као млеко утрошено на тзв „неформалном“ тржишту које је необјашњиво високо и без икакве могућности контроле. Осим тога, мишљења смо да би установљење националне лабораторије за контролу млека, између осталог, омогућило државној статистици и другим државним органима прецизне и квалитетне податке који су од значаја за све сегменте праћења, усмеравања развоја и отклањања неправилности у развоју сектора млекарства, који се тичу свих учесника на овом тржишту.

10. ЈАВНОСТ У РАДУ

Комисија је у протеклој години наставила са радом у области јавног презентовања свог рада, који је успешно успоставила 2011. године, преко Информатора о раду и израдом веб презентације, усглашене са смерницама из Закључка Владе 05 Број:030-96880/2010 од 23.децембра 2010. године.

У току 2012. године значајно је повећан обим докумената који се објављују на сајту Комисије, тако да се осим Саопштења за јавност и најважнијих одлука, сада објављују готово сви документи, решења, закључци, као и дневни ред сваке седнице Савета Комисије. У складу са тим, током године је на сајт уврштен и део документације из ранијег периода, а сви документи су једнообразно преименовани ради лакшег сналажења приликом претраге. Такође, службе у оквиру Комисије редовно превode на енглески језик најзначајније документе, који се потом објављују на сајту.

Сагласно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, у току 2012. године, Комисији је поднето седам (7) захтева којим су тражене одређене информације по којим је поступала и на које је дала тражене одговоре.

У складу са Законом о заштити података о личности Комисија је формирала и води одговарајуће евиденције, које су уписане у Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја. На овај начин јавности и другим заинтересованим субјектима омогућено је правовремено и потпуно информисање о раду Комисије.

Информативна служба Комисије за заштиту конкуренције одговорила је током 2012. године благовремено на сва питања која су постављена од стране новинара домаћих и страних медија, дневних и недељних новина, агенција, радио и ТВ станица.

Осим одговора на директна новинарска питања, Комисија за заштиту конкуренције објављује на свом Интернет сајту сва саопштења, као и све одлуке, решења и значајне информације о раду, и то на адресама www.kzk.gov.rs и www.kzk.org.rs а технички део тог посла обавља Информативна служба Комисије.

11. САРАДЊА СА РЕГУЛАТОРНИМ ТЕЛИМА И ОРГАНИМА ДРЖАВНЕ ВЛАСТИ У СРБИЈИ

Интензивнија активност Комисије у различитим привредним областима захтевала је и интензивирање сарадње са бројним државним органима и организацијама, као и регулаторним телима.

Са појединим органима и организацијама, као што су на пример Привредна комора Србије, Републички завод за статистику, Народна банка Србије, Министарство финансија, Управа царина и сл. у посматраном периоду настављена је претходно успостављена успешна сарадња. Исто се односи и на регулаторна тела, нарочито на Агенцију за електронске комуникације и Агенцију за енергетику. Такође је успостављена и сарадња са Министарством унутрашњих послова, односно његовим појединим управама, као и са појединим локалним органима власти, односно Скупштинама градова/општина.

Сарадња са појединим наведеним институцијама је двосмерна – Комисија им се обраћала са захтевима за доставу података, како за потребе вођења поступака, тако и за потребе спровођења секторских анализа тржишта или за поступање по примљеним иницијативама и поднесцима, а такође је и поступала по њиховим захтевима за доставу мишљења, података, информација и сл.

Комисија мора да осигура сталан дијалог и организује систем размене информација са надлежним телима у Републици Србији, чији рад може утицати на развој конкуренције на тржишту и примењивост Закона о заштити конкуренције.

Са појединим институцијама Комисија има потписане Протоколе о сарадњи - Народна Банка Србије, Агенција за енергетику РС, Републичка агенција за електронске комуникације (РАТЕЛ), а у плану је потписивање протокола са Републичком радиодифузном агенцијом.

11.1. Учешће представника Комисије у раду Комисије за државну помоћ

Систем заштите конкуренције у Републици Србији, поред заштите конкуренције коју уређује Закон о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ број 51/09), обухвата и контролу државне помоћи која је уређена Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“ број 51/09). Представник Комисије, у функцији заменика председника Комисије за државну помоћ, присуствовао је свим седницама Комисије одржаним у 2012. години и активно учествовао у њиховом раду.

Представник Комисије, у функцији заменика председника Комисије за државну помоћ, присуствовао је свим седницама Комисије одржаним у 2012. години и активно учествовао у њиховом раду. У 2012. години, одржано је укупно 20 седница од који је 8 електронских, што је у складу са Пословником о раду Комисије за државну помоћ.

На седницама је донето 227 решења, закључака и мишљења, од тога:

- укупно 106 решења, од чега 89 решења о дозвољености државне помоћи (40 у поступку претходне контроле и 49 у поступку накнадне контроле), 17 решења да се пријава не

односи на државну помоћ, 2 решења о усаглашености са правилима за доделу државне помоћи правних основа (прописа), 1 решење о делимичном усвајању жалбе и 1 решење да се на доделу средстава не примењују одредбе о контроли државне помоћи;

- укупно 68 закључака, од чега 47 закључака о покретању поступка накнадне контроле, 11 закључака којима се налаже усклађивање са правилима за доделу државне помоћи и 10 осталих закључака (наложена достава информација или пријава одбачена);
- 53 мишљења по поднетим захтевима

Имајући у виду значај заштите конкуренције и контроле државне помоћи, сматрамо да је неопходно, у већој мери унапредити сарадњу две комисије.

12. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

12.1. Односи са Европском Унијом

12.1.1.Активности Комисије у процесу придруживања ЕУ

- Представници Комисије су активно учествовали у раду Стручне групе Координационог тела за приступање ЕУ и Подгрупе Стручне групе за политику конкуренције. У оквиру рада ових тела, Комисија је узела учешће у изради Акционог плана за испуњавање препорука Европске Комисије, као и у изради Националног плана за усвајање правних тековина ЕУ.
- Представници Комисије су учествовали на састанку Унапређеног сталног дијалога на тему економских и финансијских питања, који је одржан 4-5 децембра 2012. године. Представници Комисије су излагали у делу који се односио на либерализацију цена и том приликом су упознали представнике Европске Комисије са ставом Комисије по питању регулације и либерализације цена на тржишту Републике Србије и са мишљењима Комисије на предлоге прописа и важеће прописе, којима се утврђују цене појединих производа/услуга.
- Комисија одржава редовну комуникацију и сарадњу са Канцеларијом за европске интеграције.

12.1.2.Обавезни односи по Споразуму о Стабилизацији и Придруживању (ССП) и сарадња са институцијама ЕУ

- Комисија у свом раду поступа у складу са чланом 73. Споразума о стабилности и придруживању, односно чланом 38. Прелазног трговинског споразума, којима се регулишу питања заштите конкуренције. У складу са наведеним одредбама, Комисија је дужна да приликом одлучивања у предметима којима се може утицати на трговину између Србије и ЕУ, примењује критеријуме који проистичу из примене правила конкуренције која се примењују у ЕУ. У погледу преузимања обавеза које се односе на усклађивање законодавства, Закон о заштити конкуренције је у великој мери усклађен са прописима ЕУ, а горе наведене предложене измене Закона, имају за циљ додатно усклађивање са процесним и материјалном правом ЕУ.
- Комисија учествује у раду Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију, који је основан у складу са одредбама Споразума о стабилности и придруживању и чија је надлежност да прати процес извршавања обавеза из Споразума у овим областима. Трећи састанак Пододбора за унутрашње тржиште и конкуренцију одржан је 27. марта 2012. године у Београду.
- У току године редовно се достављају Европској Комисији прилози за Годишњи извештај о напретку Србије у процесу европских интеграција (Progress report). Прилози су се односили на законодавну активност, административни капацитет и решења у поступцима утврђивања повреде конкуренције и контроле концентрација, као и на остале активности које се предузимају ради ефикасне примене Закона о заштити конкуренције.

- Комисија одржава редовну комуникацију са Делегацијом Европске Уније у Београду и Генералним директоратом Европске Комисије у Бриселу.

12.1.3. Учесће у процесу превођења правних тековина ЕУ на српски језик - Стручна редактура превода европског законодавства

Република Србија је дужна да током Процеса стабилизације и придруживања изврши превод правних тековина ЕУ на српски језик и да у моменту ступања у чланство ЕУ има припремљен целокупан корпус правних тековина ЕУ на српском језику, који ће бити објављен у Службеном листу ЕУ. Процесом превођења правних аката ЕУ координира Канцеларија за европске интеграције која, у сарадњи са релевантним државним институцијама и другим телима, припрема листе приоритета и ангажује преводиоце. Све институције су дужне да именују координаторе и стручне редакторе који ће пратити процес превођења и бити ангажовани на стручној редактури превода. Комисија за заштиту конкуренције укључена је у цео процес, одређени су координатор, заменик координатора и два стручна редактора.

Канцеларији је достављена листа приоритета за 2012. годину и у досадашњем периоду је на стручну редактуру достављено неколико прописа ЕУ. Стручни редактори Комисије су констатовали да одређени прописи који су достављени Комисији нису више на снази, односно да је дошло до њихових измена о чему је обавештена Канцеларија за европске интеграције.

Комисија је, сагласно упутствима која су добијена и у дефинисаним терминима, извршила номиновање аката за превођење. Сагласно добијеним инструкцијама, номиновани су само акти типа „уредбе“, док смернице и друге акте још нисмо могли номиновати. Осим аката које је номиновала Комисија, постоје акти из наше области рада који су били претходно номиновани, од стране Канцеларије или неког другог тела са овлашћењима за номиновање.

Према евиденцији којом располаже Комисија, у области заштите конкуренције номиновано је укупно 45 аката од којих су 11 прописи у којима се регулишу принципи и питања од „општег значаја за политику заштите конкуренције, 7 прописа којима се регулишу питања везана за контролу концентрација, а 27 номинованих прописа регулишу питања везана за тзв. класични „anti trust“ (рестриктивни споразуми, укључујући картеле, и злоупотреба доминантног положаја).

12.1.4. Пројекти који се финансирају од стране ЕУ

- „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“ (*Strengthening the institutional capacity of the Commission for Protection of Competition (CPC) in the Republic of Serbia, Europe Aid/11SER01/07/11 – CRIS 2012/293-188*)

Након међународног тендера и оцене приспелих понуда у седишту Делегације ЕУ у Србији, у септембру 2012. године отпочео је пројекат „Јачање институционалних капацитета Комисије за заштиту конкуренције у Републици Србији“. Ради се о пројекту чија ће реализација трајати 30 месеци од стране компаније „GIZ International Services“ и који подразумева јачање капацитета Комисије, као и практично усавршавање, не само у оквиру Комисије, већ и за представнике судија Управног суда, привредне заједнице и регулаторних тела. Такође, пројектом је предвиђено и увођење електронске базе података о свим документима и предметима вођеним у

Комисији. Пројекат се финансира из предприступног програма *IPA 2011* у вредности од око 2,5 милиона евра.

Основне три компоненте пројекта, односно његови циљеви су:

- унапређење капацитета Комисије за заштиту конкуренције;
- јачање капацитета тржишних регулатора у погледу заштите конкуренције и
- унапређење културе заштите конкуренције у Републици Србији.

Задаци и активности описују општи циљ пројекта као “допринос повећању способности Републике Србије у преузимању обавеза које проистичу из Споразума о стабилизацији и придруживању (*SAA*) у области заштите конкуренције”, док се посебни циљ пројекта описује као “пружање адекватне техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције (*КЗК*) у јачању институционалних и оперативних капацитета ради одговарајуће примене политике заштите конкуренције са циљем обезбеђивања економских погодности за потрошаче и учеснике у тржишним кретањима”.

Циљ пројекта је да:

- Унапреди капацитете за имплементацију политике *КЗК* кроз спровођење одговарајућих истрага и анализа тржишта, оснаживање компетенција особа задужених за различите случајеве и кроз примену стандарда блиских ЕУ стандардима, а све засновано на специфичним примерима ЕУ, одлукама Европског суда правде (*European Court of Justice - ECJ*) и Европског суда опште надлежности (*European General Court - EGC*) у случајевима примене Закона о заштити конкуренције, као и пресудама са посебним нагласком на одлуке о мерама економске евалуације;
- Унапреди капацитете тела која регулишу тржиште, везано за заштиту конкуренције, кроз свеобухватну анализу постојећих и неопходних секторских уредби и примену правила заштите конкуренције на такве уредбе, процена препрека за улазак на тржиште, као и специфичне изазове везано за додељена ексклузивна права, уз осврт на законске уредбе које се односе на пружање универзалних и професионалних услуга, као и
- Унапреди култура заштите конкуренције у Србији кроз активности лобирања у сврху повећања свести у вези стварања картела и злоупотребе доминантног положаја на тржишту, алата за превенцију поремећаја у конкуренцији на тржишту, са акцентом на Владу, јавне и специјализоване институције, предузећа и пословна удружења, друштва потрошача, академију, јавност.

Спровођење пројекта је подељено на три компоненте, а очекивани резултати су следећи:

Компонента 1 (Оснаживање капацитета за имплементацију политике *КЗК*)

- Унапређење експертизе, способности и капацитета *КЗК* за предузимање истражних радњи и објављивање одлука засноване на чврстим анализама тржишта (користећи најпогодније економске /економетријске методе);
- Унапређено знање Управног суда (судије) везано за вредност директних и насумичних доказа у судским случајевима везаним за заштиту конкуренције;
- Унапређене економске/економетријске методе за анализу тржишта које су представљене као подршка истражним радњама и одлукама донетим на нивоу *КЗК*;
- Унапређење капацитета особа задужених за различите случајеве у оквиру *КЗК* ради откривања тајних картелних споразума и усаглашеног понашања; предузимања комплексних

анализа; спровођења одређених услова за концентрације на тржишту; откривања фиктивних тендерских процедура заједно са одговорним званичницима из Управе за јавне набавке, као и креирања оперативне базе података намењене особљу КЗК која садржи групе докумената (нпр. захтеве странака, одлуке и мишљења) и која покрива период започет оснивањем тела за заштиту конкуренције.

Компонента 2 (унапређење капацитета тржишних регулатора везано за заштиту конкуренције)

- Унапређено знање тржишних регулатора везано за анализу тржишта и економско вредновање (укључујући економско вредновање спајања у регулисаним и умреженим гранама индустрије);
- Унапређено знање тржишних учесника и регулатора о примерима из Европске комисије, Европског суда права и Европског суда опште надлежности, која су усвојена у одлукама донетим од стране Европске комисије и у пресудама везаним за Закон о заштити конкуренције.

Компонента 3 (унапређење културе заштите конкуренције)

- Повећање опште свести о негативним ефектима везаним за картел споразуме.

Ове три компоненте су детаљно разрађене заједно са 30 подкомпоненти које би требало да корисницима, као и свим заинтересованим странама, пруже тражену помоћ кроз активности пројектног тима.

- **Набавка и инсталирање форензичког софтвера за Комисију за заштиту конкуренције** (*Delivery and installation of forensic software for the Commission for Protection of Competition, Tender No: 11SER01/07/22; Publication reference: EuropeAid/131368/C/SUP/RS*)

Уз ангажовање страних консултаната („*Danish Management*“) припремљен је пакет тендерских докумената за пројекат набавке форензичког софтвера. Тендер је расписан од стране Делегације ЕУ у Србији, на основу кога је изабрана компанија „*IMC Technologies*“ да реализује пројекат у периоду од јула до октобра 2012.године.

Овај пројекат је такође реализован захваљујући средствима из предприступног програма *IPA 2011*. Финансијска средства која су издвојена за овај пројекат износе око 180 000 евра. Набавка форензичког софтвера је спроведена у циљу опремања Комисије неопходним техничким условима за спровођење ненајављеног увиђаја. Поред самог софтвера и пратећих елемената за спровођење ненајављених увиђаја, Комисији је обезбеђено и 6 модерних лаптоп рачунара изузетних перформанси, као и значајни капацитети за смештај велике количине електронских података који ће бити прикупљани и обрађивани током увиђаја.

У оквиру пројекта, извршена је и обука запослених у Комисији да рукују наведеном опремом. Обуку је прошло 11 запослених, којима су издати међународни сертификати.

12.2. Односи са другим међународним организацијама

12.2.1. UNCTAD (Конференција Уједињених Нација за трговину и развој)

Након успешне израде и представљања *Peer review* анализе политике конкуренције у склопу редовног заседања Међувладине групе експерата за право и политику конкуренције (19 – 21. јул 2011. Уједињене Нације, Женева) током 2012. године је настављена веома блиска сарадња са Конференцијом УН за трговину и развој (*UNCTAD*).

Peer review анализа представља једини мултилатерални вид прегледа система конкуренције у оквиру система Уједињених Нација. Спроводе га експерти из развијених земаља и земаља у развоју који имају практично искуство у примени политике конкуренције, при чему се комбинује размена искустава са препорукама за могућа унапређења у политици конкуренције. Комплетан текст, као и скраћена верзија *Peer review* Извештаја могу се погледати на следећим адресама:

http://www.unctad.org/en/docs/ditccpl2011d2overview_en.pdf

http://www.unctad.org/en/docs/ditccpl2011d2_en.pdf

Извештај са конференције *UNCTAD*-а, на којој је представљен *Peer review* документ, може се погледати у следећем документу на страници: <http://www.kzk.org.rs/kzk/wp-content/uploads/2011/07/Izvod-iz-Izvestaja-UNCTAD-a.pdf>

Након јавног представљања *Peer review* анализе и низа сусрета са међународним званичницима задуженим за област права и политике конкуренције, Швајцарска влада је изразила заинтересованост да финансира спровођење накнадних *Peer review* активности које проистичу из Извештаја, а које могу да трају до 3 (три) године. У том смислу, швајцарска Влада – Секретаријат за економску сарадњу (*State Secretariat for Economic Cooperation - SECO*) је ангажовала консултантску фирму „*Quarto Consulting*“ са задатком да изврше процену стања и неопходних елемената помоћи за Комисију за заштиту конкуренције и за друге органе и институције у Србији који се баве правом и политиком конкуренције.

Након серије састанака и сусрета експерата из „*Quarto Consulting*“ са запосленима у Комисији, као и у свим релевантним институцијама (министарства, Привредна Комора Србије, регулаторна тела, организације потрошача, универзитети, адвокатске канцеларије, представници компанија) уз подршку колега из *UNCTAD*-а израђен је пројекат техничке помоћи Комисији. У изузетно кратком року је припремљен предлог свеобухватне помоћи, који се састоји од 5 пројеката, који се односе на тренутне потребе Комисије и помоћ у конкретном раду наше институције:

- 1) Израда образаца (шаблона) на основу правила ЕУ, важећих закона и праксе Комисије, за све правне документе у Комисији – у циљу стандардизовања квалитета донетих одлука у погледу правних процедура и економских процена
- 2) Израда Упутстава и Смерница о процедурама приликом обраде предмета
- 3) Подршка капацитетима Комисије за извођење ненајављених увиђаја
- 4) Идентификација најбитнијих питања конкуренције у регулисаним секторима и предлози Комисији за поступање

5) Ширење свести у јавности о питањима значаја конкуренције (*competition advocacy*). Овај сегмент ће обухватити конференције и семинаре (за запослене у Комисији, као и за стручну јавност, а посебно за универзитете), израду и емитовање телевизијских спотова и репортажа, као и издање посебног часописа за питања конкуренције. Веома важан део пројекта се односи на пројектовање интернет линка Комисије преко кога ће компаније моћи да уложе пријаве за кршење конкуренције, уз потпуну заштиту свих података.

Планирани почетак реализације је прва половина 2013. године.

12.2.2. International Competition Network (ICN) – Међународна мрежа конкуренције

ICN је међународна организација глобалног карактера, која се искључиво бави питањима заштите конкуренције. Примарне чланице организације су национална тела за заштиту конкуренције. Укупан број чланица је 115, а Србија (Комисија за заштиту конкуренције) је чланица од 2005. године.

Комисија за заштиту конкуренције је члан *ICN (International Competition Network)*, међународне мреже за заштиту конкуренције којој достављамо извештаје за потребе анализе прегледа рада тела за конкуренцију и упоређивања различитих приступа решавања проблема, а у циљу конвергентности у раду.

Србија је у периоду од 2005. године до данас, учествовала у готово свим радионицама и годишњим састанцима *ICN*. Током 2012. године представници Комисије за заштиту конкуренције су дали активан допринос током одржавања Годишње *ICN* Конференције, као и током редовне радионице *ICN* која се бави питањима картела.

За потребе *ICN*-а достављени су одговори на упитник у вези са одредбама закона које регулишу картеле, начином вођења истрага, обрадом пријава, програмом имунитета и ублажавања казне, овлашћењима Комисије, итд.

ICN је за свој пројекат о раду различитих тела за заштиту конкуренције, током 2012. затражио да се доставе одговори на упитник о процедурама, што је и учињено. Прикупљени одговори представљају основ за извештај Радне групе *ICN* о будућим препорукама за рад које ће бити истакнуте на *website ICN-a*.

12.2.3. Регионални центар за конкуренцију Организације за економску сарадњу и развој (Regional Competition Center OECD) – Будимпешта

Иако није чланица *OECD*, Србија има значајно присуство на радионицама организованим у оквиру регионалног центра за конкуренцију – *RCC*, које се одржавају у Будимпешти. *RCC* је основан 2005. године од стране *OECD*-а и мађарског тела за заштиту конкуренције.

Представници стручне службе Комисије су током претходних година присуствовали поменутиим скуповима (у току 2012. године је одржано укупно 6 семинара) и дали допринос кроз писане материјале о случајевима из праксе Комисије, на основу којих су добијена мишљења и препоруке експерата из других тела за заштиту конкуренције.

Анализа, обрада и припрема предлога у складу са свим што се активно догађа у *RCC* Будимпешта и *OECD* захтева сталан увид у анализе и препоруке ових тела и њихову евентуалну имплементацију у Србији – што Комисија редовно ради.

Комисија је такође активна у пројектима *OECD-a* чији секретаријат прикупља податке, анализира и пружа стручну помоћ и у том циљу организује семинаре и радионице за земље региона.

12.2.4. Sofia Competition Forum

Током новембра 2012. У Бугарској је формирана нова међународна организација која се бави правом и политиком конкуренције – Софијски Форум за конкуренцију (*Sofia Competition Forum - SFC*). Ово тело је организовано под покровитељством *UNCTAD-a*, а Комисија за заштиту конкуренције је позвана да буде један од оснивача. *SFC* се искључиво бави питањима права и политике конкуренције и њиховим унапређивањем у региону Југоисточне Европе и Балкана.

С обзиром да Комисија има потписан Споразум о сарадњи са бугарском Комисијом за заштиту конкуренције, очекује се интензивна сарадња и заједничке активности у оквиру деловања овог Форума.

12.2.5. Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице

Потписивањем Заједничке декларације у седишту Секретаријата Енергетске заједнице у Бечу, 23. новембра 2012. године основана је Мрежа за конкуренцију Енергетске заједнице.

Новооснована Мрежа за конкуренцију у оквиру Енергетске заједнице, чија чланица је и Република Србија, представља платформу за непосредну сарадњу тела за заштиту конкуренције земаља чланица заједнице у виду размене информација и искустава, разматрања појединачних случајева, усвајања смерница и најбољих пракси и сл. Оснивање Мреже за конкуренцију је само први корак у даљим активностима које ће се спроводити у оквиру мреже, а као крајњи резултат очекује се унапређење постојећих законодавних оквира којима се регулишу област енергетике и област заштите конкуренције, а нарочито адекватна примена закона о заштити конкуренције у специфичном сектору, какав је енергетски сектор.

Потписивање заједничке декларације и оснивање Мреже за конкуренцију Енергетске заједнице значајно је за Комисију за заштиту конкуренције првенствено имајући у виду да је у поменутом сектору, у којем се тек очекује интензивирање слободне тржишне утакмице, Комисија до сада спроводила само секторске анализе, али не и управне поступке у смислу утврђивања злоупотребе или постојања забрањених споразума.

12.2.6. Global Competition Review

Организација сличних карактеристика као и *ICN*, са битном разликом да су чланице и учесници семинара, радионица и практичних презентација и запослени у адвокатури, привреди и другим органима. Првенствено оријентисана на организацију семинара у вези са одређеним

индустријама које карактерише значајна концентрисаност тржишта и код којих се повреде често јављају.

Такође, *Global Competition Review* издаје веома угледан часопис из области заштите конкуренције, као и годишњак о најбољој пракси из свих земаља света. Комисија је припремила и доставила одговоре за "*The 2012 Handbook of Competition Enforcement Agencies*", информатор о телима за заштиту конкуренције који се ажурира сваке године.

12.3. СТАЖИРАЊЕ

12.3.1. Пројекти стажирања запослених у европским телима за заштиту конкуренције

У протеклом периоду, Комисија је започела са посебним програмом обуке запослених путем стажирања у другим телима за заштиту конкуренције. Овај квалитативни искорак, када је у питању међународна сарадња, остварен је након наступа представника Комисије у оквиру Конференције Уједињених нација за трговину и развој (*UNCTAD*) и позитивних оцена нашег напретка.

Комисија је успоставила блиске контакте са најзначајнијим међународним институцијама и великим бројем тела за заштиту конкуренције из целог света, а скоро са свим европским институцијама. Као резултат успешне сарадње, добили смо позитивне одговоре на наш захтев за пријемом запослених из Комисије на стаж у неким од европских тела за заштиту конкуренције.

На овај начин, обезбеђено је **стажирање у швајцарској Комисији за заштиту конкуренције (COMCO)**, у трајању од 3 месеца, за једног запосленог из Комисије. Стажирање је обављено у периоду јануар – април 2012., а све трошкове су сносили наши партнери из швајцарске Комисије. Овај вид сарадње се показао као веома користан, с обзиром да је дужи период боравка у веома цењеној институцији допринео успешном трансферу знања и усвајању модерног начина пословања који је презентован потом у Србији. Контакти који су остварени током стажирања омогућили су касније директне консултације поводом важних питања којима се бави Комисија приликом рада на појединим случајевима.

Представник Комисије је боравио на једномесечном **стажирању у оквиру Секретаријата UNCTAD-a**, са циљем унапређења међународног повезивања у области конкуренције.

Поред поменутог, битни циљеви боравка у Швајцарској су били и припрема међународне конференције у Србији посвећене представљању резултата експертске „*Peer review*” анализе и преговори са представницима Владе Швајцарске поводом финансирања пројекта техничке помоћи Комисији за заштиту конкуренције.

Рад у тиму *UNCTAD-a* и присуство и активно учешће на Конференцији Међувладине групе експерата за конкуренцију, било је изузетно запажено и значајно, нарочито у погледу излагања током наступа, као и у непосредном контакту који је остварен са великим бројем представника тела за заштиту конкуренције и међународних организација.

Посебан значај боравка се огледа у припреми материјала за конференцију у Србији, изналажење финансијских средстава за ту прилику, учвршћивање односа са колегама из *UNCTAD-a*,

швајцарске Комисије за заштиту конкуренције и представницима Владе Швајцарске, као и потврђивање спремности за пројекат техничке помоћи, припрема предлога пројекта и обезбеђивање новчаних средстава за ту сврху.

Са колегама из немачког тела за заштиту конкуренције (*Bundeskartellamt*) је такође договорен исти модел сарадње, али за више особа у краћим периодима. Наш представник је боравио у Бону, на двонедељној обуци, а покриће трошкова је усаглашено са немачком фондацијом *IRZ*.

Договор о стажирању је начелно усаглашен и са аустријском канцеларијом за заштиту конкуренције, а детаљи ће бити перфектуирани током прве половине 2013. године.

12.4. Протоколи о сарадњи (билатерална сарадња)

Поред већ потписаних протокола о сарадњи са појединим земљама (Аустрија, Мађарска, БиХ, Бугарска), из којих произлазе одређене међусобне обавезе сарадње, у протеклом периоду су остварени блиски контакти и сарадња са телима за заштиту конкуренције Руске Федерације и Републике Казахстан (Федерална Антимонополска Служба Руске Федерације и Агенција за заштиту конкуренције – Антимонополска Агенција Републике Казахстан), као и са Комисијом за заштиту конкуренције Румуније, што је резултирало изградом и усвајањем предлога Споразума о сарадњи. Током 2012. године потписани су споразуми са све три наведене институције.

- **Споразум о сарадњи са Агенцијом за заштиту конкуренције – Антимонополском Агенцијом Републике Казахстан**, потписан је 11. априла 2012., током конференције поводом Дана конкуренције у Београду. С обзиром на добре односе које су две земље потврдиле закључивањем Споразума о слободној трговини између Србије и Казахстана, овај споразум о сарадњи између тела за заштиту конкуренције представља добру основу и подлогу за сигурност у трговинским и привредним односима привредних друштава две земље. Поред директног односа са агенцијом из Казахстана, на овај начин је обезбеђена сарадња са свим другим државама које припадају Заједници независних држава бившег Совјетског савеза.
- **Споразум о сарадњи са румунском Комисијом за заштиту конкуренције** потписан је 12. маја 2012. у Букурешту, током прославе 20 година постојања те институције. Овај документ представља веома важну потврду наставка сарадње са телима за заштиту конкуренције из Европске уније и омогућава нам учешће и приступ семинарима, обукама, као и најактуелнијим материјалима ЕУ у области права и политике конкуренције. С обзиром да се ради о држави са којом се граничимо, ово подразумева и олакшан модел размене информација о појединим случајевима, с обзиром да постоји велики број тржишних учесника активних на тржиштима обе државе.
- **Споразум о сарадњи са Федералном Антимонополском Службом Руске Федерације (ФАС Русија)** потписан је у 5. децембра 2012. у Београду, током конференције која је приређена за ту прилику. ФАС Русија је тренутно једна од најактивнијих институција која се бави правом и политиком конкуренције и сврстава се у 15 најзначајнијих тела за заштиту конкуренције у свету. Посебна погодност која је произашла из овог унапређеног вида сарадње је што је на тај начин омогућено представницима Комисије да учествују у обуци у најсавременијем тренинг центру за област конкуренције, који је ФАС Русија отворио у Казању. Ово доприноси подизању нивоа знања и експертизе, као и олакшавању размене

информација, што је од великог значаја када се има у виду да Србија и Руска Федерација имају потписан и Споразум о слободној трговини.

12.5. Међународне конференције и семинари

- Комисија сваке године у априлу организује „Дан конкуренције“. Ово је прилика за представљање резултата рада у претходној години и могућност стицања нових знања кроз стручна предавања. Тим поводом, 11. априла 2012. године одржана је Међународна конференција, уз учешће представника Европске Комисије, *UNCTAD*-а, Делегације ЕУ, тела за заштиту конкуренције из више од 20 држава, као и највиших представника државних органа Србије, пословних удружења и адвокатских канцеларија.

Основна тема овогодишњег скупа је била - Међународна сарадња као средство за усклађивање праксе националних тела за заштиту конкуренције.

Током овогодишње конференције, потписан је и Споразум о сарадњи са Агенцијом за заштиту конкуренције – Антимонополском Агенцијом Републике Казахстан.

- У сарадњи са *UNCTAD*-ом, 11. и 12. октобра је одржана дводневна међународна конференција у Београду, посвећена резултатима и препорукама из *Peer review* анализе. Ово је била прилика да се релевантним институцијама у Србији, као и представницима земаља региона представи анализа и њени налази и препоруке, као и да се озваничи будући пројекат подршке Комисији који ће финансирати Влада Швајцарске и *UNCTAD*. Конференција је била веома запажена, с обзиром да су као говорници наступили најзначајнији најистакнутији светски представници из области права и политике конкуренције: *Prof. William Kovacic, George Washington University, Hassan Qaqaya*, Директор Сектора за конкуренцију и заштиту потрошача, *UNCTAD*, *Sam Pieters, DG COMP*, Европска унија, *Petko Draganov*, Заменик Генералног Секретара *UNCTAD*-а, *Prof. Vincent Martenet*, Председник Комисије за заштиту конкуренције Швајцарске, *Kristina Geiger*, Заменик Директора, Шведска Комисија за заштиту конкуренције и др.

Теме које су обрађене кроз више панел дискусија, биле су следеће: Заједничка борба против повреда конкуренције: сарадња између државних органа; Ненајављени увиђаји и најновији случајеви у европској пракси; *Competition Advocacy* (ширење свести о значају заштите конкуренције); Стицање и преношење знања у скорије основаним телима за заштиту конкуренције

- Поводом посете највише делегације Федералне Антимонополске Службе Руске Федерације (ФАС Русија) на челу са Председником, г-дином Игором Артемијевим, 5. децембра 2012. године организована је конференција у Београду, у сарадњи са Привредном Комором Србије. Конференција је била прилика да се представи рад Комисије за заштиту конкуренције и ФАС Русија, као и да се озваничи успешна сарадња кроз потписивање Споразума о сарадњи између две институције.

Поред презентовања руског и српског тела за заштиту конкуренције, конференција је искоришћена за одржавање панел дискусије на тему улоге и овлашћења Федералне антимонополске службе по питању страних улагања и јавних набавки, као и за представљање електронске платформе за трговину, која добија све већи значај у међународној размени роба и услуга.

Конференцији су присуствовали представници државних институција, компанија које послују у Србији, регулаторних тела, универзитета и адвокатских канцеларија. Посета овако важне делегације је искоришћена да се у билатералним сусретима одреде конкретне заједничке активности за наредну годину.

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ У 2012. ГОДИНИ

ВРСТА ПРЕДМЕТА	Окончани	У току
○ ПОВРЕДЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ		
Рестриктивни споразуми	7	4
Појединачно изузеће споразума од забране	14	1
Злоупотреба доминантног положаја	5	4
Иницијативе за покретање поступака пред Комисијом и обавештења	29	7
УКУПНО	55	16
○ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ УЧЕСНИКА НА ТРЖИШТУ		
Одобрене у скраћеном поступку	94	12
Условно одобрене у поступку по службеној дужности	2	1
Забрањене у поступку по службеној дужности	1	-
Одбачена пријава	3	-
Обустављен поступак	5	-
УКУПНО	105	13
○ МИШЉЕЊА		
Мишљења на прописе од утицаја на конкуренцију на тржишту	7	-
Мишљење о примени одредби Закона о заштити конкуренције које се односе на концентрације	13	-
Мишљење о примени одредби Закона о заштити конкуренције које се односе на повреде конкуренције	15	1
Мишљења по члану 157. Закона о стечају	125	67
УКУПНО	160	68
○ СЕКТОРСКЕ АНАЛИЗЕ	2	2
УКУПНО	2	2

Комисија за заштиту конкуренције

Кнегиње Зорке 7
11000 Београд
Република Србија

office.kzk@kzk.gov.rs

www.kzk.org.rs